

5045

శ్రీశ్రీ స్వతంత్ర

ఎడిటర్: ఖాసాంసుబ్బా

*Secure
Baby's Smile*

**GET ZACURE
for Gripe**

గంటల వరకు కడుగుంటున్న పిల్లలకు, గరువైన చిల్లం గంటల కొనసాగిస్తూ ఇవ్వవలెను.

"హా" అనగా నమ్మదగిన మందు "హా"నే చాడండి. నేకలునుగుల నిరాకరించకపోయి పంపిణీ...

తది.....

ది ఇండియన్ మార్కెటింగ్
అండ్ డిస్ట్రిబ్యూటింగ్,
కంపెనీ లిమిటెడ్,

మేనేజింగ్ ఏజెంట్లు

వి. ఎ. రాఘవలనాయుడు
అండ్ సన్,

9-10, సెకండ్ ఫ్రైమ్ స్ట్రీట్, మద్రాసు.

ZAC

GRIPE MIXTURE

పసిపిల్లలకు వరప్రసాదము

కట్టవచ్చే పిల్లలకు- వాయువు, అజీర్ణము, అమృతశిశ్నాదివ్యాధులకు మంచి ఔషధము. పసిపిల్లలకు దిక్కాధము. మంచి రుచి కరమైనది.

మందు ప్రమాణము:

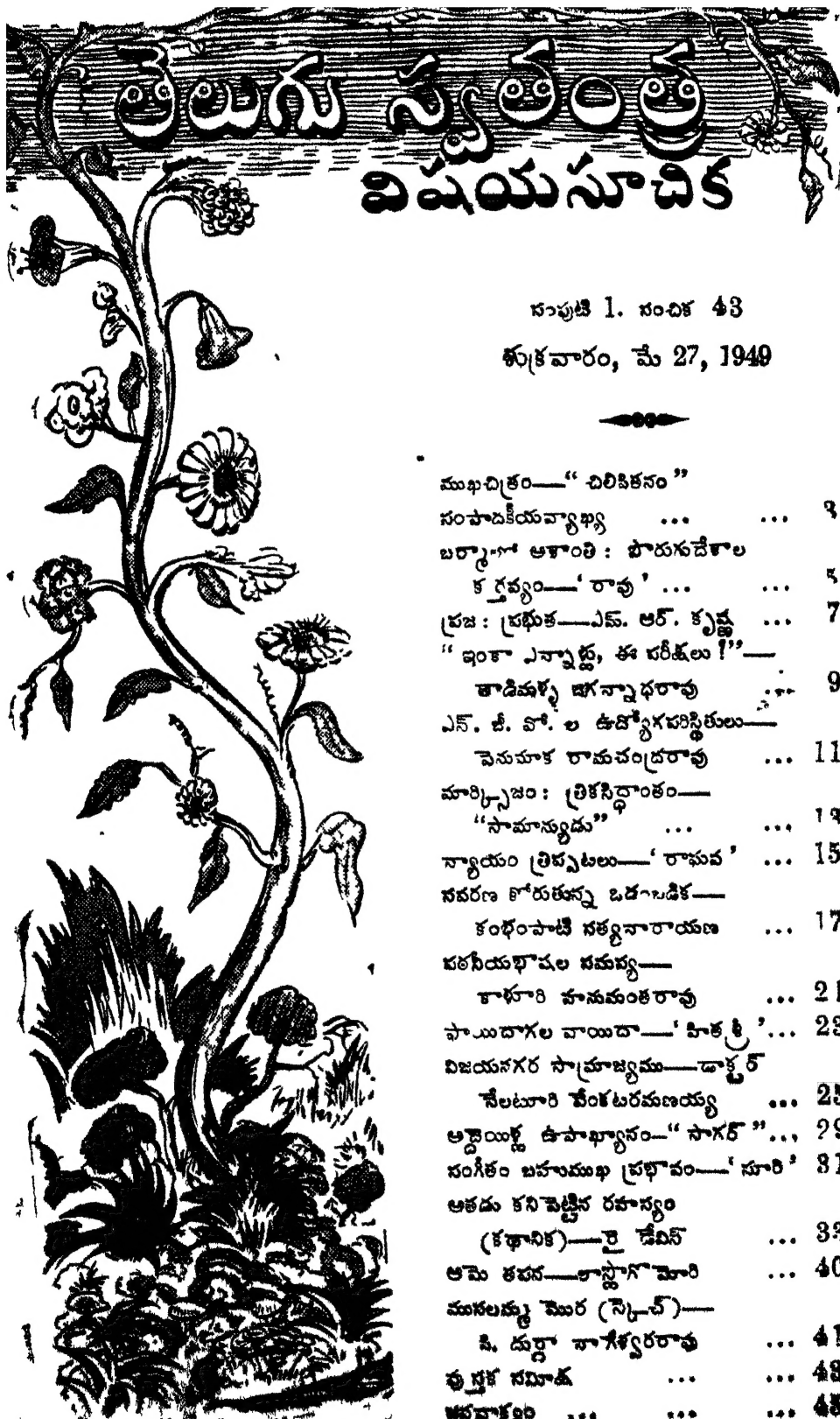
వాతము, అమృత, కడుపు నొప్పిలకు:-
ఆరు నెలలలోగా పిల్లలకు అర చెంచాడు, 6 నుంచి 12 నెలలలోగా ఒక చెంచాడు, 1 నుంచి 3 ఏళ్ళలోగా పిల్లలకు రెండు చెంచాల మందు కొప్పున ఇయ్యవలెను.

కట్టవచ్చే పిల్లలకు, మారాముపట్టి ఏదే పిల్లలకు వైవిధ్యంగానే ఇవ్వవలెను.

జలుమ, విరోచిశాలు మొదలైన సగర ర్బాలలోగా వై ప్రమాణంగానే మొదటి ఆరు

ZAC
*Safe Cure
for Gripe*

తెలుగు స్వతంత్ర విషయసూచిక

సంపుటి 1. సంచిక 43

శుక్రవారం, మే 27, 1949

ముఖచిత్రం—“చిలిపికనం”	
సంపాదకీయవ్యాఖ్య ...	3
బర్మాలో ఆకాంతి: బొరుగుదేశాల	
కర్తవ్యం—‘రావు’ ...	5
ప్రజ: ప్రభుత్వం—ఎమ్. ఆర్. కృష్ణ ...	7
“ఇంకా ఎన్నాళ్లు, ఈ పరిస్థితులు!”—	
తాడిమిళ్ళ జాగ్రత్తారావు ...	9
ఎన్. జీ. వో. ల ఉద్యోగపరిస్థితులు—	
వెనుమాక రామచంద్రారావు ...	11
మార్క్సిజం: త్రికసిద్ధాంతం—	
“సామాన్యము” ...	13
న్యాయం త్రిప్పటలు—‘రామవ’ ...	15
నవరణ కోరుతున్న ఒడంబడిక—	
కంభంపాటి సత్యనారాయణ ...	17
పతనీయభాషల సమస్య—	
కాళూరి హనుమంతరావు ...	21
పాముదాగల వాయిదా—‘పితక్రి’ ...	23
విజయనగర సామ్రాజ్యము—డాక్టర్	
నేలటూరి వేంకటరమణయ్య ...	25
అద్దెయిళ్ల ఉపాఖ్యానం—‘సాగర్’ ...	29
సంగీతం బహుముఖ ప్రభావం—‘సూరి’	
అతడు కనిపెట్టిన రహస్యం	
(కథానిక)—రై డేవిస్ ...	33
అమె తపన—రాష్ట్రాగోమారి ...	40
మునులమ్మ మొర (స్కిచ్)—	
పి. దుర్గా నాగేశ్వరరావు ...	41
పుస్తక సమీక్ష ...	43
జనవాక్యం ...	45

మూడి శుల్ప- ఇటీవల ఢిల్లీ నుండి సారించియా క్లబ్‌వారి వార్షికోత్సవంలా
 థాంక్ యువతి " సృష్టించేసి ప్రేక్షకుల అభినందనలు లభిస్తున్నది.

స్వతంత్ర

సంపుటి-1
సంచిక-43

మే 27, 1949

ప్రచురణ:
ప్రతి శుక్రవారం

గ్రామ పంచాయతీలు

స్వాతంత్ర్యమైన స్వాతంత్ర్యం పల్లెపట్టుల సౌభాగ్యంలో ప్రతిఫలించాలని ప్రముఖ రాజకీయనాయకులంతా అంగీకరిస్తారు; గ్రామపునర్నిర్మాణానికి అవలంబించవలసిన మార్గాల విషయంలో మాత్రం పరస్పర విరుద్ధమైన అభిప్రాయ ప్రకటన నాయకులకు పరిపాటి అయింది. గ్రామీణజీవనాన్ని చక్కజేసి, పల్లెటి సౌభాగ్యం పెంపొందింప చెయ్యడానికి మద్రాసు ప్రభుత్వం తయారుచేసిన బిల్లులోని ఆశయాలను వివరిస్తూ, స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖ మంత్రి శ్రీ కల్లూరి చంద్రమూలి గారు గత ఆదివారంనాడు మద్రాసు రేడియో కేంద్రంనుండి ప్రసంగించారు. బిల్లు శాసనసభ ఆమోదం పొంది చట్టంగా మారిననాడు కలగబోయే సాధక బాధకాలను గురించి ప్రజానీకం నిశితంగా ఆలోచించి, తమ అభిప్రాయాలను ప్రభుత్వానికి తెలియ చెయ్యడం ఎంతైనా అవసరం. బిల్లు ప్రకారం అయిదువందల జనాభా ఉన్న ప్రతిగ్రామానికి ఒక పంచాయతీ బోర్డు ఉంటుంది. వయోజన-వోటింగుహక్కు ప్రకారం శాసనసభకు ఓటు చెయ్యడానికి హక్కుగల్గి, ఆ గ్రామానికి చెందిన ప్రతివ్యక్తికీ పంచాయతీని ఎన్నుకునే ఓటుహక్కు ఉంటుంది. ప్రస్తుతం అమ

లులో ఉన్న పంచాయతీలవలె కాక, కొత్తగా ఏర్పడబోయేవాటికి ఎక్కువ అధికారం ఉంటుంది. గ్రామపరిపాలనకు సంబంధించిన యిండుమిండు అన్ని విషయాలలోనూ పంచాయతీదే సర్వాధికారం. పంచాయతీ వసూలుచేసే పన్నులుకాక, రాష్ట్రప్రభుత్వం నుండి కొంత గాంటు లభిస్తుంది. అధ్యక్షుని ఎన్నిక సభ్యులద్వారా జరగదు: ప్రాథమికమైన ఓటర్లే అధ్యక్షుని స్వతంత్రంగా ఎన్నుకుంటారు. పంచాయతీ ఆమోదించిన తీర్మానాలను అతడు అమలులో పెడతాడు. ఒకవేళ అధ్యక్షుడికి సభ్యులకూ ఏ సమస్యపై అయినా అభిప్రాయభేదం కలిగితే, అందువిషయమైన తుదితీర్పు రాష్ట్రప్రభుత్వానిది.

పంచాయతీ అధ్యక్షుని ప్రజలే స్వతంత్రంగా ఎన్నుకుంటే, పంచాయతీ పరిపాలనలో వర్గవిభేదాలకి తావుండని ప్రభుత్వాభిప్రాయం కావచ్చు. నేడు ప్రతిపల్లెటూరులోనూ పలుకుబడిగల వ్యక్తుల ప్రాబల్యం ఆధారంగా ఆక్కడిజనం వర్గాలుగా చీలి, స్పర్ధలు పెంపొందించుకుంటూ, గ్రామజీవనాన్నే దుస్సహం చేయడం పరిపాటి అయింది. సాధారణంగా యీ చీలికలు ఏవైనా ఆదర్శాలను పురస్కరించుకుని ఏర్పడి

నవికావు. కుటుంబ వైషమ్యాలు, పట్టుదలూ. వీటి మూలంగా కక్షలు జనించి వృద్ధిపొందుతాయి. తత్ఫలితం గానే ప్రస్తుతపు పంచాయతీ బోర్డుల చరిత్ర శోచనీయంగా పరిణమించింది. అందువల్ల పంచాయతీలకు అధికత రాధికారాలను సంక్రమింప చెయ్యడం విషయంలో దేశంలో నేడు భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి. ప్రజాస్వామిక విధానంలో యింకా ఎక్కువ శిక్షణ అలవరచుకుని దేశం అభివృద్ధి చెందితేగాని స్థానిక పరిపాలన పూర్తిగా పంచాయతీలకే వదలి వేయడం అసమంజసమని కొందరి వాదన. కాని, సరియైన ప్రజాస్వామిక మార్గంలో గ్రామజీవనం వికసించాలంటే, పంచాయతీలకు ఎక్కువ బాధ్యతలు వదలి చెయ్యడమే మార్గమని కొందరి భావన. బాధ్యతలు హెచ్చయిననాడే శిక్షణ అలవడుతుంది. అటువంటి శిక్షణనుండే క్రమమైన ప్రజాస్వామిక దృక్పథం ఉదయించి ప్రజానీకం స్వపరిపాలనలో తర్ఫీదు పొందుతుంది.

స్వాతంత్ర్యం పొందిన తరువాత దేశం ఎదుర్కున్న అనేక క్లిష్టసమస్యలో ఒకటి - అని ప్రభుత్వ శాఖల్లోనూ పరిపాలనా దక్షత కల్గిన నిపుణుల కొరత. ప్రజాస్వామిక మనేది శ్రమపరిణామం చెందవలసిన జీవన విధానం; లక్షల కొలదీ గ్రామాలలో, అకస్మాత్తుగా, పరిణతి చెందిన రూపంలో దానిని ఒకేనాడు ప్రవేశపెట్టగల్గడం సులభంకాదు. నిరక్షరాస్యత, మూఢవిశ్వాసాలు, పేదరికం నివీడికృతం అయివున్న నేటి పల్లెపట్టణ

లలో, సంపూర్ణాధికారం గల స్వపరిపాలన ఎంతో మౌకువతో ప్రవేశపెట్టవలసిఉంటుంది. ఇంతకాలమూ పరిపాలనాధికారం ఒకేచోట కేంద్రీకృతం అయి పల్లెటూళ్ళ పునర్నిర్మాణం విస్మరింపబడిన మాట నిజం. గ్రామ పరిపాలనకు సంబంధించిన ప్రతి స్వల్ప విషయానికీ ఎక్కడో సుదూరంలోఉన్న పరిపాలనా యంత్రంపై ఆధారపడడం కాక, యికముందు గ్రామ భవితవ్యాన్ని తామే నిర్ణయించుకునే అధికారం స్థానిక ప్రజకు ఉండేలాి. ఈ సందర్భంలో భిన్నాభిప్రాయాలకు తావులేదు. రాజ్యాంగ పరిషత్తు యీ సూత్రాన్ని అంగీకరించి, రాజ్యాంగ నిర్మాణంలోనే పంచాయతీల అధికారాన్ని గురించి ఒక నిబంధన పొందుపరచింది: స్థానికమైన వ్యవహారాలలో పంచాయతీ అధికారం కలిగి వుండడం సహజం. క్లిష్టతరమైన నేటి ఆర్థికవిధానంలో భూస్వామ్యం, వ్యవసాయవిధానం, ఆహారోత్పత్తి సరఫరాలు, మొదలైనవి యావద్భారత సమస్యలు. కాని, స్థానికమైనవి కావు. అందువల్ల రాష్ట్రప్రభుత్వమే వై విషయాలలో ప్రణాళికలు వర్పరచవలసి ఉంటుంది. కొత్తరితని పంచాయతీలు ప్రతిగ్రామంలో స్థాపించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బడ్జెటులో కొంతధనం కేటాయించకతీరదు. విశేష ధనవ్యయప్రయాసల ఫలితంగా జనించబోయే యీ పంచాయతీలు ప్రజానీకానికి నిజమైన సేవ చేయగలే మార్గాల్లో ప్రభుత్వం వాటిని నడిపించవలసిన అగత్యం ఎంతైనా ఉంది.

బర్మాలో అశాంతి : పొరుగుదేశాల కర్తవ్యం

రావు

స్వస్వకంఠ బర్మా అవతరించి సుమారు రెండు సంవత్సరాలు మాత్రమే అయింది. స్వకంఠ ప్రతిపత్తి పొందినప్పటి నుండి బర్మా ప్రభుత్వం అనేక బాధలను అనుభవించ వలసి వచ్చింది. స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తికి తొలిబలిగా స్వాతంత్ర సంపాదకుడైన ఆంగ్లాన్ ను, అతని తోటి మరికొందరు మంత్రులను కోల్పోవలసి వచ్చింది. ఆంగ్లాన్ ఆయన అనుచర మంత్రులు ఘోరంగా వధింపబడ్డారు. ఆ దుఃఖావేశాన్ని దిగ్మింగునాని థాకిన్ నూ బర్మా పరిపాలన నిర్వహణకు పూనుకున్నాడు. రాజకీయంగా చరాయితేపు ప్రాబల్యం పొందిన మజే గాని బర్మాలోని పరిస్థితులు మటుకు వద్దబాటు కాలేదు. స్వాతంత్ర్య సంపాదన ప్రశ్నమిన్నాల్లో పరిపాలనా నిర్వహణలో అనేక కష్టాలుంటాయి. దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ సంతా పునర్నిర్మించుకొని దేశాన్ని స్వయంసమృద్ధం చేసుకోవలసియుంది. దేశానికి ఆర్థిక స్తోమత చేూరకముందే ప్రజల ఆర్థిక దుస్థితిని అదనుగా కొని పరిపాలనా యంత్రాన్ని తమ హస్తగతం చేసుకోవడానికి వివిధ పార్టీలవారు పన్నాగాలు పన్నడం శోచనీయమైన విషయం. బర్మా ప్రజల దారి ద్రాన్ని తొలగించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవడానికి ముందే కొన్ని వర్గాలవారు ఆకాంతిని లేపడానికి పూనుకున్నారు. అదే సమయంలో కరెన్ లు కూడ ప్రత్యేక రాష్ట్ర పాంధతో ప్రభుత్వంపై కత్తికట్టారు. ఆకాంతి వాతావరణ పరిస్థితులలో అధికారం హస్తగతం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించే కొన్ని కమ్యూనిస్టు ప్రాబల్యంగల మతాలకు ఈ సావకాశం గొప్పగా వినియోగపడింది. తెల్లకట్టి దళాలవారుగూడ కరెన్ లతో సూటిగా ప్రభుత్వంపై దాడిచెయ్యడం మొదలుపెట్టారు. కరెన్ లు మత్స్య ప్రవచనానికి ప్రధాని థాకిన్ నూ అనేక మెట్టు దిగవచ్చి వారితో రాజీ చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించాడు. కాని అతని ఆశలు

నేటికిగూడ ఫలించలేదు. ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని ఇస్తామన్నా కరెన్ లు మిగతా మతాలవారి ఆసరా చూచుకొని బిర్ర బిగిసి కూర్చున్నారు. కరెన్ లకు బ్రిటిష్ టోరీల మద్దతుగూడ ఉందని వదలి, ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామకాలంలో పీరు మిత్రరాజ్యాలకు సాయం చేసినందులకు గాను ఈ వర్గాలవారు కరెన్ లపై సానుభూతి, ఆభిమానం చూపిస్తున్నారు. నేటివరకు ప్రభుత్వం కరెన్ లతోటి, తెల్లకట్టి దళాలవారితోటి యుద్ధం చేస్తూనే ఉంది. పీటన్నింటికీతోడు ఆరకాన్ ప్రాంతమందలి ముస్లింలుగూడ విప్లవాన్ని లేవదీయ జూస్తున్నారు. బర్మా ప్రభుత్వాని కిది గోరు చుట్టుమీది రోకటి పోటులాగుంది. ఆరకాన్ ముస్లింలకు బర్మా దేశీయులకు సంబంధంలేదనీ, 18వ శతాబ్దం చివరి భాగంలో బర్మా దేశీయులచేతనే పిడిపోయే వరకు ఆరకాన్ రాజులు స్వతంత్రంగా ఉండేవారనీ, పిమ్మట 50 ఏండ్లకు ఆరకాన్ ను, దిగువ బర్మాను జయించిన బ్రిటిష్ వాళ్లు తమకు బర్మీయులతో కృత్రిమ సంబంధాన్ని ఏర్పరచారనీ వీరి వాదం. కాబట్టి వారు ఆరకానుకు స్వపరిపాలన కోరుతున్నారు. తూర్పు పాకిస్తాన్ తో కలసిపోయే హక్కుకూడా తమకుందని వీరు వాదిస్తున్నారు. వీరితో రాజీ పడడానికి బర్మా ప్రభుత్వం కాంతి సంఘాలు పంపుతోంది.

ఈవిధంగా, ఏ సముహూర్తాన్ని బర్మా స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందిందో కాని అప్పట్నుంచి అనేక చిక్కులు కలుగుతున్నాయి. ప్రసిద్ధనాయకుల ఘోరహత్య, కమ్యూనిస్టు, దాని అనుబంధ మతాల ధిక్కరణ, కరెన్ ల విప్లవం, ఆరకాన్ ముస్లిముల తిరుగుబాటు ఒకదాని వెంటడి ఒకటి దాపురించాయి. ఈసమస్యలన్నిటితోటి తన ఆర్థిక పరిస్థితిని చక్కబరచుకోవడానికి వ్యవధి చిక్కడంలేదు. పీటన్నింటికీ తోడు బర్మా, చైనా సరిహద్దును గూర్చి కూడ బర్మా ప్రత్యేక

శ్రద్ధ వహించవలసివుంది. ఈ సరిహద్దు రక్షణ విషయమై బర్మా ప్రభుత్వము, చైనా యునాన్ రాష్ట్ర పాలకులు సంయుక్తరక్షణకు ఒప్పందాన్ని చేసినాన్ని వింటున్నాం.

ఇతరదేశాల సాయంలేనిదే తనదేశపు విప్లవాలను ఎదుర్కొడం ఆసాధ్యమని బర్మా ప్రధాని కామస్వెల్లు రాజ్యాల సాయం అపేక్షించాడు. కామస్వెల్లు ప్రధానుల సహావేగానికి ముందు, ఇండియా, పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వాలతో థాకిన్ నూ సంప్రదింపులు జరిపాడు. ఆ సంప్రదింపుల దృష్ట్యా లండన్ లో భారత, సింహళ, బ్రిటిష్ ప్రధానుల మధ్య సంప్రదింపులు జరిగాయి. ఆయాదేశాలవారు బర్మాకు సహాయం చెయ్యడానికి అంగీకరించారు. అప్పుడే ఆయా దేశాల రాయబారులు, బర్మా ప్రభుత్వం మధ్య సంప్రదింపులు జరిగాయి. బర్మా ప్రధాని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంతో చర్చలు జరిపేసిమిత్తం మే 28వ తారీకున బయల్దేరి లండన్ ప్రయాణం చెయ్యడానికి కూడా నిర్ణయించుకున్నాడు.

ప్రత్యేకం ఇండియాకు బర్మా అంటే అధిక శ్రద్ధ ఉంటుంది. దానికి భౌగోళిక, చారిత్రిక, ఆర్థిక, రాజకీయ కారణాలున్నాయి. 1935 వ చట్టం అమల్లోకి వచ్చేవరకు ఇండియా బర్మాలు కలసి ఉండేవి. ఒకే ప్రభుత్వం రెండింటి వ్యవహారాలు చూచేది. బర్మీయులు బౌద్ధులు. బుద్ధుని జన్మస్థలం మన ఇండియాలో. అనేక మంది భారతీయులు జీవనభృతికై బర్మాలో స్థిరపాసా లేర్పరచుకొన్నారు. నేడు భారతీయులు సుమారు ఎనిమిది లక్షలవరకు బర్మాలో ఉన్నారు. భారతీయుల ఊమదృష్ట్యా చైనా ఇండియా బర్మాపరిస్థితులను శ్రద్ధతో గమనించవలసివుంది.

బర్మాలో కాంతిభద్రతలు నెలకొల్పడానికి ఆర్థికంగా, నైసికంగా, ఆయుధాల రూపంగా బర్మా ప్రభుత్వానికి సహాయం చెయ్యడానికి ఆలోచనలు జరుగుతాయని బ్రిటిష్ మంత్రి బెవిన్ ప్రకటించాడు. "బర్మాలోగల ఎనిమిది లక్షల భారతీయుల విషయం మనం గమనించాలి. బర్మా కాంతిభద్రతలు మనకు వాంఛనీయం. థాకిన్ నూ ప్రభుత్వమే కాంతిభద్రతలు చేకూర్చు

గలదు అని నా విశ్వాసం. బర్మా వ్యవహారాలలో నైసికంగా చిక్కుకోవడం మన అభివృద్ధికాదు. బర్మాలో జోక్యం కలిగించు కోకుండానే కేవలం మిత్రరాజ్యానికి చేయగల సహాయమే మనం చేస్తాం" అని బండిత నెహ్రూ ప్రకటించాడు. నైసికంగా చిక్కుకోడం మన అభివృద్ధికాదన్న నెహ్రూ వాక్యాలు, నైసికంగా సాయంచేస్తాం అన్న బెవిన్ వాక్యాలతో సరిపడడంలేదు. ఏది ఏమైనను బర్మా అంతరంగిక వ్యవహారాలలో జోక్యం కలిగించు కోకుండానే బర్మాకు సాయం చేయవలసివుంది. తన ఆంతరంగికపరిస్థితులను ఎదుర్కొనేవిధి పూర్తిగా బర్మా ప్రభుత్వానికే వదలాలి. ఆర్థిక సహాయమే కాకుండా బ్రిటిష్, పాకిస్తానులు బర్మాకు మాట సాయంగూడ చెయ్యవచ్చును. బ్రిటిష్ బోర్డులు కరెన్సీలకు కచ్చగొట్టే ప్రకటనలు చెయ్యకుండా, కరెన్సీలు కాంతియుతంగా బర్మా ప్రభుత్వంతో రాజీపడే మార్గాన్ని సూచించాలి. అటులనే పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం ఆరకాన్ ముస్లిములు బర్మా ప్రభుత్వంతో సమాధాన పడేటట్లు చూడాలి. ఈ సందర్భంగా వెనుక ఆస్ట్రేలియా విదేశాంగ మంత్రి చెప్పిన మాటలుగూడ కొంత పరిగణించవలసివుంది. బర్మా ప్రభుత్వానికి, దానిపై విప్లవం సాగిస్తున్న పార్టీలకు మధ్యవర్తిత్వం నెరవడానికి ప్రయత్నించాలి. ఇట్టి సూచననే ఇటీవల జె. సి. టుల్లక్, ఆగ్నేయాసియా యుద్ధకాలపు సేనాని గూడ సూచించాడు. రంగూన్ పరిసర ప్రాంతాల్లో తప్పోతదితర ప్రాంతాల్లో బర్మా ప్రభుత్వానికి పలుకుబడి లేదని ఆశని వాదన. బర్మాలో కాంతి చేకూరడానికి రాండుటేబిల్ సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చెయ్యవలసినదిగా ఆతను సూచించాడు. కాని మధ్యవర్తిత్వంగాని రాండుటేబిల్ సమావేశాలు గాని బర్మాలో లేకెత్తిన విప్లవవాదులను చట్టార్పగలవని ఆశించలేము. కాబట్టి నెహ్రూ బండితుడు సూచించినట్లు బర్మా అంతరంగిక వ్యవహారాల్లో కల్పించుకోకుండా, నైసికమైన చిక్కుల్లో పడకుండా, ఆమడలో ఉన్న లోటిమిత్రదేశానికి సాయ పడనట్లే కామస్వెల్లు దేశాలు బర్మాకు సహాయ పడవలసివుంది.

ప్రజ - ప్రభు త

యం. ఆర్. కృష్ణ

మద్రాసు మంత్రివర్గమును నుదికాలము చేయుటకు ఈ మధ్యన వర్గ రాజకీయ నాయకులు చేసిన ప్రయత్నాలు భగ్నమయ్యాయి. ఎడతెగని సంప్రదింపులు జరుపుతూ, శరీరాలు గగుర్పాడిచే ఉన్నతభావాలు వివిధగా ప్రకటించారు. దీనివలన ప్రజలు యథార్థాన్ని సులువుగా గ్రహించారు. శ్రీ కుమారస్వామి రాజాగారి యొన్నికబట్టి ప్రజలు ఆదినుంచీ తమ అసౌకృతిని ప్రకటిస్తూనే వున్నారు. వారు రాష్ట్ర ప్రజల యిక్కట్లకు నిర్దుష్టించలేని దుర్బలులని మంత్రివర్గ సభ్యుల పేర్లు ప్రకటించినాడే వ్యక్తమైనది. ఇక మిగిలినవి వారు ఆశువుగా సెలవిచ్చిన ఆపురూప ఆవరణలు. వారు రాష్ట్ర ప్రజల హృదయాలకు మార్గనిదానికి చేసిన మహోపన్యాసాలు, భగ్నమైన ప్రజాహృదయాలుకు హత్తనేలేదు. రెండుసంవత్సరాల వికచరితాలంతో, అనవర్థ ప్రభుత్వంతో, తమ సర్వస్వాన్నీ కోల్పోయిన పీడిత ప్రజానీకానికి శైలిలో వచారములు ఎట్లా పనికివస్తాయి? శ్రీ రాజావారు వారికి ప్రధానపదవిని అందిచ్చిన రెడ్డియారు వలెనే చక్కని యుక్తులతో, సేనానిలుకు వచనాలు యెడతెగకుండా విసురుతో, విపరీత సేనారథిని ప్రకటించుటతో రాష్ట్ర ప్రజలను మధ్య పెట్టచూకారనుటలో అతిశయోక్తి నిమిత్తంకదు.

శ్రీ రాజాగారు తామెమో శుభ ప్రజాసేవి లాభులమని, తాము మంత్రివర్గాన్ని నుదికాలం చేయుటతో వర్గ రాజకీయాలను అధిగమించి అంతరింపజేస్తామనీ ప్రకటించారు. అసలు ముతారాజకీయాల వరప్రసాదులే తామని గుర్తెరిగి, తమకావదవి నిచ్చిన మహాదాతకు ద్రోహంచేయ సాహసీస్తామంటే నమ్మేటంత అమాయకులుగారి ప్రజాకోటి!

శ్రీ రాజావారు మంత్రివర్గమును నుదికాలము చేయుటతో వర్గ రాజకీయాలు అంతరిస్తాయని ప్రకటిస్తూ, డా. నుబ్బరాయను, ప్రకాశం ప్రభృతులను తమ వర్గాలనుంచి యిరువ్వురు వ్యక్తుల సంపవలసినదిగా కోరినారు. కాని

ఈ అర్థంలేని పద్ధతి ననుసరించే చెవరు? 15 వోట్ల మెజారిటీతో గెలిచిన కారణాన తాము మంత్రివర్గనిర్మాత కాగలిగినారు. కాని ఈపదవి కోసం శ్రీ రాజాగారు తమ స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యం, ఆత్మవిశ్వాసం కూడా త్యాగం చేయవలసివచ్చి చేశారు. శ్రీ రాజావారు ఆదిగానే సెలవిచ్చినట్లు, వారికి అర్హతకన్న, అదృష్టమే కారణమై ఈ పదవి దొరికింది. వారు దీనిని మహాప్రసాదంగా స్వీకరించారు. ప్రధాని కాక పూర్వం శ్రీ రాజావారు కూడ ఒక సాధారణ కాననభ్యులే. ప్రజలమధ్యన తిరిగిన వారే. ఇప్పుడు తిరిగి తాము పరిచుకొన్న విడుగురి మంత్రుల పరిపాలనవల్ల తాము కూడా, ఇతర పౌరులవలె బాధపడినవారే.

ప్రకాశంగారు నమస్కించిన మెమోరాండముపై తాముక ప్రకటనచేస్తూ తాము వర్గ రాజకీయాల నెవ్వరూ గుర్తించబోమనీ, అలా గుర్తిస్తే మాతనవర్గము లుత్పత్తి కాకమానవని సెలవిచ్చారు. తాము ఇప్పటివరకూ మంత్రివర్గ నిర్మాణంగా అవలంబించింది ముతా రాజకీయాలే. తమ యొన్నికకు కూడ మార్గమైంది ముతా రాజకీయాలే. ముతారాజకీయాలను అంతరింప చేయవలెనను ఆందోళనే తమకు లెన్నగా, నిజముగావుంటే తాము మంత్రివర్గ నిర్మాణంగా ప్రజాభిమతాన్ని పాటించి వుండవలసింది. కాని ఈ పథమయి వ్యమైన మార్గాన్ని ఆయన కోరి అవలంబించారు. వర్గ రాజకీయాలను ఇనుమడింబజేసే కార్యకలాపాన్ని వైసవేమొన్నారు. ప్రకాశంగారు మంత్రులపై చేసిన ఆరోపణల నిశానికాలలో తమకు ప్రసక్తి లేదన్నారు. కాని ఆయన సాధారణ కానన సభ్యులుగా రాష్ట్రంలో వుండి, ముప్పరిపాలన అనుభవించి, నిజా నిజాలను గ్రహించి వుండి, తమకు ఆ విషయంలో ప్రమేయమే లేదనీ, తామెప్పుకొన్న మంత్రులు చాలామొగ్గులనీ ప్రకటిస్తే ప్రజానీకం ఆశ్చర్యపడక మానదు. మొదటే తాము శ్రీ నాదారు చేతిలో

కీలు బొమ్మయినీ, ఆయన ఆజ్ఞలు మినహా యేమిచేయలేమనీ నెలవిచ్చి వుంటే ప్రజలు తమ సత్కనంధతనేనా మెచ్చుకొనేవారు. కాని ఆయన చల్లని మాటలలో మళ్ళీపెట్ట తూనుకొన్నారు. ఆ పద్ధతినే కొనసాగిస్తున్నారు.

వెనుకటి చెడ్డయారువలెనే తాముకూడా విచిత్ర ప్రకటనలు చేయడం మొదలుపెట్టారు. మంత్రి సత్తము నెవరైనప్పటికీ, ఆంధ్రరాష్ట్ర విషయం ఏమైనప్పటికీ, చెన్నపట్టణం చెయ్యిశారి నప్పటికీ ప్రజలకు యే విషమైన సబంధంలేదని, ఈ విషయాలూ కల్పించుకొనే వార్తల్లా ఒక్క రాజకీయవేత్తలేనని ఆయన ప్రకటించారు. ఈ ప్రకటన చాలా విచిత్రంగా ఉన్నది. తమ రాష్ట్రం, తమ ప్రభుత్వం, తమ హక్కులు ప్రజలు యెప్పుడూ చూచుకొంటూనే వుంటారు. వోటిచ్చి దుష్పరి పాలననను కొనితెచ్చుకోలేరు. బ్రిటిష్ బానిసత్వమునాని మూగ ప్రజలు కారు నేటి రాష్ట్ర ప్రజలు. వారిని ఆర్థంచేసుకొనే ప్రతినిధులు కరువయ్యారు. క్రిరాశావారు చెప్పి నట్లు ప్రజలు కోరేవి సుప్రభుత్వమే. ఆలక్ష్యసాధ నకు అవసరమైన కార్య కలాపంతో ప్రజలకు సబంధము లేదనడం అసమంజసము.

మంత్రులను వేసికొనుటలో ఈమంత్రిని వెయ్యి మని, ఆ మంత్రిని వద్దని చెప్పడానికి ప్రకాశంగా తెవరని ప్రశ్నించారు ప్రధాని. ఈ ప్రశ్న ఆర్థ కూన్యమైన ప్రశ్న. ప్రజానాయకుడైన ప్రకాశం పొరుడి హక్కులను కోల్పోలేదని ప్రధాని గుర్తించాలి. తమ బాగుగులు చూచుకొనవలసిన వారు ప్రజలు. ప్రజాభిమతానికి విరుద్ధంగా జరుగుచున్న చర్యలను ఖండించవలసిన వారు ప్రజా నాయకులు. ఈ విషయాన్ని ప్రస్తుతానికి కాకుండా ఆయన యెల్లప్పుడూ గుర్తుంచుకోవాలి.

ప్రకాశంగారు సమర్పించిన మైమోరాం డుపై తనరిమార్కులు క్రిరాశావారు ప్రజలకు ప్రకటించి తీరాలి. ఇవరహస్యంగా వుంచవల సిన పని భీతిలేని వ్యక్తికి యెన్నడూ లేదు. తానేమైన రిమార్కులు వ్రాయదలచుకుంటే అవి ప్రజలకు తెలిపి వారి అభిప్రాయాన్ని గమనించ వలసిన బాధ్యత ప్రధానిమీద పూర్తిగా వుంది.

కాంగ్రెసు అధిష్ఠాన పర్లమెంట్ మూలా రాజకీయాలకు లాభదీ, తమ నేనానిరసిన, పవిత్ర తమ యేనాడో కోల్పోయారన్న విషయం ప్రజలకు విశదమే. కాని సంస్థను రక్షించవల సిన గురుతర బాధ్యత వహిస్తున్న కాంగ్రెసు అధిష్ఠానపర్లం, ఇప్పటికే ఊటిస్తున్న సంస్థ భావని దృష్టిలో ఉంచుకొని, ప్రజాభిప్రాయాన్ని పాటించి, ప్రకాశంగారి విజ్ఞప్తిపై ఉచితమైన చర్యను గైకొన వలసిన అవసరం వుంది. కాంగ్రెసు హైకమాండు అన్యాయన స్పృహగా ఈవిషయంగా ప్రవర్తిస్తే కాంగ్రెసు వకనం కప్పదు. ఆరాచకము తాండవించక మానదు.

ఇక-వర్గరాజకీయాల సంశం చేయవలెనని ఉబలాటపడి, యెక్కడలేని ఆందోళనా అనవసరంగా చెందుతున్న రాష్ట్రప్రధాని కొకవిజ్ఞప్తి క్రి రాశావారు ప్రస్తుత మంత్రిపర్లంతో సహా వెంటనే రాజీనామానిచ్చి. వర్గరాజకీయ నిర్మూలనకు మాడ్లాన్ని సుగమంచెయ్యాలి. వారు నియమించిన మంత్రులలో ప్రజానురాగంగల వారొక్కరూలేరు. ఇటువంటి మంత్రులను వేను కొన్న వారు కూడ ప్రజాహృదయాన్ని చూర గొనడానికి అవకాశాలు మృగ్యం. వెంటనే రాజీనామా నిస్తే ప్రజాసేవాభిలాష వ్యక్తమవుతుంది.

ప్రస్తుతం నూతనమంత్రులకు నియమించ వలసిన అవసరంలేదని, ఇంకొక యిద్దరిని తృప్తిపరచడానికే తామిస్తామన్నామనీ ప్రకటించారు ప్రధాని. అనవసరంగా ప్రజావిక్లాసం వ్యర్థపరచడానికి తమకధికార మెవరిచ్చాకో తెలియలేస్సాలి. అవరమైన మంత్రుల నియామకం కోసము ఇంతరాధ్ధాంతమేల జరగవలసి వచ్చెనో దురూహం! దీనివిషయంలో కాంగ్రెసు హైకమాండు ప్రధానిపద్ధతుంచి సంశాయిషీ తీరుకొవాలి.

ప్రస్తుతం రాష్ట్రాన్ని ఆవరించివున్న ఈ అసమర్థ ప్రభుత్వాంధకారంనుంచి ప్రజలను రక్షించవలసిన బాధ్యత కాంగ్రెసు హైకమాండుపై వున్నది. వెంటనే ఈ అసమర్థ పరిపాలనకు స్వస్తివాక్యం పలికి, సత్వర సుప్రభుత్వ నిర్మాణానికి ప్రజలూ, పెద్దలూ కూడతూనుకోవాలి.

‘ఇంకా ఎన్నాళ్లు, ఈ పరీక్షలు?’

తాడిమర్ల జగన్నాథరావు

సిపాయీల తిరుగుబాటు జరగడంతో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మేలుకుంది. ఇండియాపై కాశ్వ తాధికారాన్ని చలాయించడానికి ఇండియను లను భాషా సంస్కృతులద్వారా వశపరచు కోవాలని తలపెట్టింది. అందుచేత పాశ్చాత్య నాగరికత, సాంప్రదాయాలు, విద్య భారతీ యులమీద దుద్దింది. సిపాయీల తిరుగుబాటు జరిగిన వెన్నెంటునే విశ్వవిద్యాలయాలు, ఉన్నత న్యాయస్థానాలు స్థాపితమయ్యాయి. ఇంగ్లీషు విద్య నేర్పినవారికే ఉద్యోగా లివ్వడం ప్రారం భించడంతో, ఉద్యోగాపేక్ష కొద్ది ఆనే కులు విశ్వవిద్యాలయాల్లో చేరారు. ఆ విద్యలో పాటు దానికి అనుగుణంగా పరీక్షా పద్ధతికూడ ప్రవేశ పెట్టబడింది. అది లగాయిత విద్యార్థులు పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణత పొందడమే తమ ఆశ యంగా పెట్టుకొని విశ్వవిద్యాలయాల్లో చేరు తున్నారు.

‘భారతీయ విద్యార్థులు ఏదోవిధంగా పరీ క్షల్లో ఉత్తీర్ణత పొందడాన్నే దృష్టిగా పెట్టు కున్నారు. పరీక్షలలో నఫలత పొందడానికి ఎటు వంటి కృత్రిమ మార్గం అనుసరించడానికై నా వారు జంకటంలేదు. క్రమశిక్షణ ఈ విధా నంలో నాశనమయింది.’ అంటూ ప్రధాని నెహ్రూ లండన్లో ఉపన్యసించాడు. సర్దార్ పటేలు హైదరాబాదు సందర్శించినప్పుడు, అం దుకు గౌరవ సూచకంగా తాము పరీక్షలలో ఆపజయం పొందినా ఉత్తీర్ణులుగానే పరిగణింప బడాలని కొందరు విద్యార్థులు ఆందోళన చెయ్య డం కోచనియమే. పరీక్షల ప్రశ్నపత్రాలు ఇట్టి వల అధికంగా పెట్టడి అవుతున్నాయి. గతసంవ త్సరం స్కూలుస్టేజర్ పరీక్షపత్రాలన్నీ బహి రంగమయ్యాయి. ఈ సంవత్సరం మద్రాసు విశ్వ విద్యాలయంలో అనేక ప్రశ్న పత్రాలు తెలిసి పోయాయి. ఒక్క మనరాజధానిలోనే గాదు, అనేక ఇతరప్రాంతాల్లో కూడా పరీక్షా పత్రాలు పెట్టడి అయ్యాయి. లోన్న పీఠాల్లో పరీక్షా పత్రాలు అమ్మబడ్డాయి. పరీక్షా పత్రాలవిషయం

లోనే కాక పరీక్షాసమయాల్లో గూడ అనేక ఆక్రమ మార్గాలు అనుసరింప బడుతున్నాయి. పరీక్షా భవనంలో పరిశీలకులుగా నియమింప బడిన అనేకమంది ఉపాధ్యాయుల పరిస్థితి చాలా క్లిష్టంగా ఉంటోంది. వారిని విద్యార్థులు బెదిరిస్తున్నారు. అనేక పరీక్షలు పోలీసుల సహ యంతో నడుప బడుతున్నాయి. నవఖాలీలో ఇకరులు పరీక్షాస్థాన సమీపానికి రాకూడదని 1000 వ సెక్షన్ కూడ ప్రయోగింప బడింది. పరీక్షానంతరం గూడ విద్యార్థులు అనేక ఆక్రమ మార్గాలను ఆవలంబిస్తున్నారు.

మార్కులు సంపాదించడానికి జవాబు పత్రాలను దిద్దేవారిని వివిధమార్గాల ఆక్ర యిస్తున్నారు. పరీక్షా ఫలితాల ప్రకటనా నంతరం, ఉత్తీర్ణులుకాని కొందరు విద్యార్థులు ఆత్మహత్యలు చేసుకోవడం కూడ చూస్తున్నాం. ఈ విధంగా పరీక్షల ముదు, పరీక్షలలోను, తర వాత అనేక ఆఘాతాత్మాలు జరుగుతున్నాయి.

దీనికి ముఖ్యకారణాలు రెండు: ఒకటి ప్రస్తుత పరీక్షా విధానంలోని లోటు; రెండవది- ఏ ఉద్యోగానికైనా పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణతనే ప్రాతిపదికగా పెట్టడం. పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణత పొందడం విద్యార్థులకు జీవిత సమస్యగా పరిణ మించింది. విద్యార్థి భావిజీవితమంతా తన పరీక్షా ఫలితాన్ని బట్టే ఉంటుంది. ప్రస్తుత పరీక్షా విధానంలో ఉన్న లోటుకు మూల కారణం ప్రస్తుత విద్యా విధానం. ‘అసలు లోటుతా విద్యావిధానంలోనే ఉంది. దాన్ని బట్టే పరీక్షా విధానంకూడ నిర్ణయింపబడి ఉంది. కాబట్టి విద్యార్థులు ప్రస్తుత పరీక్షా విధానంపై కత్తి కడిలేలా భంగంలేదు; వారు ప్రస్తుతవిద్యావిధానం మారాలని వాదించాలి. ఇట్టి విద్యావిధానం ఉన్నంతకాలం డిటెన్షన్ పద్ధతికూడ ఉండక తప్పదు’ అని డాక్టర్ పట్టాభిగారు డిటెన్షన్ పద్ధతిని నిరసిస్తూ సమ్మెచేసిన విద్యార్థులకు సమా ధానం చెప్పారు.

పట్టాభిగారు చెప్పినట్లు ప్రస్తుత విద్యా విధానంతోనే పెద్దలొంటుం దన్న విషయం నిర్వివాదాంశం, వాస్తవిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా దాన్ని సవరించ వలసిందే. ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయాలు విద్యార్థులను గుమాస్తాలుగా తయారు చేసే ఉత్పత్తి కేంద్రాలుగా పనిచేస్తున్నాయి. తెలివి లేటలు, విజ్ఞానం సంపాదించాలనే చదువుచున్న వారు బహుస్వల్పం, చదువంతా ఉద్యోగపుటాతోటే. ఏదిచదివినా అదృష్టితోటే. ఒకవిషయం ముఖ్యమైనదా, కాదా అనే విషయం పరీక్ష పత్రాల దృష్ట్యా నిర్ణయింప బడుతుంది. నేడు వ్యవసాయ కళాశాలల్లో చదువుతున్న విద్యార్థులలో ఎందరు విద్యానంతరం వ్యవసాయం చెయ్యాలనే ఆశయంతో చదువుతున్నారు? నిజంగా జీవితంలో వ్యవసాయం చేసుకొని జీవించడం వారి ఆశయం కాదు. ఇకాగే యితరతర గతులలోనూడ ఉద్యోగసంపాదనే విద్యాభ్యాసానికి లక్ష్యం. అఖికి ఈవిధమైన విద్యాభివృద్ధి నా నాటికి ఆధిక్యమయి, తద్వారా నిరుద్యోగ సమస్య ఏర్పడుతోంది. ఇట్టి పరిస్థితులలో కర్తవ్యం ఏమిటి? ఇట్టి విద్యా విధానం కొనసాగవలసిందేనా? ఈ విద్యా విధానం ఉన్నంతకాలం ఇట్టి పరిక్షావిధానమే ఉండవలసిందేనా? భావి జీవిత నిర్ణయానికి పరిక్షాయోగ్యతలే గీటురాయిగా పనిచెయ్యాలా? ఒకడు కష్టించి రెండు సంవత్సరాలలో అర్జించిన జ్ఞానం, తెలివిలేటలు రెండుగంటలు జరిగే పరీక్షలో నిర్ణయింపవలసిందేనా? అనారోగ్య కారణాలచేతగాని లేక తదితర కారణాలచేతగాని ఆ రెండుగంటల కాలంలో విద్యార్థి పరిగా పరీక్షలో వ్రాయలేకపోతే అతని భావి జీవితం నాశనం కావలసిందేనా? కొన్ని ప్రశ్నలు మాత్రమే ఉపహించి, వాటినే వల్లవేసి, అదృష్టవశాత్తు పరీక్షలో వాటినే ప్రశ్న పత్రాలలో పొంది జవాబు వ్రాసిన విద్యార్థి యావత్తు పాత్యగ్రంథాన్ని పఠించిన విద్యార్థికంటే పరీక్షలో ఉత్తమడుగా పరిగణించ బడవలసిందేనా?—ఈ ప్రశ్నలన్నిటికీ జవాబు చెప్పడం సులభసాధ్యమైన విషయమైనా వాటిపరిష్కారానికి తగిన ఉపాయంబులు కన్పిస్తున్నది. వ్యవసాయ కళాశాలలో పెద్దపెద్ద డిగ్రీల పొందిన

వ్యక్తులను ఒక సామాన్య రైతు సమయోచితంగా వర్తించవచ్చును. పెద్ద ఇంజనీరింగు డిగ్రీలు సంపాదించిన వ్యక్తులను ఒక మామూలు కూలీ కొన్ని సంవత్సరాల విశేషజ్ఞానాన్ని కనబరచవచ్చును. డొమెస్టిక్ సైన్సులో పెద్దపెద్ద పట్టాలను పొందిన స్త్రీలను ఒక సామాన్య గృహిణి గృహకృత్యాలను అధికమైన తెలివి లేటలతో నిర్వహించవచ్చును. నేటి పులికా నిర్వాహకులలో జర్నలిజం కోర్సులు ఏమీ చదువనివారు అనేకులు లేరా? వారు కేవలం జర్నలిజం తరగతులు చదువని కారణంగా పులికా నిర్వహణ మంటుపడిపోయిందా? కాబట్టి ఉద్యోగాలకు విశ్వవిద్యాలయపు డిగ్రీలనే ప్రమాణాలుగా స్వీకరించవలసిన అవసరంలేదు. కొందరికి తాత్కాలిక ఉద్యోగాల నివ్వవచ్చు. ఆ ఉద్యోగ కాలపరిమితిలో వారి పనినిబట్టి వారిని కాశ్యబోద్యోగులుగా నియమింపవచ్చును. మరి కొందరిని ఆయా ఉద్యోగాలకు అవసరమైన ప్రశ్నలువేసి వాటికి వారిచ్చిన సమాధానాలను బట్టి ఉద్యోగాల్లో వెయ్యవచ్చును.

పెద్దపెద్ద వ్యాపారస్థులంతా డిగ్రీదారులు కాదు. కాబట్టి కొన్నితరహాల ఉద్యోగాలకు కేవలం యూనివర్సిటీ డిగ్రీల ప్రశ్న తగ్గించడంతో పరీక్షల ప్రాధాన్యం కొంత తగ్గుతుంది. ప్రస్తుత విద్యావిధానంలో పరివర్తన జరిగేలోగా పరిక్షా విధానాలను మార్చడానికి కూడ కొన్ని పద్ధతులు సూచించబడుతున్నాయి. ఏ వారంలో బోధించిన బోధనావిషయాలపై ఆ వారాంతంలోనే పరీక్ష జరిపి అందులో అర్హతపొందినవారిని వైవారపు పాఠాలు నేర్చుకోడానికి అర్హులుగా చెయ్యాలని కొందరు సూచిస్తున్నారు. అవసరమనితోస్తే ఈ కాలపరిమితిని పక్షానికి గూడ పొడిగించవచ్చును. ఈపద్ధతి ప్రస్తుత పరిక్షా విధానాలలోట్లు కొన్ని తొలగించవచ్చును. కాని అట్టివిర్వాటు జరిగితే విద్యార్థి పూర్తిగా ఉపాధ్యాయుని చేతులలో ఉండవలసి వస్తుంది. పరీక్షకులు తమ వ్యక్తిగత ద్వేషాలకు పురస్కరించుకొని కొందరు విద్యార్థుల్ని ఉత్తీర్ణులు కాకుండ చేయవచ్చును.

ప్రస్తుతం విద్యార్థి తన పరీక్ష చదువు లలో అంతగా ఆసక్తి చూపించకపోవడానికి ఆ తరగతి అంటే అవిద్యార్థికి అభిమానం లేకపోవడం ఒక కారణం. ఉదాహరణకు ఇంటర్మీడియేట్ లో ఉత్తీర్ణులైన అనేక విద్యార్థులు ఏదో ఒక సాంకేతిక కళాకాలంగా ప్రవేశించాలని కోరుకుంటారు. కాని అట్టి కళాకాలంగా స్థానాలు తక్కువగా ఉండటంవల్ల, ఉన్న కొద్ది స్థానాల్ని అర్హతలను బట్టికాక కులాలనుబట్టి ప్రత్యేకించడంచేత, సాంకేతిక కళాకాలంగా స్థానాలు లభించడంలేదు. దానితో వారు

బలవంతపు బ్రాహ్మణార్థంగా ఏ. బి. ఏ. తరగతి లోనో, ఇంట్లం లేని యింకేదో తరగతి లోనో చేరడం సంభవిస్తోంది. మాతనంగా చేసిన తరగతిగా ఆసక్తిలేకపోవడంతో, విద్యార్థిభవన యందు శ్రద్ధలేక, పరీక్షాసమయాల్లో ఎక్రమా గ్రామంబనంతో ఉత్తీర్ణులు కావాలని చూస్తున్నారు. కాబట్టి బెక్సికల్ కళాకాలలను ఎక్కువగా పెంచితే ఈవిధమైన లోటు సద్దుబాటువు సుధి. ప్రతివిద్యార్థికి తన ఆభిరుచినిబట్టి విద్యాభ్యాసం పొందే అవకాశం కల్పించాలి.

ఎన్ జీ పోల ఉద్యోగ పరిస్థితులు

పెనుమాక రామచంద్రరావు

నాగజెడెడ్ ఆఫీసర్ల సమ్మె ముగిసి దాదాపు ఒకటిన్నర సంవత్సరమయింది. చరిత్రాత్మకమైన ఆ సమ్మెమీద అనేక మంచి తమతను అభిప్రాయాలను-సమ్మెకు అనుకూలంగాను, ప్రతికూలంగాను - యిచ్చారు. వారి వారి అభిప్రాయాలను తెలుపున్న ప్రభుత్వోద్యోగుల కోరిక లేవరూ అన్యాయమని త్రోసివేయలేదు. ఈ విషయంలో మాత్రం ప్రజాసేవకుమతా వికాభిప్రాయంలో ఉన్నారని ధైర్యంగా చెప్పవచ్చు. యుద్ధంవల్ల ధరలపరిమితంగా పెరగడం, ప్రజల వైసికావసరాలయిన వస్తువులు అందుబాటులో లేకపోవడంవల్ల ప్రజలనేక బాధలు పడ్డారు - యింకా పడుతున్నారు. ముఖ్యంగా కొద్ది జీతాలు పేసికొంటున్న ప్రభుత్వోద్యోగుల పరిస్థితులు దుర్భరంగా ఉన్నవి. ప్రభుత్వ మెంకో దయతో యిస్తున్న రక రకాలయిన, కొద్ది కొద్ది అలవెన్సులు వివిధంగానూ ఉపయోగకరంగా లేవు. ఇలాటి పరిస్థితుల్లో, ఎంతో కాలంగా పెట్టుకున్న మొరలన్నీ విఫలమై పోవడంతో, వారు సమ్మెకు ప్రకటించక తప్పింది కాదు. సుమారు ఏడుదినాలవరకు జరిగిన ఈ సమ్మెకు జయప్రదంకాకుండా చేయడంనం ప్రభుత్వ మెంకో ఉపాయాలు పన్ని, కొంత వరకు కృతకృత్యురాలయింది కూడ.

సమ్మెఫలితంగా, అనేకమంది తాత్కాలికోద్యోగులు (9, a, candidates) నిరుద్యోగులయ్యారు. (వీరిని చాలమంది దాదాపు నాలుగయిదు సంవత్సరాలనుండి చేస్తున్నవారు.) వీరి సంఖ్య రాష్ట్రం మొత్తంమీద దాదాపు ఇరవైవేల వరకూ ఉండవచ్చు. వీరింతా ఉద్యోగాలు పోయినప్పటినుంచి పడరానిపాట్లు పడుతున్నారు. నిరుద్యోగవమస్య నెదుర్కొనటానికి ప్రభుత్వం చేసే ప్రయత్నాలన్నీ నిరుత్సాహకరంగా ఉన్నాయి. ఉద్యోగాలిచ్చే అధికారం ఆఫీసర్లనుండి పోయి, ఇండియా ప్రభుత్వంవారు ఏర్పాటుచేసిన ఎంప్లాయ్ మెంట్ ఎక్జ్చేంజివారి చేతిలో కొచ్చింది. అయినా వారి ఆఫీసులో ఫ్రైల్డ్ పెరుగుతున్నాయి కాని, ఉద్యోగాలు మాత్రం బహుకొద్దిమందికి మాత్రమే దొరుకుతున్నాయి.

పోలే, సమ్మెలో బయటికి వెళ్ళగొట్టబడకుండా, యికా ఉద్యోగాలు చేస్తున్నవారి విషయం కూడ అంత తృప్తికరంగా లేదు. సమ్మె ఫలితంగా, ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతాల్లో రెండు రకాల అభివృద్ధి వచ్చింది. ఒకటి నాలుగు రూపాయల యింక్రిమెంటు, రెండవది ఆరురూపాయలది. ప్రభుత్వ మే ఉద్యోగంలో యిచ్చిందో, యీ చిన్న మొత్తాలు ప్రభుత్వోద్యోగుల కే

విధంగానూ చాల కనేది నిర్వివాదాంశం. కారణమేమంటే, ఆ నాలుగు రూపాయలు వీరి చేతులలోకి రాకపోవడమే, వీరి ఖర్చులు, రెండు పెట్టయాయి.

మచ్చుకి గుంటూరులోంటి పట్టణంలో వున్న గుమాస్తాని కనుకోండి. గుంటూరులో వున్న లోయర్ డివిజన్ గుమాస్తాకు సెలక్, అన్ని ఆల వెన్సులు కలిసి, డెట్రైముమాడు రూపాయలు ముదతాయి. ఈ డెట్రైముమాడులోను అతను సెలదినాలు సెట్టాలన్నమాట. ఖర్చుల్లో మొదటి ఖర్చు యింటిఅడ్డ. గుంటూరులో అడ్డలు మహా వికరీణం. (గుంటూరులో మాత్రమే కాదు, అన్ని ఊళ్ళలోనూ ఆలాగేవున్నది.) కనీసం పది పాను రూపాయలన్నా పెట్టకపోతే రెండు గడుల భాగం దొరకదు. డెట్రైముమాడు రూపాయల్లోను పదిపాను రూపాయలు యింటి బాడుగక్రింద పోతే, మిగిలిన యాత్రై యెనిమిది రూపాయలలోనూ సుసారం గడవడం ఎంతకష్టమో సులభంగా అర్థమవుతుంది. భార్యాభర్తలెగల సుసారమయినా, యీ రూ 500 ల తోనూ సెల రోజులు గడవడం చాలాయిబ్బందిగావుంటే, ఇక ఒకరిద్దరు పిల్లలగల వారి దశ వర్ణనాతీతం. సగటున రూపాయకి మానెడు బియ్యం (ప్రత్యేక పరిస్థితుల్లో అంతకంటే తక్కువమాద) కొని, ఏ విధంగా కాపురంచేయాలో అర్థం కాక ప్రభుత్వోద్యోగులంతా పైపెత్తి చాతున్నారు. (ఈ పిచ్చి బయటికి కనిబడదు తెండి. పెండ్లా విడ్డల సమక్షంలో మాత్రం బయటికి వస్తూంటుంది). ఇక- వందరూపాయలు, అంతకంటే పైన- అంటే, నూటపాతిక రూపాయలదాకా వచ్చే అప్పర్ డివిజన్ గుమాస్తాలు అరుదుగా వుంటారు. ఎందువల్లనంటే, అప్పర్ డివిజన్ కి వచ్చేటప్పటికి కనీసం నలభై సంవత్సరాలయినా పెడతాయి. వైగా వీరికి తప్పకుండా పిల్లలుంటారు. మగపిల్లలకు చదువులు, ఆడపిల్లలకు పెండ్లిండ్లు ఈ నూటపాతిక రూపాయల జీత గాళ్ళకైనా ఎంత కఠినసమస్యో కొంచె మాలో చిస్తే తెలుస్తుంది. నిరక్షరాస్యతను నిర్మూలనం చేయడానికి కంకణం కట్టకున్న ప్రభుత్వం హైస్కూల్, కాలేజీల జీతాలూకూడ పెంచింది. ఈ స్వల్పజీతాలతో పెద్ద చదువులు

చదివించలేక అనేకులు తమ పిల్లలను స్కూలు వైసలలోనే మాన్పిస్తున్నారు. ఎన్ని తెలిసి లేకున్నా, ఎంత అభివృద్ధిలోకి రావడానికి అవకాశ మున్నా, డబ్బు లేకపోవడంవల్ల, వీరి గతి అగోగతి అవుతున్నది. ఇక ఆడపిల్లలకి పెండ్లిండ్లు చేయాలంటే, ప్రభుత్వం యిక్ ష్టేషన్ ప్రమాదం ఎదుర్కొంటున్నా వేస్తున్న ప్రయత్న మంతైనా చేయకపోతే, పెండ్లి కాదని గట్టిగా చెప్పవచ్చు. పోనీ, ఉన్న చేమైనా తెగనమ్ముకొని ఉన్నవారు చేస్తే, ఇక ఏమీలేనివారి గలేమిటి? మనదేశంలో ఎక్కువ మంది ఏమీలేనివారని మాత్రం మరువవద్దు. ఇలాటి పరిస్థితుల్లో ఆడపిల్లలకు పెండ్లి డెలా అవుతాయి, పెండ్లిండ్లు చేయక ఎంతకాలమని యిట్టో పెట్టుకొని ఉండగలరు? పోనీ చదువులు చెప్పిస్తారంటే, మగపిల్లలకే చెప్పించలేక ఆడపిల్లలకుకూడ ఎక్కడచెప్పిస్తారు? ఈ దొచ్చిన ఆడపిల్లలను పెండ్లి చేయకుండా యిట్టో అట్టి పెట్టుకొంటే కలిగేబాధ, ఆడపిల్లలు గల తల్లి తండ్రులందరికీ విదితమే.

వైవాహికలన్నీ చర్యావలూకిస్తే, ప్రభుత్వోద్యోగులు ఎంతో అవస్థలపాలవుతున్నారో, ప్రతివారికీ అర్థమవుతుంది. ఈ మధ్యనే సెక్రటేరియట్ ఉద్యోగుల సమావేశంలో మాట్లాడుతూ, ముగ్రి శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు- ప్రభుత్వాలూ మారినా, ప్రభుత్వోద్యోగులు మారరు; ఏప్రభుత్వ మున్నా, ఉద్యోగులంతా విక్లాసంతో పని చేయాల్సి వస్తున్నారని కాని కాలేకడుపులతో, చలించే మనస్సులతో ఎంత కాలం విక్లాసంతో పనిచేయగలరని శ్రీ రెడ్డిగారు ఆశుకున్నారో మాత్రం దురూహంగా ఉంది.

మంత్రులు, తమ జీతాలు పెయ్యిరూపాయలకు పెంచుకోవడంలో గల అవశ్యకత, తమ ఉద్యోగుల జీతాలపెంపకంలో గుర్తించలేక పోవడం-కేవలం ప్రభుత్వోద్యోగుల దురదృష్టం. దేశనాయకులై వుండి, దరిద్రనారాయణ సేవ జేస్తున్నామని ఉపన్యాసాలిచ్చే ఈ జాతీయనాయకులు ప్రజల్లో ఒక ముఖ్యభాగమైన ప్రభుత్వోద్యోగుల దీనాలాపాలు కట్టించుకోకపోవడం నిజంగా శోచనీయం.

మార్క్సిజం : త్రికసిద్ధాంతం

వైఖానిక యుగారంభంతో శాస్త్రవృద్ధిలో ప్రకృతిని పరిశీలించడం అధికమయింది. దృశ్యములయిన విషయాలను పరిశీలించి ప్రాచీన చరిత్రను వివరించడానికి, కేవలం ఊహాత్మకములయిన సిద్ధాంతాలను మేధావులు అన్ని కాలాలలోనూ ప్రతిపాదించారు. అందులో మార్క్సు-సంఘం, దాని సృష్టి, సంఘముల పరిస్థితులపరిధిగానూ సంఘం లో కలిగే మార్పులూ, వీటన్నింటినీ వివరించడానికి తన త్రిక సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించాడు.

ఇకరకస్థలు పని చేయనివాడు. కేవలం కాంతిమయమయిన జీవితం తప్ప ఇతర ఆశయములు సంఘములకు లేనివాడు, జీవితావసరములు కేవలం కనిష్ఠములుగా ఉన్నవాడు సంఘ స్వరూపం సంఘ స్వామ్యంగానే వుండేది. అదిగోవున్న ఆ సంఘ స్వామ్యంయొద్ద వ్యక్తి స్వామ్యం ఆరంభం అయింది. అలాగే, అనిర్దిష్టమయిన పస్తువుగ్రహణంయొద్ద అనేకసహస్రశతాబ్దాలలో నేటి ప్రకృతి శత్రుత్వమయింది. సంఘ స్వామ్యంపోయి వ్యక్తిస్వామ్యం రావడానికయితే, అనిర్దిష్టమయిన పస్తువు తన పరిగ్రహణంతో ప్రస్తుతకృతిని పొందడానికయినా ఏదో శక్తి కారణమై వుండాలి. ఆ శక్తి పస్తువును యితరమై లేదనీ, ఉండగా వుండగా స్వరూప స్వభావాలలో మారిపోయే గుణం వస్తు గర్భంలోనే వుందనీ మార్క్సు ప్రతిపాదించాడు. పస్తు గర్భంలో యీ గుణం ఎందువల్ల వున్నదో, ఎవరు కల్పించారో ఆయన వివరించలేదు. ప్రకృతి పరిణామంలో ఆది ఏర్పడివుంది. ప్రకృతికి యీ పరిణామగుణం మాత్రం ఎవరు కల్పించారు? ఆ ప్రశ్న తప్పకుండా ఉదయిస్తుంది. దానికి జవాబు సంతృప్తికరంగా కనపడదు. మారిపోయిన పస్తువు మళ్ళీ మారిపోవడంలో, పరిణామంలోనూ, స్వభావంలోనూనూడా పూర్వ స్థితికన్నా ఉత్తమస్థితిని పొందిన నూతన పస్తువు వస్తుంది. డార్విన్ పరిణామవాదం తన సిద్ధాంతాన్ని బలపరుస్తున్నదని మార్క్సువాదం. కాని

డార్విన్ జీవజాతుల పరిణామాన్ని వివరించి సంతకవరకే, అది మార్క్సుసిద్ధాంతాన్ని బలపరుస్తుంది. మార్క్సుసిద్ధాంతం ప్రకారం మార్క్సుకు కారణం వస్తు గర్భంలో వుండే మారే గుణం. ఆ గుణం ప్రకృతిపించడానికి కారణం ఉత్పత్తి విధానాల్లో మార్పు. డార్విన్ ప్రకారం, జీవజాతుల పరిణామానికి కారణం- ఉనికికై పెనగులాటలో, ఉత్తములు మిగులుతూరావడం. ఉత్పత్తి ఆయ్యే జీవితావసరములు వున్న అందరికీ సరిపోవు. అందుకని జీవజాతుల పోటీ, దాంతో సంఘర్షణ యేర్పడతవి. ఆ సంఘర్షణలో జీవులు నూతనశక్తుల్ని, నూతనస్వరూపాల్ని పొంది నూతనజాతిగా పరిణమిస్తాయి. డార్విన్ సిద్ధాంతం ఒకవిధంగా వ్యక్తిస్వామ్యాన్ని బలపరుస్తుంది. కాని సంఘస్వామ్యాన్ని బలపరచదు. పోటీ, పోరాటం లేని సంఘస్వామ్య జీవితమయి, ఉనికికోసం పోరాటంలో, వ్యక్తి స్వామ్యం రావడం; అందులో యోగ్యతములూ, అస్తి చదులూ, బుద్ధిమంతులూ, అధికారులూ కావడం జరిగింది.

కాని 'ఉనికికోసం సంఘర్షణ, ఉత్తములకు విజయం' అనేది జరుగుతుంది అన్నది అన్వయిస్తుందిగాని, మానవులకు అన్వయించదు. జరుగుతుంది ప్రకృతిలోవున్న ఆహారంతో, సౌకర్యాలతో శృద్ధిపడతవి. మానవుడు ప్రకృతిని స్వాధీనంచేసుకుని, తన యిష్టంపచ్చినట్లుగా జీవితావసరములను సృష్టించుకుంటున్నాడు. అందుచేత యీ భాగంలో డార్విన్ పారబద్ధాదని మార్క్సు ఎంతెక్కుతోనేకాదు.

ఏమయినా యీ త్రికసిద్ధాంతం చాలా ఆమోఘమయింది. కుక్కకలులేకుండా విశ్వ సిద్ధి, జీవితంలో అన్నింటినీ వివరించడానికి అది సమర్థ మయింది. కాని ప్రకృతిలో వికృతీ, వికృతిలో వికృతివల్ల సంస్కృతి కలగడానికి కారణం ఉత్పత్తివిధానాల్లో మార్పు అవడంలో యీ సిద్ధాంతాన్ని మానవసంఘానికి పరిమిత చేయడం ఆవుతోంది. అప్పుడయినా

సంఘంలాని మార్పులు నిస్సందేహంగా వివరించలేదు. అనాదీయమైన సంఘస్సావ్యవస్థనుండి, ఉత్పత్తివిధానంలా మార్పుల ఫలితంగా పూర్వదలిజం, కేపిటలిజం, యిన్నీ యేర్పడ్డవనుకుందాం ఇప్పుడున్న ఉత్పత్తి విధానమయిన కేపిటలిజం లా ఉన్న శక్తుల వల్లనే అది వికృతిపొంది సోషలిజానికి దారినిస్తుంది అనుకుందాం. కాని సోషలిజం విషయంగానూ యీ సిద్ధాంతం అన్వయించాలిగాదా! కొన్నాళ్ళు అయితరవాత సోషలిజంగానూ వికృతి, వికృతికి వికృతి కలిగి, మరొక నూతనసంఘం, ఉత్పత్తి విధానం వస్తుందనీ, రావాలనీ త్రిక సిద్ధాంతం విశ్వసించేవారు అంగీకరించాలి. కాని మార్క్సు మానవసంఘానికి అత్యంతవరమా పథి సోషలిజం, దాని కరవాత అది మార్పు చెందదు అంటాడు. అది కొంతవరకు స్వవచన బ్యాపూతంగా కనిపిస్తుంది. తన సిద్ధాంతాన్ని గురించి మార్క్సు ఏమనుకున్నా. అది సోషలిజం లానూ మార్పులు లేస్తుంది అనే మనం పూహించవలసివస్తుంది.

నిర్గుణమైన, చైతన్యంలేని ప్రకృతిశక్తిని, ఏదో శక్తి అదిలా చైతన్యం కలిగించి, సగుణాత్మకమయిన వస్తుప్రపంచంగా మార్చివుండాలి. న్యూటన్ పండితుడి సిద్ధాంతాల ననుసరించి, ప్రతి వస్తువు, తన మార్పుతో ప్రతి యితర వస్తువు లానూ మార్పు కలిగించి, నిరంతరాయంగా ప్రకృతిలో మార్పులను కలిగిస్తూ వుండాలి.

అంటే, కర్మహీనమయిన అచేతన ప్రకృతిలో ఏదో శక్తి అదికర్మ, అదిచలనం కలిగించివుండాలి. అశక్తి బ్రహ్మమని పూహించుకుంటే, ప్రపంచం లో జరిగే ప్రతీదీ అనేకులు మనోవాక్యాయ ముల ద్వారా చేతనాచేతన ప్రపంచంలో కలిగించే చలనానికి, కర్మకీ, ప్రతికర్మకీ ఫలితమని ఊహించుకోదం నులభం. నిశ్చేతన వస్తువులూ చైతన్యం కలిగించేకణం బ్రహ్మానికి ఉండి ఉండాలి. ఒకమాటు ఆ గుణమున్న శక్తిని ఊహించుకుంటే, సృష్టిక్రమాన్నంతటిని ఊహించుకోవచ్చు. న్యూటన్ పండితుడి సూత్రాల్లా రెండవదానిగా - నిశ్చలంగానో, సమచేతనో నిడుపుతేఖలగా సంభవించేదిగనో ఉంటూ, వ్యక్తులను తదితరంగా ప్రవర్తించజేసే అచిశక్తి - బ్రహ్మ

స్వరూపం. అవిధంగా మొదటి మార్పు చెందిన వస్తువు ప్రకృతిలో ప్రతి యితర వస్తువులానూ మార్పులులేచి వుంటుంది.

మార్క్సు త్రిక సిద్ధాంతం- వికృతికి వికృతి వల్ల సంస్కృతి ఏర్పడిందని బోధిస్తుంది. అప్పుడు అది వికృతి వస్తుస్వభావం కాదనీ, ఏదో అనూహ్యమయిన శక్తిచే ప్రేరేపితమనీ ఊహించుకుంటే, న్యూటన్ పండితుడి సిద్ధాంతానికి, కర్మసిద్ధాంతానికి, మార్క్సు సిద్ధాంతానికి చక్కని ఏకత ఏర్పడుతుంది. అది వికృతికి కారణమేమిటో వివరించినంతవరకు ఆ సిద్ధాంతం లోపభూయిష్టంగానే వుంటుంది. ఉత్పత్తి విధానం వ్యక్తుల కర్మఫలితం; అందులో మార్పు వారి కర్మగా మార్పుకు ఫలితం. అందుచేత ఉత్పత్తి కర్మేతరమయింది కాదు.

ఇతర జోట్లా ఉత్పత్తివిధానాలు చాలా మార్పు చెందినవి. అందుచేత వాటికి ఫలితంగా కేపిటలిజం ఏర్పడిందనవచ్చును. మన దేశంలో మొన్న మొన్నటివరకూ ఉత్పత్తి విధానాలు మార్పు చెందనేలేదు. కర్మాగారాలు, యంత్ర యుగం ఆరంభమయి రెండు శతాబ్దాలుకూడా కాలేదు. అయినా వ్యక్తిస్వావ్యవస్థ మనదేశంలో వుంది. ఉత్పత్తి విధానాల్లా మార్పు సంఘంలా మార్పులకు కారణమంటే. అది మన దేశవరి స్థితులకు యంతమాత్రమూ అన్వయించదు.

మార్క్సు చేసిన ప్రతి నిర్ణయమూ ఆయన త్రిగుణాత్మక సిద్ధాంతమను జీవిత పరిస్థితులకు అన్వయించగా ఏర్పడిందే. అందువల్ల ఆ సిద్ధాంతంలా ఊటు గ్రహిస్తే ఆయన నిర్ణయాల్లా లోట్లు లేలిపోతవి.

బుద్ధిహీనులు, మృగప్రాయులయిన మానవులు బుద్ధిమంతులు కావడం, సంఘస్సావ్యవస్థ ఏర్పడ్డం, వైవిధ్యాన్ని - విభేదాన్ని పొందడం, నాయకత్వాన్ని - స్వామిత్వాన్ని యేర్పరచుకోదం, అందువల్ల సజ్జలు గ్రహించి సంఘ స్వామ్యాన్ని యేర్పరచుకోదం-యివన్నీ మార్క్సుత్రికసిద్ధాంతాన్నిబట్టి వివరించవచ్చు. అమోఘమైన ఆ సిద్ధాంతాన్ని, కేవలం మానవజీవితంగా ఒక భాగమయిన ఉత్పత్తివిధానాలతో లంకపెట్టి దాని ఆధ్యాత్మికస్వభావాన్ని పాడుచేశారు.

ప్రకృతికాస్త్రంలో వివరించబడిన శక్తి-
దానిని పరిపాలించే ధర్మములు చూస్తే, భగవ
చ్చక్తి దానికి చాలా సామ్యం ఉన్నట్లు
తోస్తుంది. అదీ మార్పులు పొందుతుంది. దాన్ని
కొత్తగా సృష్టించడానికి వీలులేదు. ఉన్నదాన్ని
నాశనంచేయడానికి వీలులేదు. బ్రహ్మస్వరూ
పమూ, భగవచ్చక్తి కూడా అటువంటివే! భగ
వంతుణ్ణి గణేంద్రమోక్షంలో గణేంద్రుడు
చక్కగా పుభావించాడు. అచేతనమయిన
దాంట్లో చైతన్యం కలిగించడం, స్తబ్ధమయిన
దానిని సంచలితం చేయడం, అనంతమయిన విశ్వ
కర్మ పరిధిమగానికి ప్రారంభం చెయ్యడం భగ
వచ్చక్తికి లక్షణములు అనుకుంటే, మార్పు
పుభావించిన ప్రకృతి ఆశక్తి ఒక తేనెనుకుంటే,
మార్పు సిద్ధాంతం కర్మసిద్ధాంతంగా, ప్రకృతికాస్త్ర
సిద్ధాంతాల్లాగే జీవితరహస్యాల
వన్నింటినీ వివరించగలుగుతుంది.

మార్పు చారిత్రికసంభావన వైజ్ఞానిక

మయిందని ఆయన అనుయాయులు అంటారు.
విజ్ఞానానికి ప్రసాది న్యూటన్ కుడితుడి సిద్ధాం
తాలు. శక్తిసంభావనా, దానితో సమన్వయం
లేనంతవరకు అది వైజ్ఞానికం కాలేదు.

అంతవరకు ఆ మార్పును ఒక నిర్లోపు
దానన దైవంగానూ, ఆయన విశ్వాసాలను
యథాకథంగా మతవిశ్వాసాలలాగనూ విశ్వ
సించి, వాటిని ఆధారంచేసుకుని మాత్రమే
సంఘాన్ని మారుస్తామనే వారికి భారత ప్రజా
నికంహృదయంలో తావులేదు, ఉండదు. భారత
ప్రజ ఈహను ఆకర్షించడానికి, నూతనపథాలూ
నడిపించడానికి వారి ఆధ్యాత్మిక విశ్వాసాలకు
ఒక నూతన స్వరూపం యివ్వడం అవసరం.
సంఘస్వామ్య పుభావనకు మార్పు అభిప్ర
యాలూ, సిద్ధాంతాలూ సహాయకారులు
కావచ్చునేమో కాని-వీలైతే ఆధారములు కావ
డానికి వీలులేదు.

న్యాయం త్రిపుటలు

‘రాఘవ’

వైదికాలం - మామిడికాయల అన్వేషకార్థం
తోటల్లోకి బయలుదేరాలి, మామూలుగానే
ఆచాటి సాయంకాలంకూడా: దొంగతనానికి
మాత్రం కాదు, దొరతనానికే. ఒకటి రెండు
కాయల చొప్పున డబ్బిచ్చి కొనుగోందుకు.

మేం వెళ్ళిన తోటలో ఒక బోడి నుయ్యి
వుంది. అవల రెండు బారల పొడుగున ఒక
నల్ల త్రాచు పడగ విప్పి ఆడుతూంది చల్లగాలికి.

‘పామురా నూతులో’ అన్నాడు సత్య
వారాయణ.

‘ఏదీ’ అంటూ తొంగి చూశాను, ఆతుర్దాగా
భయభ్రమాలతో.

‘ఓస్! ఇదేనా. చూడండి. రాయి పుచ్చుకుని
దెబ్బకి దానిని పైసలు చేస్తా’ నంటూ, నేను
వద్దని ఎంతచెప్పినా వినకుండా, దాన్ని గురిచూచి
కొట్టాడు వీరభద్రయ్య.

‘అమ్మమ్మో, ఎంతవని చేశాడు! ఆ రాయి
దానికి చావు తీసుకరాకపోలే—’ అనుకుంటూ
అవలకు చూశాను. ఆ రాయి దాని కనలు
తగలే లేదు! అది మా ముగ్గురిని ఒకసారి చూచి
కలుగులా దూరింది.

మేము మామిడికాయ లేవో కొనుక్కున్నా మే
గాని నాకు వాటి మీద దృష్టి లేదు. ఆ పాము
కు పట్టుతుంది, ముక్కుల్ని కరుస్తుంది. ముగ్గుల్ని
కరుస్తుండో లేక ఆకణ్ణే కరుస్తుండో అన్న
అలోచనతో, అదెక్కడ వెంటిడ్చుతుండోనని
వెనక్కి వెనక్కి చూచుకుంటూ నడుస్తున్నాను.
నడుస్తున్నా నన్ను మాలేగాని చాళితోటి
కులాసాగా మాట్లాడ లేకపోతున్నాను. నాలాని
భయాన్ని గుర్తించి - ‘ఈయన ఉట్టి పిటికి రా
సత్యవారాయణా.’ అని భద్రం వెక్కిరిస్తూన్నా,
ఎలాగేనా ఇట్లు చేరితే చచ్చి బ్రతికే

వాళ్లలో లెక్క అనుకుంటూ, పాము గాని వెంటడిస్తుందేమో చూసుకుంటూ వెళుతున్నాను. అనుకున్నంతా జరిగింది! పాము వందగాల దూరంలో మావేపే వస్తూండడం కనిపించింది. 'వీరభద్రయ్యో! చంపేకావయ్యా - అదిగో పాము, మనల్ని కరిచేస్తుంది - ఏపనిచేశావు... ఇప్పుడెలాగా?' నోట మాటే పెగల్లేదు. మొత్తానికెలాగో అన్నాను.

పాము ఎంతసేపట్లో వస్తోంది - మొదట నా వేపే, అదే కర్మమోగాని!

'ఆ! ఆ! కరవకు! కరవకు! నేను కాదు నిన్ను కొట్టింది - అడుగో వీరభద్రయ్యో' ఎలాగో ధైర్యంచేసి అంగలిగాను.

తాను వీరభద్రయ్యవేపు తెలిసింది.

'నేను కాదు! నేను కాదు! ఆతడే నిన్ను కొట్టింది. అబద్ధం అడుతున్నాడు. ఆతడే కరు' అని వీరభద్రయ్య.

'అరి వీడి తప్పిదియ్యా! ఇన్నాళ్ళూ వీడి న్నేహించేస్తే వీడు నా ప్రాణానికే ఎవరు పెడు తున్నాడే' అనుకుంటూ, 'సర్పరాజమా! ధర్మ మాలించు - నేనుకాదు నిన్ను కొట్టింది. కావ లిస్తే సత్యన్నారాయణ నడుగు' భయంతో అన్నాను.

'ఏమో బాబు! నాకు తెలియదు' - తన సం కుచితత్వాన్ని బయటపెట్టాడు సత్యన్నారాయణ.

పాము గంభీరంగా అంది: 'తోటమాలి దగ్గరకు వదండి. ఆతడు నిజం చెప్తాడు ఎవరుకొట్టిందీ.' చస్తామా అనుకుంటూ వాడుమొగా లేసుకుని బయలుదేరాం. తోటమాలి భద్రయ్యే కొట్టాడని చెప్పాడు. 'అమ్మయ్య' అనుకుంటూ గుండెల మీద చెయ్యి వేసుకున్నాను. మళ్ళీ నాన్నని, ఇంటిని, అందరిని చూడొచ్చునని నిర్ణయించు కున్నాను.

వీరభద్రయ్య-దువ్వజంతువుకు శిక్షించవచ్చు. ప్రాణరక్షణార్థం ఏం చేసినా తప్పులేదు. నీలా టిని మమ్మల్ని చంపుతాయి. అందుకనే నీకు శిక్ష విధిద్దామనుకున్నాను. కావలిస్తే కోర్టులో ఫిర్యాదు చేసుకో. నా రొప్పుకుండే కరవాచ్చు' అని యుక్తిగా తప్పించుకున్నాడు - వీడి యుక్తి పోదుగాను!

నా మీద అన్యాయంగా నేరంమోపినందుకు నేనొక దావా, తన్ను కొట్టినందుకు పామో దావా వదేశాము కోర్టులో - పాముకి నేను, నాకు పాము సాక్ష్యం.

మొదట పాముకేసు విచారణ - భద్రయ్య డబ్బుతో తనవేపు తీర్పు చెప్పించుకున్నాడు. పాము ఏమీ హానిచేయక పోయినా చేస్తుందనే భయంతో దాన్ని చంప ప్రయత్నించవచ్చుట! పాము ఓడిపోయింది. వీరభద్రయ్య పరువునష్టాని కని పాము నెత్తిమీద మణి పుచ్చుకున్నాడు.

నా దావాలో కోర్టు న్యాయంగా నాకే గెలుపు చెప్పింది. నేను మణిని కోరాను, జరిమా నాక్రింద. విఫలంకృతం.

పాము తన ఓటమికి బుర్ర నేలనేసి కొట్టుకు చచ్చింది. మేమంతా వెడమొగాలతో ఇం టికి బయలుదేరాం. రైలు దిగి ఇంటికి వచ్చే గ్రోవలో పుత ఒకటి వుంది.

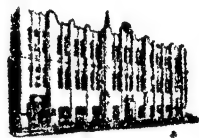
ఉడుకు మోతైనంతో తక్కిన యిద్దరూ నూడబలుతున్నాం, నా చేతిలో మణి లాక్కుని, నన్ను చితక తన్నారు -

ది ఇండియన్ బ్యాంక్

లిమిటెడ్

హెడ్ క్వార్టర్స్ : మదరాసు

(Estd:

1907)

కారీచేసి చందావేయబడిన

మూలధనం రూ. 72,00,000

ఆడిగన మూలధనం రూ. 53,00,000

రిజర్వ్ ఫండ్ రూ. 62,00,000

అన్నిరకాల బ్యాంకింగ్

వ్యవహారాలు చేయబడును.

యన్. గోపాల అయ్యర్,

కార్యదర్శి.

సవరణ కోరుతున్న ఒడంబడిక

కంభంపాటి సత్యనారాయణ

విశాఖాంధ్ర నిర్మాణానికి ప్రధాన భాగాలు మూడు: 1. సర్కారు జిల్లాలు (కోస్తా ప్రాంతం) 2. రాయలసీమ 3. తెలంగాణ. ఇవి గాకుండా సరిహద్దులలో శమిళవాడు, మైసూరు, బస్తరు, ఒరిస్సాలకుంచి ఆంధ్రా చొప్పులపైన ప్రాంతంగా ఉన్నది.

సరిహద్దు సమస్యల నిర్ణయాన్ని సరిహద్దు కమిషను వదలివేసి వెంటనే సర్కారు-రాయల సీమ జిల్లాలతో కూడిన ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం జరిగితే, మన రాష్ట్ర స్వరూపం ఏర్పడి, విశాఖాంధ్రకు పునాది అవుతుంది. వైఖాం సుస్థానాన్ని రద్దుచేసి సుస్థానంలోని వివిధ భాషా ప్రాంతాలను వక్కనేవున్న వివిధ భాషా రాష్ట్రాలలో చేర్చాలనే ఆందోళన బలవత్తరమయిన కొలదీ తెలంగాణా జిల్లాలుగూడా ఆంధ్రరాష్ట్రంలో కలవక శక్యం. అప్పుడే మూడుకోట్ల ఆంధ్రులూ ఐక్యం అవుతారు.

మద్రాసునగర సమస్యను సరిహద్దు కమిషనుకు వదలివేసి వెంటనే మద్రాసు రాయలసీమ-సర్కారు జిల్లాలతో కూడిన ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం జరగాలనే గట్టి ఆభిప్రాయం బాధ్యతగల ఆంధ్రవర్గాలలో బలపడుతోంది. కాని దీనితో పాటు రాయలసీమ-సర్కార్ల సమస్యకూడా ముందుకువచ్చింది.

రాయలసీమ, సర్కారు జిల్లాలలో నివసించే వారందరూ ఆంధ్రులే అయినప్పటికీ, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణం అందరికీ అవసరమైనప్పటికీ, అటువంటి ప్రధాన సమస్యమీదగూడా ఈనాటి వరకూ రాయలసీమ-సర్కార్ల నాయకులమధ్య పూర్తిగా ఏకీభావం లేదు.

ఆంధ్రులందరి అభివృద్ధికొరకు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం అవసరం. కాని ఆంధ్రనాయకులలో మాత్రం చీలికలు ఈమధ్య మరి ఎక్కువై నాయి.

రాష్ట్ర సమస్యకు సంబంధించినంతవరకు, ఆంధ్ర నాయకులలో ప్రభుత్వాధికారం ఉన్న వారికి, ప్రభుత్వ అధికారం లేనివారికి మధ్యగల భేదాలకంటే, గాయలసీమ-సర్కార్ల నాయకుల మధ్యగల భేదాలే ప్రాధాన్యం వహిస్తున్నాయి. ఈ విభేదాలు మన రాష్ట్ర వాంఛయొక్క బలహీనత. ఈ బలహీనతను సోగొట్టుకున్నప్పుడే మన రాష్ట్ర వాంఛకు మాతనవికాసం వస్తుంది.

నాయకుల మధ్య విభేదాలు ఎంతవరకూ వెళ్ళినవంటే, రాయలసీమలో కొంతమంది మాత్రం ఆంధ్రరాష్ట్రానికి సంబంధం లేదు. మేము వేరే రాష్ట్రంగా ఉండాలి. మా రాయలసీమ ప్రజలకు కోస్తాజిల్లాల ప్రజలకు ఏమీ పోలికలు లేవు. భాష, విజ్ఞానం, సంస్కృతి అన్నిటిలో మాకు భేదాలు ఉన్నాయి' అంటూ ఒక వాదన లేవదీశారు. 1947 రాయలసీమ మహాసభలోని ఉపన్యాసాలు విన్నవారికి ఈ విషయం తెలుసు. నెల్లూరు జిల్లాను గూడా కలిపి చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, ఆకంఠపురం, బల్లారి ప్రాంతమంతా వేరే ఒక రాజ్యంగా ఏర్పడాలని సూచించే 'రెడ్డిరాజ్యపటం' మహాసభలో ప్రదర్శించబడింది.

కాని రాష్ట్ర కాంగ్రెసు నాయకులలో నీలం సంజీవరెడ్డి మొదలైనవారు వై వాదనను ఎదుర్కొన్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రావశ్యకతను విరిగి జ్ఞాపకంచేశారు. రాయలసీమకూడా ఆంధ్రరాష్ట్రంలో భాగమే అనే సత్యానికి కట్టుబడి నిలబడ్డారు. కాని రాష్ట్ర నిర్మాణం వెంటనే జరగాలని చెప్పే శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి మొదలైన రాయలసీమ కాంగ్రెసు నాయకులకు, సర్కారుజిల్లాల ఆంధ్రనాయకులకు నేటి వరకూ రాష్ట్ర సమస్యమీద పూర్తియైన అంగీకారం కుదరలేదు. 1947, 48 సంవత్సరాల్లో

ఇద్దరిమధ్య సంప్రదింపులు విఫలమగుట యందుకు తార్కాణం.

ఆర్థికంగా వైజ్ఞానికంగా, వెనుకబడి ఉన్న రాయలసీమ ప్రజల తరపున రాయలసీమ నాయకులు కొన్ని హామీలు కోరుతారు. ఆ హామీలకు అంగీకరించినపుడే ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణాన్ని బలపరుస్తా మంటారు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే-1937 లో జరిగిన శ్రీ బాగ్ ఒడంబడికను పూర్తిగా అమలు చేయమంటారు.

శ్రీ బాగ్ ఒడంబడిక

రాయలసీమ - సర్కారు జిల్లాల నాయకులు కలిసి 1937 నవంబరు 16 వ తేదీన మద్రాసులో ఈ ఒడంబడికను చేసుకున్నారు. తరువాత ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీకూడా దీన్ని బలపరిచింది. ఆ ఒడంబడికలోని ప్రధాన అంశాలు ఇవి :

1. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రాలు ఒకటి అనంతపురంలోనూ, రెండవది వాల్తేరులోనూ ఉండాలి. ఆంధ్ర విజ్ఞాన కేంద్రాలను ఇలా పంచడంవల్ల ఆంధ్రులందరి సాంఘిక వైజ్ఞానిక సంఘీభావం పెంపొందించబడుతుంది. ఇవి కాకుండా వివిధ ప్రాంతాలలో, ఆ బోధించబడే విషయాలను బట్టి కళాశాలలు స్థాపించాలి.

2. రాయలసీమ, నెల్లూరు జిల్లాల వ్యావసాయక, ఆర్థిక పరిస్థితులు కొస్తా జిల్లాలతో సమానస్థాయికి తీసుకరాగలదులకై నీటి పారుదల స్కీముల విషయంలోనూ, ప్రధానమైన, కొత్త ప్రాజెక్టుల విషయంలోనూ పది సంవత్సరాల వరకూ రాయలసీమ నెల్లూరు ప్రాంతాలకు ముందు స్థానం ఇవ్వాలి.

3. కాననసభకు స్థానాల విషయంలో జిల్లాలవారీగా సమాన ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వాలి.

4. ఏ ఒక్క కేంద్రానికో ప్రాముఖ్యం అంతారాకుండా విశ్వవిద్యాలయం, ప్రభుత్వ కేంద్రం, హైకోర్టు వివిధప్రదేశాలలో ఉండాలి. విశ్వవిద్యాలయం ప్రస్తుతం ఉన్న కేంద్రం (వాల్తేరు)లో ఉన్నప్పటికీ, హైకోర్టు, ప్రభుత్వ కేంద్రాలలో ఏదో ఒకటి రాయలసీమలోనూ, రెండవది కొస్తా జిల్లాలలోనూ ఏర్పాటుచేయాలి. ఈ రెండింటిలో ఏది ఎక్కడ ఉండాలనే విష

యాన్ని నిర్ణయించే హక్కు రాయలసీమకు ఉండాలి.

ఇవీ శ్రీ బాగ్ ఒడంబడికలోని ప్రధాన అంశాలు. 1937 నాటి నాయకులు ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణ ఆశయం ముందు పెట్టుకుని చేసుకున్న ఒడంబడిక అది. ప్రధాన విషయం- ఆర్థికంగా, వైజ్ఞానికంగా వెనుకబడియున్న రాయలసీమ అభివృద్ధికి హామీలు ఇవ్వటమే కాని 1937 తరువాత పుండ్రెండు సంవత్సరాలు గడచినయి.ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడలేదు. ఈ పుష్కరంలో చరిత్ర చాలా నడిచింది.

కాని 1937 లో జరిగిన శ్రీబాగ్ ఒడంబడిక అలాగే ఉండవలసిందేనా? వెనుకబడి వున్న ప్రాంతాల అభివృద్ధినే ముందు గుర్తు పెట్టుకుని ఈ మధ్యకాలంలో వచ్చిన అనుభవాన్ని, జరిగిన దేశప్రపంచరాజకీయ పరివర్తనాలను అన్వయించి శ్రీబాగ్ ఒడంబడికను మార్పు చేయవలసిన అవసరంలేదా? ఉన్నది. ప్రభాభ్యుదయమే ప్రధానంగా ఉన్నప్పుడు అటువంటి మార్పులు సాధ్యపడతాయి.

1. విశ్వవిద్యాలయం, విద్యాసౌకర్యాలు:- రెండు విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రాల విషయం ఆలోచించే ముందు, గడచిన వర్ధినిమిది సంవత్సరాల్లో మనఒక్కవిశ్వవిద్యాలయ కేంద్రం ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఒకమూలన వాల్తేరులో ఉండటం వల్ల ఎంతవరకు ఉపయోగపడిందో ఆలోచించవలసి ఉంది. ఆంధ్రప్రజలందరికీ అందుబాటులో ఉండే విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రం ఒకటి ఉన్నా చాలు. ప్రస్తుత కేంద్రం వాల్తేరులో ఉండటం వల్ల రాయలసీమ వారికేగాక ఇతరులకుకూడా ఎంతగా వినియోగపడాలో అంతగా వినియోగపడటంలేదు. ఈ సమస్యను పూర్తిగా తిరిగి చర్చించవలసిన అవసరం ఆంధ్రప్రజలను అందరినీ బాధిస్తోంది. వాల్తేరులో సముద్ర ప్రాంతాన నావికాశిక్షణ మొదలైన ప్రత్యేక విషయాలకు సంబంధించిన కళాశాలలు ఉన్నప్పటికీ, ఇతర సాధారణ విద్యాశిక్షణతో కూడిన విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రాన్ని ఆంధ్ర ప్రజలందరికీ అందుబాటులో ఉండే విజయవాడ ప్రాంతానికి తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది. వాల్తేరులో విశ్వవిద్యాలయం ఉండటంవల్ల, అడియాయరై

సంవత్సరాల్లో ఆంధ్రుల విజ్ఞాన కేంద్రంగా తయారయిందని ఎవరు చెప్పగలరు? విద్యాశిక్షణ కేవలం ప్రత్యేక మైనోర్సులలో విద్యార్థుల విద్యాధులకేగాక, వయోజనులకుగూడా వర్తింపజేయాలని పరిగణించబడుతున్న ఈనాడు, విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రం ఆంధ్ర ప్రజానీకం అందరికీ ఆంగు బాటులో ఉండాలి. విశ్వవిద్యాలయం యొక్క ప్రభావం, కృషి ఆంధ్ర ప్రాంతానికంతనూ వర్తింపజేయాలి. అందువల్ల సామ్రాజ్య విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రంగా ఉండాలి లేనప్పుడు ఒకటా? లేక రెండో? అనే ప్రశ్నకంటే- ఎంతశ్వరగా ఆంధ్రప్రజానీకానికి విద్యగరవగలం? దానికి చేయవలసిన కృషి ఏమిటి? అనే దృక్పథంతో విద్యాసౌకర్యాల విషయం సమన్వయించి ఆలోచించుట చము చితం అవుతుంది. క్రిబాగ్ ఒడంబడిక జరిగిన పంజాబు సంవత్సరాలకు ఈనాడుగూడా తడవ జిల్లాలో కళాశాల లేకపోవటం ఆంధ్రనాయకులు ఎలా సహించారో! ఈ మధ్య తానూ కాకు కనీసం ఒక హైస్కూలు అయినా ఉండాలని మద్రాసు ప్రభుత్వం నిర్ణయించేవరకూ, రాయలసీమ జిల్లాలో హైస్కూలులేని తానూ కాలు ఎన్నిలేవు! వైకాంపచ్చి కర్నూల్ జిల్లాకు ఒక కళాశాలని ప్రసాదించవలసి వచ్చిందా?

ఆంధ్రజిల్లాలన్నిటిలో ప్రాథమిక పాఠశాలలు సెకండరీస్కూళ్లు, కళాశాలలు విరివిగా స్థాపించి నూటికి వందముగ్గురు అక్షరజ్ఞులనొకరినొకరు ఆంధ్రులను నూటికి మూడుమందిని విద్యావంతులుగా చేసే వయోజన విద్యాప్రణాళికలు; వీటినిన్ని టిసి చక్కగా నిర్వహించగలిగి అందరికీ అందుబాటైన కేంద్రంగా ఉండే విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రం; ఇంజనీరింగు, వైద్యశిక్షణ, గమ్యుత్రవ్యవహారం, సైనికశిక్షణ మొదలైన ప్రత్యేకపు డిప్యూటీ శిక్షణకళాశాలలు, వాటి ఆవహాలకమబట్టి రాయలసీమలోనూ, కోస్తాజిల్లాలలోనూ ఏర్పాచాలి. విద్యాసౌకర్యాల విషయంలో ఒక స్పష్టమైన ప్రణాళిక దృక్పథంతో ప్రణాళిక అవసరం. రాయలసీమయొక్క వెనుకబడిన స్థితిని తప్పని పరిగా గుర్తించి, అవసరమయిన కళాశాలలను, పాఠశాలలను మూడు కోస్తాజిల్లాల స్థాయికి తీసుకుని వచ్చుటకు సర్కారు నాయకులు అంగీ

కరించాలి. ఈ దృక్పథంతో క్రిబాగ్ ఒడంబడికను సమీక్షించవలసిన అవసరం ఉంది. మన విజ్ఞాన కేంద్రాలను పంచి వెదజల్లే ముందు ఆంధ్రులకు అసలు ఉన్న దాన్ని సమన్వయం చేసే వైజ్ఞానిక బాహుకేంద్రం లేదని గుర్తించవలసివుంది. 2. నీటి వనరులు, ప్రాజెక్టుల విషయంలో శాసనసభా రాయలసీమకు హామీలు ఇవ్వవలసివుంది. నిత్యమూ అనన్యవడే రాయలసీమ కరువు ప్రాంతంగా ని ప్రజలను కరువుమంచి కష్టించలేని ఆంధ్రరాష్ట్రం అవసరంలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడినప్పుడే సమగ్రమైన నీటిపారుదల స్కీములను, ప్రాజెక్టులను మనం అమలు చేయగలుగతాం. తమిళ-ఆంధ్ర వివాదాల మధ్య అధికారం కొరకు ఏర్పడిన చీకలలో రాయలసీమ సాధ్యపడటం లేదు. రాయలసీమ ప్రజలకు వెంటనే సహాయపడగల పెన్సు చిన్న ప్రాజెక్టులతో ప్రారంభించి, అప్పటికి పెద్ద ప్రాజెక్టులను ముందుగా రాయలసీమలో ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వం భూమి కుంటుందని రాయలసీమ ప్రజలకు ఆంధ్ర నాయకులు హామీ ఇవ్వాలి. 3. శాసనసభకు స్థానాల విషయం—ఇది క్రిబాగ్ ఒడంబడికలోని మూడవ అంశం. జిల్లాలవారీగా శాసనసభలలో సమాన ప్రాతినిధ్యం ఉండాలని ఆంగులో ఉంది. ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలు- మహిళలవారీ పీఠింగులు ఉన్న రోజులలో సంపాదక పద్ధతిని రాజ్యాంగం నడచినపుడు చూచింపబడిన అంశమని గుర్తించాలి. ఈనాడు రాజ్యాంగపరిషత్తులో మహిళలవారీ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యం ఎత్తివేసి, ప్రాంతీయ నియోజకవర్గాలు ఏర్పడిన, లక్ష ప్రజలకు ఒక శాసనసభ్యునిచొప్పున రాష్ట్ర శాసనసభలకు పంపునట్లు ఇండియా రాజ్యాంగ చట్టంలో ఉదేశం గించబడింది. ఈమధ్య రాజ్యాంగ పరిషత్తులో వెనుకబడిన ప్రాంతాలవారికి (ఉ|| రాయలసీమ) లక్షకు ఒక సభ్యుడుగాక, 75 వేలకే ఒక ప్రతినిధి ఉండాలనే సూచన చర్చకు వచ్చింది. ఆవిధంగా రాయలసీమ ప్రజలకు కొంతకాలం పాటు ప్రత్యేకసమపాయాన్ని కల్పించవచ్చునే

గాని, జిల్లాలవారీ సమానప్రాతినిధ్యాన్ని ఈ నాడు నూతన కోర్టు ఎవరికి సమంజసంకాదు. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ప్రాతిపదికను జాతీయ కాంగ్రెసు సంస్థయే వ్యతిరేకించింది. కొన్ని జిల్లాలు అతివిశాలమైనందున పాలసాభారం ఎక్కువము విభజన అవసరమని తీవ్రవాదోశన జరుగుతున్నది. ఈనాటి విశాఖ జిల్లా వైశాల్యం 17,136 చతురపుమైళ్ళు. పశ్చిమ గోదావరి 2,361 చ. మైళ్ళే. విశాఖ జనాభా 88,46,000; పశ్చిమగోదావరి జనాభా 18,79,000. ఈరెండింటికీ కానన సభలో సమాన ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వటం న్యాయమని ఎవరు అనగలరు?

పరిపాలనా భారాన్ని బట్టి వెంటనే విశాఖ విభజన అత్యవసరం. బళ్లారి జిల్లా అంతా ఇప్పుడు 5,715 చ. మైళ్ళు. జనాభా 1,08,10,000. అంతే ఆంధ్ర రాష్ట్రములో ఈ జిల్లా అంతా రాదని అందరికీ తెలుసు. అందులో మనకు వచ్చేది కేలూరు అవార్డు ప్రకారం అదోని, అలూరు, నాయుడు గ్రామ ప్రాంతమే. ఈ మూటి వైశాల్యం 2,060 చ. మై., జనాభా నాలుగు లక్షలు మాత్రమే. అప్పుడు వడవోరు లక్షలు జనాభాగల చిత్తూరు, నాదాపుపండ్లెండు లక్షలుగల ఆనంతపురంకూ, వడవోడున్నర లక్షలుగల కడపకూ, వడిన్నరలక్షలుగల కర్నూలుకు, నాలుగు లక్షలుగల బళ్లారి ఆంధ్ర జిల్లాకు సమాన ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వమనటం ఏమి న్యాయం?

అందువల్ల జిల్లావారీ సమాన ప్రాతినిధ్యం ఉండాలనే శ్రీబాగ్ ఒడంబడికను నేటి పరిస్థితుల ప్రకారం మార్చవలసివుంది. వయోజన పోటీలు, సేనుప్రీవియెజ్ వర్గాలతో పాలు, దామాషా ప్రాతినిధ్యం గూడ ఉన్నప్పుడే, వెనుకబడినవారి గొంతుక కాననసభలో వినిపడటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాల ప్రకారం చాలా ఉత్కృష్టమైన పద్ధతి అది.

4. ఇక రాష్ట్రముఖ్యపట్టణం, హైకోర్టు, విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రాల విషయంలో గూడా శ్రీబాగ్ ఒడంబడికను సవరించవలసి ఉంది.

రాష్ట్రప్రజల విశ్వతాకేంద్రం అంటే నువ్వు మైన ప్రజాదృక్పథం లోపించి, ఈ విధంగా

ముఖ్యపట్టణాన్ని, విశ్వవిద్యాలయాన్ని, హై కోర్టును ఎక్కడికక్కడ వంచి తాత్కాలికంగా కొందరు నాయకులను తృప్తిపరచడానికి రాయల సీమ ఒడంబడిక జరిగినట్లున్నదని చెప్పకతప్పదు.

రాయలసీమలో పరిపాలనా కేంద్రం ఉంటే, ప్రభుత్వవ్యవహారాల రీత్యా, విశాఖ పట్టణానులు రాయలసీమకు ప్రయాణం; హైకోర్టు సర్కారు జిల్లాలలో ఉంటే రాయల సీమవాసులు కోర్టుపనులమీద అక్కడికి ప్రయాణం; విశ్వవిద్యాలయం వాల్తేరులో ఉంటే అన్నిమూలల వారూ అక్కడికి ప్రయాణం! ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని ఏ ప్రాంతపు వారికైనా ఈ విధానం రోతపుట్టక మానదు. విశ్వవిద్యాలయం ఒక మూలన వాల్తేరులో ఉన్నందులకు కల్లుతూన్న నష్టం చాలదా? దానికి మూడు చెట్ల నష్టం కల్లుటకప్పు ఈశ్రీబాగ్ ఒడంబడిక వరకు మరి దేనికి ఉపయోగపడదు.

ముఖ్యపట్టణవిషయంలోగాని, విశ్వవిద్యాలయ విషయంలోగాని, హైకోర్టువిషయంలోగాని, రాకపోకల విషయంలోగాని, రహదారి మార్గాల విషయంలోగాని ఆంధ్రప్రజలకు కావలసింది ప్రధానంగా ఒకటే. వారి ఆందుబాటులో ఉండటమే వారికి ప్రధానం. తక్కువ శ్రమతో ఎక్కువ ప్రయోజనం పొందేటట్లు ఉండాలంటే అన్ని ప్రాంతాలవారికీ సమానదూరంలో ఉన్న విజయవాడ ప్రాంతమే కేంద్రం కాగలదు. తెలంగాణా దృక్పథం నుంచీకూడా ఇదే సరియైన దృక్పథం కాగలదు. ఆంధ్రదేశితం ఒక విశిష్టతను పొందాలంటే ప్రధానకేంద్రం ఒక దాన్ని ముందు ఏర్పరుచుకొనుట అవసరం.

శ్రీబాగ్ ఒడంబడికను తూచా తప్పకుండా అమలుచేయాలని ఈనాడు కోరడంగా అర్థం అవుతుంది. దాని ఆశయమైన రాయలసీమ అభివృద్ధి నే ప్రత్యేకంగా గుర్తిస్తూ, దానికి మెరుగులు పెడుతూ, నేటి పరిస్థితులకు అన్వయిస్తూ దానిలో మార్పులు చేయవలసి ఉన్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్రానిర్మాణానికి కీలకమైన రాయల సీమ-సర్కార్ల విశ్వతాకేంద్రం వెంటనే సాధించి రాష్ట్రానికి, విశాలాంధ్రాకి పునాదులు వేయటమే నేటి కర్తవ్యం.

ప త నీ య భాష ల స మ స్య

కాళూరి హనుమంతరావు

స్వాతంత్ర్యము వచ్చినది. అన్ని మార్పులతో బాటు విద్యావిభానములో కూడ మార్పులు చేయబడినవి. అందు వివిధభాషల కీయ బడిన స్థానములివి: 1. ప్రాంతీయభాషను మొదటి భాషగా పరిగణించుట—2. హిందీ, సంస్కృతము, ఉర్దూ, ఒక హిందూదేశభాష—3. హిందీ నొక దానిని రెండవ భాషగా చేర్చుట—4. పీరిడులు. 5. అంగ్లమును మూడవ భాషగా నొనరించుట—6. పీరిడులు. 3వ భాషను రెండవ ఘాతమునుండి ప్రారంభించవలెనని నిగుడుకానిచు టయ్యెను, కాదుకాదు ఒకటవ ఘాతమునుండి ప్రారంభించవలెనని మార్పుటయ్యుచున్నది. ఇక రెండవ భాషగా పుట్టికి మార్పుటయే లేదు. కొక చతుష్టయ నందు సేర్పబడుచున్నది. ఒక స్థిరత్వము గాని. ఒక కాస్తియమైన వర్ధతి కాని, ప్రజాశక్తియను నందు దృష్టి గాని ఈ మార్పులయందు కాన రావు. వైగా ఈ మార్పులయందు అంతర్భాగినిగా స్వార్థపరత్వము, భాషాశ్వేషము ప్రవహించుచున్నది. ఇట్టి మార్పులు సంస్కరణ లనిపించు కొనవు.

మొదటిభాష విషయమును పరిశీలించుచో, ఎన్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్షలలో మొదటి పరీక్షగా చేయుట తప్ప దానికి కల్గిన విశిష్టత యెదియును లేదు. పోగా యితరుల పూర్వముకన్న కొక పీరిడు తగ్గించబడినది. మాతృభాషయందు వృథమైన జ్ఞానము పొందుటకు వీలులేకుండజేసి పుత్రప్రోహమునకును, అటు మాతృభాష పెరుగుటకు వీలులేకుండజేసి మాతృప్రోహమునకును ముందడుగు వేయుచున్నారు.

ఇక రెండవభాష విషయమును పరిశీలించో జాతీయభాష కానున్న హిందీకిని, ప్రాచీన సంస్కృతి కాలవాలమైన సంస్కృతమునకును ముడిపెట్టిన్నారు. రెండును అవశ్యపతనీయములగు భాషలే. ప్రజా ప్రభుత్వమునందు సర్వవిషయములను ప్రతి పౌరుడు యెరిగియుండవలెనని

యూదులచేతను, ఆ విషయము లన్నియు జాతీయ భాషలో నికముందు జరుగవలయునని చేతను ఆ భాషను ప్రతి పౌరుడును చేర్చవలయును గదా! వర్తక వ్యవహారములు నడపుటకును, ఒక రాష్ట్రమునుండి చేతుకొక రాష్ట్రమునకు విద్యాభ్యాసమునకు పోవుటకును, జాతీయత అభివృద్ధి పరుటకును జాతీయ భాషను అవశ్య పతనీయముగ చేయవలెను గదా!

సంస్కృతము విషయము పరిశీలించో అది భారతీయ భాషలన్నిటికిని పుట్టినిల్లు. భారతీయ రాష్ట్రములన్ని గును ఆ భాషయందే యున్నవి. సాక్షాత్తుల మన్ననలకూడ బొంది నాగిచే కూడ సభ్యులునుచున్న వాష్యయ ముండున్నది. సాంకేతికపదముల నందుండి వృద్ధిచు కొను: చులభము. ఒకప్పుడు హిందూదేశము నకు రాజరాష. ఆంధ్రులమైన మనకు ముఖ్యముగ వినివచ్చు భాష. అట్టి భాషను ప్రోత్సహించుటలేదు సరికదా దానిని విద్యావిభానము నుండియే తొలగించుట యెట్టి సంస్కరణమో? స్వాభావికముగ సంస్కృతముపై ప్రేమగలవారు ఉన్నవోవ్యక్తముల కర్హత క్గించు జాతీయభాషను ఎవ్వరు మానగలడు?

నిజమునకు మన తమిళసోదరులకు ఈ రెండు భాషలను చేర్చుట కిష్టములేదు. సంస్కృతముతో వారికి సంబంధము లేదట. హిందీ ప్రతి పుటనోద్యమమును నడుపుచునే యున్నారు. వారిదానిని పొరిని పోనిండు. మనము మాత్రము వాటిని విడనాడరాదు. సంస్కృతము విశ్వవిద్యాలయమునకు పోవుచోకి నాలుగవ ఘాతమునుండి అవశ్యపతనీయమగు భాషగా నొనరించుకొనకలెను. దేశభాషాంగము నొనరించవలెను. జాతీయ భాషను ఒకటవ ఘాతమునుండి ఎన్.ఎస్. ఎల్. సి. వఱకు అవశ్యపతనీయమగు భాషగా నొనరించవలెను.

ఇక అంగ్లము పేరునకు మూడవభాష కాని దానియందింతకు పూర్వముండవలసిన జ్ఞానసే

యుండవలెనట. జాతీయభాషకన్న దీనిని ముఖ్యముగ భావించుచున్నారట; ఒకటవపాఠము నుండి ఆంగ్లమును మొదలిడవరట. జాతీయ భాషను రెండవపాఠము నుండియో, మూడవపాఠము నుండియో, (చదువు మానుకొనున ఎవ్వరో ఒక వ్యయ) ప్రారంభించుట. మాతృభాషకన్న రెండు వీరీడులు దీని కధికముగ నీయబడినవి. దీనితోగూడ నికను శృద్ధియున్నట్లు కనిపించదు. ఆంగ్లభాషతోడనే ఆక్షరాభ్యాసము ప్రారంభించవలెను కాబోలును? ఆంగ్లభాష అంతర్జాతీయభాష యనియు, ఆధునికశాస్త్రము లన్నియు నందే యున్నవనియు. చేత భాషల యందు తగిన గ్రంథములు లేవనియు వీరు కాపెచ్చి సాకులు. 'పరిభాష' మాట్లాడవలసిన కర్మమునకు పగచుచున్నాము' అని యాపన్యాసములు కొట్టిన పెద్ద కాంగ్రెసు నాయకులు గూడ ఆంగ్లభాష వాదమును సమర్థించుచున్నారు. నిజమునకు ఇట్టిసాకుల దెప్పుచారు బ్రిటిష్ విద్యావిభాగములో ఆంగ్లము నభ్యసించిన పెద్దలు. ఆంగ్లభాషను స్థానభ్రంశము కల్గిన దారికిని స్థానభ్రంశము కల్గునకు భయము వారి నావరించి యున్నది.

ఇటీవల కూడిన కేంద్రప్రభుత్వపు సలహా సంఘము "నిశ్చేద్య" విశ్వవిద్యాలయములో ప్రాంతీయభాషలోననే విద్యావిభాగము జరుగవలె"నని లేబుటచే నున్నత విద్యాభ్యాసము కొరకును, శాస్త్రజ్ఞానము కొరకును ఆంగ్లమును నేర్పవలసిన విధిలేదు. చేతభాషలో పరిమిత గ్రంథములు లేవుగనుక ఆంగ్లమును నేర్పడవలసి మేకాలే నాటి వాదమే. చేతభాషలలో గ్రంథములు వెలువరించుటకు ప్రయత్నించుటయూ, లేక ఆంగ్లము నభ్యసించుటయూ పరిమిత మార్గము! మనపొరుగున నున్న మైదరాబాదులో హిందీలో నిద్యగరువునున్నారే. సాంకేతికపరములను గూడ నందుండి గ్రహించరాదు. అట్లు గ్రహించుట శత్రుశేషమును మిగుల్పుకొనుటయే యని రఘువీరుని వాదము. పరిశోధకుల (Research workers) కు మాత్రము ఆంగ్లభాష యావశ్యక మగుచున్నది. ప్రస్తుతము జర్మను

భాషను నేర్పినట్లుగనే ఆంగ్లభాషను గూడ వారు నేర్పగలరు. ఇక నంతర్జాతీయ వ్యవహారముల బరిష్కరించుటకు గూడ ఆంగ్లభాష యవసరమగుచున్నది. కాని దీనికొరకు ఆంగ్లభాషభారతీయులందఱి వైనను దుద్దనవసరములేదు. అందు పాఠాను కొద్దిమందికి ప్రత్యేకావకాశము గల్పించిన జాలును. అనియునుగాక కళాశాలలో ఇంటర్మీడియేటునుండి ఆంగ్లమును రెండవభాషగా బరిగొంది దానిని బాండిత్య మపేక్షింపక చదువుట, వ్రాయుట నేర్పిన చాలును.

అవశ్యకతమాల యటుండ '16 యేండ్లలోపున విజాతీయమైన భాషను నేర్పుట కూడని పని' అని కొందిత అధ్యాపకుల యభిప్రాయము. ప్రస్తుతము మనరాష్ట్రములో కల్గిన విద్యాక్షీణతకు (low standard) ఆంగ్ల భాషను చిన్నతనము నుండియు బోధించుటయే కారణ మనవచ్చును. తమ శక్తి నంతను వినియోగించియు సాంగ్లభాషయందు తగిన జ్ఞానము పొందవలయును. దీనివలన మిగిలిన పాత్యవిషయములయందు వెనుకబడుటయే జరుగుచున్నది.

దీని వీరు గాంధీజీ యనుమోయలే! ఆయన నిర్మాణకార్యక్రమము నాచరణలో పెట్టుటకే యీ చేతములో సవరణించితిమని రేడియోలు బ్రద్దలు చేశారే. ఈ విషయముగ నాయననేల అనున రింపరు? Basic Education Scheme లో ఆంగ్లముయొక్క పేరు గూడ కనబడదే. మొన్న మదరాసు సెక్రటేరియట్లో జీతముల విషయమును సమర్థించినట్లుగనే దీనిని గూడ గౌరవ మంత్రులు సమర్థింతురా?

మొత్తముమీద లేలిన సారాంశమిది: ఎన్. ఎస్. ఎల్. సి. లోపున ఆంగ్ల మనవసరమనియు, దానిని తొలగించిన విద్యార్థులకు భారము తగ్గననియు, ఇక మాతృభాషపై పూర్తిగా కేంద్రీకరించినా మిగిలిన రెండు భాషలయందును తగు మాత్రపుజ్ఞానమునే ఆరంభవలెననియు, మూడు భాషలును సజాతీయములగుభాషలగుటనేర్పుట సులభమనియును లేలినది.

ఫాయిదాగల వాయిదా

“హితశ్రీ”

‘సాయంత్రం వ్వరగా రావాలి నుంచునీ.’

‘ఏం కథ?’

‘బజారుకు వెళ్ళాలి’

‘ఎందుకు?’

‘నీరెలా అవీ తేవొద్దూ?’

‘తీరదు.’

‘రావాలనుకుంటే బాగానే తీరుతుంది.’

‘అయితే నే న బద్ధం చెబుతున్నాననా నీ ఉద్దేశం?’

‘అని ఎవరన్నాడు?’ బ్రేదేవి చిన్నబుచ్చు తుంది.

మార్గంగా శివరామారావు మాదా బాధపడక పోలేడు. ఏం చేస్తాడు - ఏ రోజు కారోజు అఫీసు పని పెరిగిపోతూనే ఉంది. ఆదికాక అటు గంటలకి టెన్నిస్ నుంచి వచ్చి తగున పనిమిది కొట్టిరాకా కవలదాయను అఫీసరు. అయితా తను, ‘ఇవాళ గీరేట్టులేదు బ్రే; ఏనా సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నిస్తాను.’ అని ఉంటే బాగుండేది. ఆసలు ఇవన్నీ అంగీకరించటానికి ‘బ్రేం’ ఏది? అప్పుడే తొమ్మిదిన్నర దాటు తోంది. లాండ్రీలో బట్టలు వేసుచుంది. చేతి గడి యారం గీసేరుకి ఇవ్వాలి. ఇంకా ఎన్నో నలకు మించిన పనులు.—

‘హే! ‘రేపు’, ‘రేపు’ అంటే ఎంతగాయ్యాలి నాలుగు రోజులయ్యా తిప్పుతున్నావు. ఎప్పుడీ కిస్తావో భచ్చితంగా చెప్పు.’

చికాకు పరచే అంగీకరణతో అడుగులు వేస్తున్న శివరామారావు తల ఎత్తి చూచి వెనకకి తిరిగిండు లాండ్రీ వైపుగా.

‘రేపు తప్పకుండా ఇస్తానులేండి - నేను మాత్రం ఊరికే తూతున్నానా, చూస్తూనే ఉంటి రిగా. రండి, రండి బాబుగారూ - యామన్నా గుడ్డలున్నా యేంటి?’

‘అవునోయ్’ శివరావు గుడ్డలసూచి అందిం చాడు. చుట్టూ మేటెడు గుడ్డలున్నయ్.

‘ఎప్పుడీ కిస్తావు?’

‘ఎప్పుడోనా, రేపిపాటికి రండి.’ అప్రయ త్నంగా అన్నాడు లాండ్రీ యజమాని. శివ రామారావుకి ఆశ్చర్యంపేసింది. ఎప్పుడో వేసిన గుడ్డలు ఆరోజుదాకా ఇవ్వలేదని ఇంతకుముందే గదా పర్చుట జరిగింది. తన గుడ్డలు రేపే ఎలా ఇవ్వగలడు?

‘ఏంపయ్యా, రేపే ఇస్తనన్నావేంది ఈ గుడ్డలన్నీ. ఇట్టి నేయాల్సిన గుడ్డలు ఇన్నంటే ఇయన్నీయాడవుతయో—?’

‘రేపటిసంగతి రేపు. రేపు ఈల్లేదంటే గుడ్డలు వీనునో ఎయ్యకపోనో—ఎచ్చే గుడ్డలు ఎందు కొదులుకోవాల్సి—?’

పక్కొట్టో సిగరెట్టుకొంటున్న శివరామా రావు నవ్వుకున్నాడు అమాటలు విని. పదవు తోంది! గలగల నడుపున్నాడు అతడు. ఎదు రుగా మాధవరావు వొస్తున్నాడు. ఈ మాధవ రావు తనదగ్గర పాతికరూపాయలు అప్పు తీసు తుని సువశ్యం దాటింది.

‘ఏమోయ్. మాధవరావ్! కులాసా, ఎక్కడా కనపట్టమేలేదు!’

‘ఏదోయ్, బొల్లిగా తీరిక దొరక్కుండా ఉంది— అన్నట్టు— సిగో పాతికరూపాయలు ఇవ్వాలికాబోలు— జ్ఞాపకం ఉండటంలేదోయ్. రేపు తప్పకుండా ఇస్తాను. ఇంటిదగ్గరే ఉం టావు కదూ?’ తుర్రుమన్నాడు.

ఇలాంటిరేపులు చాలా గడిచాయి. అయినా శివరామారావుకి కాస్త తృప్తిగానే ఉంది. రేపటిదాకా ఆశఉంటుంది. రేపు దాటిన తర్వాత కదా పాతికరూపాయల విషయం మళ్ళీ అలా చనలాకి వచ్చేది!—

'సుబ్బారావుగారూ, ఈ గడియారం నమ్మే కట్టింది. దీని విషయం కాస్త చూడండి.'

'ఓ, అలాగే.'

'ఎప్పుడు రాను మళ్ళీ?'

'రేపే.'

'రేపేనా?' అన్నాడు శివరామారావు హేద తీసిన గడియారాలవైపు చూస్తూ.

'అవును,' సుబ్బారావుగారి పెదవులమీద చిరునవ్వు చిందులాడింది.

శివరామారావు ముందుకు సాగాడు. తన ముందు ఇద్దరు విద్యార్థులు మాట్లాడుకుంటూ పోతున్నారు.

'సాయంత్రం సినిమాకి వెళ్తామా?'

'ఓ. ఎంత తిరిగినా, ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఇవాళ ఒక్కరోజే.'

'అదే?'

'రేపట్నుంచీ నేను రీత్రంగా చదవ దలుచు కున్నాను.'

'ఓహో, అదా. మొన్నటినుంచీ రీత్రంగాచదవడం ప్రారంభిస్తా నన్నట్టున్నావు.'

'అవును. కొన్ని ఇబ్బందులవల్ల అది సాధ్యం కాలేదు. ఏమైనా రేపట్నుంచీ తప్పదు.' ఘంటా బళంగా అనేసి తృప్తిపడ్డాడు, తాత్కాలికంగా.

శివరామారావు ఆమోకుండా గట్టిగా నవ్వాడు. ఆ కుర్రాళ్ళిద్దరూ తనవైపు చూడడం చూసి తప్పిదం గ్రహించి బక్కన నడుస్తున్న ఆటరిచితుడితో మాట్లాడుతున్నట్టు నటించాడు. 'రేపు' వాయిదాలాని లాభాలూ, సుఖమూ, తృప్తీ ఆతడికి క్రమంగా ఆ వ గ త మ వు తున్నాయి.

పోతూ, పోతూ యథాలాపంగా అడిగాడు జైలర్ని.

'విమోయ్, అయినాయో?'

ఒచ్చేజవాలు శివరామారావుకి తెలుసు.

'మీ పేనండి కుడుకుంటుంటే. రేపు.'

శివరామారావు నవ్వాడు భావగర్భితంగా జైలరువైపుమీసీ. జైలరుమీదా నవ్వుకుండా ఉండలేకపోయాడు.

శివరామారావు ఆలోచిస్తూ ఆసీనువైపు నడకసాగించాడు. ఇందాక తను ఎంత పొర పాటు చేశాడు. త్వరగా రమ్మని శ్రీదేవి అన్న ప్పడు, తను కొంచెం ఆలోచించినట్టుగా నటించి తప్పనిసరిగా అన్నట్టు "ఇవాళ తీరిక ఉండడేమో శ్రీనిన్న చెప్తే ఎంతబాగుండేది. పోనీరే. రేపు తప్పకుండా వెళ్తాం." అని ఫీలవుతున్నట్టుగా చెప్పికుంటే ఆమె ఎంత సునోషించి ఉండేది.

"ఈ కాస్తపని చేయటానికి మూడు రోజులు ట్రైకాలా? ఏమైనానరే ఈ పని నాకు రేపటితోపల పూర్తిచేసి చూపించాలి." అరుస్తున్నాడు. ఆసీనుడు పెద్ద గుమాస్తాలో. శివరామారావు 1వ చిట్గా వెళ్ళి తన స్థానం ఆక్రమించుకున్నాడు. బల్లమీద పేరుబర్వతంతో పోటీచేస్తున్న ఫ్రైల్స్ ఉన్నాయి.

"నీటికి—దేవనది ప్రవాహం, అంతెక్కడ." అనుకున్నాడు శివరామారావు.

"చూడండి, శివరామారావుగారూ" ఆసీనురు అన్నాడు అతడి బల్లవగ్గరగావద్ది. శివరామారావు నిలబడ్డాడు.

"ఇవన్నీ చాలా ఆత్యవసరమయిన కాగితాలు. నీటికి సంబంధించిన పని త్వరగా పూర్తి చేయాలి."

"అలాగేనండి."

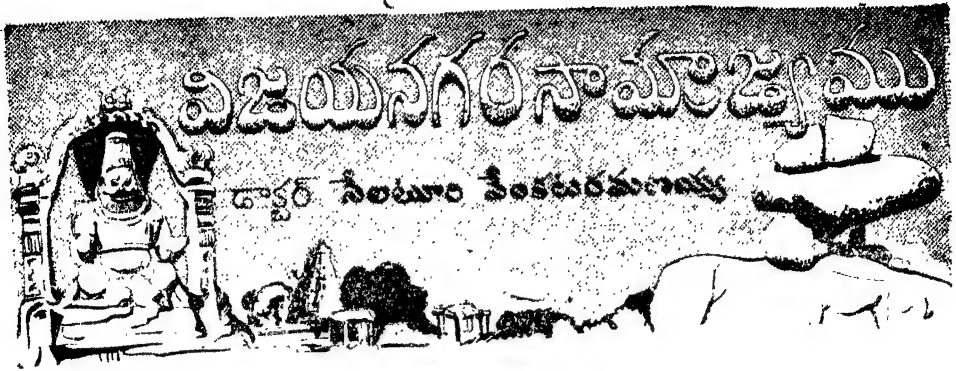
'ఎప్పుటిలో పూర్తి అవుతుంది?'

శివరామారావు ఫ్రైల్స్ వైపు చూశాడు దిగాలుగా.

"ఏం, ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారు ఈ పని?'

దిక్కులు చూస్తున్న శివరామారావుకి చలువ క్కున ఓ భావకరణం మెరిసి నట్టుయింది

'రేపే' ధీమాగా, నిస్సంకోచంగా అన్న పెదవుల్లోంచి బయటికి వస్తున్న చిరునవ్వుకు బలవంతాన వెనక్కి నెట్టుతూ. 'భేష్. పనిమీద ఆసక్తి అంటే అలా ఉండాలి!' శివరామారావు భుజం కట్టి వెళ్ళిపోయాడు ఆసీనురు, తృప్తిని సూచిస్తూ. పెద్దగుమాస్తా బిత్తరపోయి చూశాడు.

(ఏప్రిల్ 15-న తేదీ సంచిక తరువాయి)

ప్రకరణము 3

బుక్కరాయలు

(క్రీ. శ. ౧౩౧౪-౧౩౭౭)

హరిహరరాయలకు సంతతులేదు; అతని మరణానంతరము క్రీ. శ. ౧౩౧౪ వ సంవత్సరము నుండియు నతనిని జతగ సామ్రాజ్యమును పరిపాలించుచుండిన అతని చెండవ తమ్ముడు బుక్కరాయ లేకాధిపత్యము వహించెను. పెద్ద తమ్ముడు ప్రభు కంపరాయలును నతని పుత్రులు నుండగా చెండవవాడగు బుక్కరాయ తెట్టు రాజ్యాధిపతి యాయెనో తెలియదు. అప్పటికి మొదటి కంపరాయలు గలిగి యుండినను వలన, రాజ్యమున జాల నిర్వాహకుడై యుండిన బుక్కరాయలు దన యన్న కొడుకులకు రాజ్యమును జెందనీయక ఆక్రమించి సింహాసనము నధిష్ఠించెనని కొందరు పరిభ్రష్ట లభిప్రాయ పడుచున్నారు. కాని ఇది యంగీకార్యము గాదు-నిలనగా, మొదటి కంపరాయ లొకను నజీవుడై యుండగ నె హరిహరరాయలు దన చెండవ తమ్ముని బుక్కరాయలను దనకు తుల్యుని గావించి రాజపదము నొసగి రాజ్యమునకు భాగస్వామిగ జేసి యతని సహాయముతో బ్రజాపాలన చేయ గడగెను. ఈ యేర్పాటునకు పెన కంపరాయలుగాని యతని పుత్రులుగాని ప్రతి ఖుటించినట్లు కానరాదు. లభ్యమైన సాక్ష్యమును బట్టి చూడగా వారు బుక్కరాయలు యాధిపత్యము నంగీకరించినట్లే తోచుచున్నది. వా

రట్లు నమ్మబించుటకు గారణమేమో నిశ్చయించి చెప్పటకు వీలులేకపోయినను గొంతటి మాహింప వచ్చును. ముహమ్మదు బిక్ ఖుల్జుగాను కంపిరి రాజ్యమునకు హరిహర బుక్కలను బంపినపుడు వారి నిరువురిని ఆ రాజ్యమున కధిపతులుగ నియమించినట్లు తెలియ వచ్చుచున్నది. ఇంతే కాక రాజ్యస్వాధీనస్థానమున యుండి యటుపిమ్మట రాజ్యవిస్తరణము చేయి స్వాకాంక్షములను బుక్కరాయల మూలమున నెజరిగెను. కావునవారి హరిరాయలు విజయనగరరాజ్యముపై సామ్రాజ్యమును పాలించుచుండినను బుక్కరాయల యాధిపత్యము నందుచు ఆద్యమునుండియు నంగీకరించి నట్లున్నది. ఈ కారణమువల్లనే హరిహరరాయల మరణానంతరము సామ్రాజ్యమున కంతటిని బుక్కరాయలే ఏకాధిపతియై సర్వజన సమాదరణను బొంది పోయినదవచ్చును.

తొండమండల విజయము :

బుక్కరాయలు పకల సామ్రాజ్యముపై నేకాధిపత్యమును వహించిన వెంటనే తొండమండలముపై దండెత్తిపోయి నాజువరాయల యధికారమును దుదముట్టించి యతని యేలుబడికింద నుండిన దేశమునంతటినీ వశపఱచుకొని సామ్రాజ్యమున గలుపుకొనెను. ఈ దండయాత్రకు కారణమేమో తెలియదు; కాని యూహించుటకు దుస్సాధ్యముగాదు. విజయనగరసామ్రాజ్యము తెలుగు విశ్వవ్యాప్తమున నున్నందున దాని ప్రభుత్వము నిజ సామ్రాజ్య ప్రకటనకును రాజ్యవిస్తరణకును నుపకరించుటచే రాజనారాయణుడు కంపరాయలు ద్రావిడ దేశమందు

విజయనగరరాయలకు జేందిన రాష్ట్రమును స్వాధీనము జేసికొనినట్లున్నది. బహమనీ సుల్తానేత్తి దాగా నుత్తరదిక్కున నిజరాజ్య సంరక్షణ కొరకు సాగుచుండిన మధురదండయాత్ర నాటి దక్షిణదేశమున నుండిన నైన్యములను రాయలు రప్పించుకొనుటచే రాజనారాయణసంబువరాయలకు దక్షిణమంసలి రాయరాష్ట్రము సులభముగ స్వాధీనమై యుండవచ్చును. బహమనీదండయాత్రవల్లను హరిహరరాయల మరణవల్లను బుక్కరాయలకు ద్రావిడదేశమువైపు దృష్టిని మరల్చుటకు సాధ్యముగాకపోయెను; బహమనీ దండయాత్రవలన రాయల బలము క్షయమైనది సంబువరాయ లభిపాయపడియుండిన నశదుబాల పోరపాటుపడెను. ఆల్పకాలముననే రాజకీయ వాతావరణ స్థితి మారిపోయినది. క్రీ. శ. 1516 వ సంవత్సర ప్రారంభమున నల్లావుద్దీను హుస్సేన్ గంగూ బహమనీ మృతికంటెను; తరువాత నతని జ్యేష్ఠపుత్రుడు మొదలి ముహమ్మదు కాహు బహమనీరాజ్యమున కధిపతియాయెను. ముహమ్మదు కాహు పసివాడు; అప్పటి రాజకీయ పరిస్థితు లతని కనుకూలముగ నుండలేదు; అన్యరాష్ట్రములవైపందెత్తిపోగల శక్తి యప్పు డతనికి లేదు. కావున బుక్కరాయ లతని వలన భయము మాని తొండమండలముపై దండంపెను.

ముందటివలెనే ఈ దండయాత్రకు బ్రధాన నాయకుడు ముల్ఖాగలు రాష్ట్రపతియగు కుమారకంపణ. ఇతనితో కూడ నితని ప్రధాని హోమప్ప దండనాయకుడును నితని పుత్రుడు గండరకూభి మారయనాయకుడును గోపన దండనాయకుడును సాగువమంగియు యుద్ధమునకు నడచిరి. వీరికి బ్రావుగ నుదయగిరి సేనలు సావణ ఉడయల యాధిపత్యముక్రింద బయలు వెడలినవి. సావణ ఉడయల సోదరుడగు విమ్మడి సంగముడును వారి కులగురువును మంత్రియగు మాయణసాయణాచార్యులును యుద్ధమునకు దరలిరి. ముందటివలెనే విజయనగరనైన్యము లన్నియు గలసి యేక వాహినిగ సాగలేదు. రెండు పాయలుగ బరిగినవి. ఒకటి కుమారకంపణ యాధిపత్యముక్రింద ముల్ఖాగలునుండి; రెండవది సావణ ఉడయల నాయకత్వమున ఉదయగిరినుండి. రెండును

తొండమండలమున సంగమమైనవి; సంబువరాయ రాజ్యమును ముందివేసినవి.

రాజనారాయణసంబువరాయ లేకకాలమున రెండు రంగములందు విజయనగరమువారి నెదుర్కొనవలసి వచ్చినది. నిజబలము లన్నిటి నొక తలజేసి యెదుర్కొనినను రాయరాణువతో సరి పోజగల శక్తి యతనికి లేదట. ఇక సేనలరెండుభాగములుగ విభజించి, ఇరు పార్శ్వముల నుండి యొక్కొక్కటి వై నైత్తి వచ్చిన శత్రువులతో గయ్యముసేయవలసి వచ్చిన నతనికి జయమా కలుగుట కవకాశమెక్కడిది. కాని తోట దల వెట్టి రోకటి పోటునకు వెరచిన నేమి లాభము? విజయనగరముతోటి పగ తెచ్చి పెట్టుకొనినపుడు, జయభజయములను విచారించక యుద్ధము నేయక భవ్యమా?

తొలుక నుదయగిరి సేనల యుద్ధకార్యము విచారించియు, యథాపూర్వము వారు తీర దేశముగుండ్ దిగబడి యనేక స్థలముల నాక్రమించుకొనిరి, గరుడనగరి చెంత సంబువరాయల దళములు దారొడ్లనవి. భీకర సంగ్రామము నడచినది. సాయణాచార్యులవారి పరాక్రమ ప్రకటన వలన నుదయగిరి నైన్యము బయలుపడెను. తరువీరసావణ ఉడయలు కాంచీపురమును గైవకము జేసికొనెను.

ఉదయగిరి దళము లెట్లు తీరద్రావిడదేశమున జయభేరిని మ్రోయుచుచుండిన కాలముననే వచ్చిన రంగమున ముల్ఖాగలు బలములు పొడమాపినవి. ముల్ఖాగలునుండి దండు కెరలి కుమారకంపణ తూర్పుకనుమలవారిని నాయమాగ్గము గుండ్ పయనము సాగించి వచ్చి పాలేటిని దాటి దాని దక్షిణతటమున విరించిపురమున విడిసెను. రాజనారాయణ సంబువరాయడు స్వయముగ దండును నడపుకొనుచు శత్రువులకు బాటదోలుట కచటికి వచ్చెను. ఉభయపక్షములవారికిని పాలారు తీరమున క్రూరసంగ్రామము పొసగినది. యుద్ధమునరాజనారాయణ సంబువరాయ డోడి శత్రునుచ్చేద్యమని పేరన్నీక కెక్కిన పడై వీడు రాజగంభీరగిరి దుర్గమున దల దాచుకొనెను. అతని వెన్నంటి తలుముచు వచ్చిన కుమారకంపణ ఆ కోటను ముట్టడించెను. ముట్టడి కాగ జాలక రాజనారాయణుడు కోట దర్వా

కాలలో నొక దానిని వెలిపించి ఖడ్గహస్తాడై వెలవడి కుమార కంపణతో నేకాంగిపోరు నలిసి రణశయ్య నలంకరించెనట. అంతట గండరసూళి మారయనాయకుని యాధిపత్యము క్రింద విజయనగరసేనలు రాజగంభీర దుర్గమును లగ్నంపట్టి వశపఱచుకొనిరి. కోటయందుండిన రాజ నారాయణుని పుత్రుడిమ్మడి వెన్ను ముఠా కొండ సంబరరాయను మారయనాయకునిచే బంధింపఁబడుటయైనది. అంతట దొండమండలమున సంబువరాయల యెలుబడి తుదముట్టినది. కుమార కంపణ రాజగంభీర దుర్గమునుండి బయలుదేరి యాశకుముందే వీరసామ్రాట్ స్వాధీనము జేసికొని యుండిన సంబువరాయని రాజధాని కాంచీపుర మునకుబోయి యచట స్థిరముగ నిలిచి తొండ మండలరాజ్యమును బాలింప గడగెను.

తొండమండల విజయముతో కుమారకంపణ దక్షిణ దిగ్విజయయాత్ర ముగియలేదు. మధుర మహమ్మదీయ రాజ్యమును కూలద్రోయవలయునని యతని ముహూర్తజ్యోతిషము. దండయాత్రను బంపునపుడు రాయ లొనగిన యాచేశమట్టిది. ఈ దండయాత్ర కేవలము రాజ్యవిస్తరణకొరకు తలపెట్టినది కాదు. హిందూధర్మ పునరుద్ధరణ యే దాని పరమావధి. సామాన్యముగ చరిత్ర కారుల వృత్తికెక్కిని విషయమొకటి దీని చేట తెల్లము సేయుచున్నది. కుమార కంపణతో గూడ బయలుదేరినాడు కాచేటి రంగధాముడు నివాసస్థలమును జేరుటకు. మల్లికా కాపురుచే వఱచుకొట్టబడి, యాదేవు దేవిమొలలు పరదేశముల గ్రుమ్మరి గ్రుమ్మరి తుదకెట్లో తిరుచులకు వచ్చి శ్రీవేంకటేశ్వరు నాశ్రయించెను. అతఁ డ్భాగ్యవంతుడగు యేదుకొండలవాడు. ఈండ నెలపు నాటి గ్రామవాసములకు గొడువకానియక దగు యేర్పాటులను గావించెను. దేశ ద్రిమ్మరి తనముబోయి కాలము సుఖముగ గడచుచుండినను అంతటి దేవునికి పరపంచల బ్రాహ్మణుల నచ్చునా? పరాన్నము రుచించునా? కావున నెట్లును నిజ నివాస స్థలమునకు తురలికి నిక్క యిరుచుకొనెను. అప్పుడే కుమారకంపణ దక్షిణ దిగ్విజయయాత్ర వెడలుచున్నాడను విషయ మాయన దివ్యచిత్తమునకు వచ్చినది. ఇక తుర లు భయము లేదనియు స్వదేశమునకు బోవచ్చు

ననియు తైర్వము గలిగినది. తన్నిలు సేర్పజాలిన భక్తశిఖామణి కుమారకంపణ దండనాయకులలో గాన వచ్చినాడు. అభినవ ద్రోణాచార్యుడని ప్రఖ్యాతించిన ద్విజోక్తముడు గోపన్న దనకు నచ్చిన భక్తుడు. అతఁ డుద్దేశించిన కార్యమును పట్టువలతో నెరవేర్చులడు. కావున కార్య వాదియగు శ్రీరంగనాయకుడు గోపన్నకు స్వప్న మున బొడవూపి 'వత్సా, మహమ్మదీయులను బాటదోలి మమ్ము శ్రీరంగము సేర్పు'మని యాజ్ఞాపించెను. నిదుర మేల్కని గోపన్న వేంకటాచలమునకు బోయి రంగనాథుని నాచ్చి యారులతోగూడ దోడ్కొని కుమారకంపణ వెంట దక్షిణ దిగ్విజయ యాత్ర వెడలెను. తొండ మండలమును సాధించి సంబువరాయ రాష్ట్రము సామ్రాజ్యముగ స్వాధీన పఱచుకొనిన పిమ్మట కుమారకంపణ మధుర మహమ్మదీయ రాజ్యగఢి ప్రదేశమున నుడువెంటల దుర్గమునకు గోపన్న వధ్యక్షునిగ నియమించెను. 'శివీపురముచేత సింగరాయపురాఖ్య మగ్రహారముజేసి యందు బసిడి కోవెల గట్టించి గోపనాయకు రంగవతిని బ్రతిష్ఠించె భక్త నచట'. శ్రీరంగుల యాదేవుని యాజ్ఞ చొప్పున శ్రీరంగమున బ్రతిష్ఠింపక మార్గమధ్యమున కొక బ్రాహ్మణాగ్రహారమున బసిడి కోవెల గట్టించి యచట కేల నిలువవలసి వచ్చెనో కనుగొనవలసియిచ్చునని. దీనికి కెందు కారణము లాహ్మణ్యమాల- మొదటికి వస్యరాజ ప్రతిష్ఠాభిము. సంబువరాయ మధురరాజ్యముల మధ్య గడిప్రదేశమున గొన్ని యాటవిక సంస్థానము లుండినవి. దుర్గమార్గమధ్య సేవల నుండుటవలన నవి సులభసాధ్యములు గావు- చాని జయించి వశపఱచుకొనక ముందు సాగుట యొక్కముగాదు. తత్కారణమున మధురరాజ్య ముపై వెంటనే కూచిసేయుట కనుక అపదీయించక సోపచ్యుతు. దీనికంటె బలవత్తరమైన కారణము బహుమనీ రాజ్యముతోడి యుద్ధము.

సుల్తాను మహమ్మదుకాళింగ బహమనీసాహ సనము నధిష్టించినపుడు రాజీయతాపావరణము నందతనికి ప్రతిహాల దిహ్నుములనేకములు పొడ నూపినవి. రాజ్యములోపల నంతశృత్రువర్గము బలిసి యతని యధికారమును కూలద్రోయుటకు బ్రయత్నము నల్పుచుండినది. ఇలవంతులగు

పెక్కుం ద్రమీరుల కతడుకల్లు పెక్కుట ఇప్తము లేదు. అతని విరోధి రాజమండలముతో వారు గుట్టలు రలుపుచుండిరి. ఢిల్లీనుల్లాను ఎత్తివచ్చు వను భయముకని గళవళ పెట్టుచుండిరి. ఇదియు త్ర భయముగాదు. ఢిల్లీ పాదుశాహు ఫీరూజుశాహు తుమ్లూకు సమయము చిక్కినప్పుడెట్లు దక్కరుపై దండయాత్ర వెడలి ఇలవడిపోయిన ఢిల్లీకర్నరు నధికారమును పునఃసరిష్ఠ యొనరింపబోవు చున్నాడనని తెలియించువాడు. మాటలతో నతడు దృష్టిపడియుండిన భయమున కవకాశ ముండి యుండదు. ఒరిస్సా దండయాత్ర నతడు జను ప్రజముగ ముగించుకొని ఢిల్లీకి తిరిగి వచ్చిన పిమ్మట, హిందీ ౭౬-౭౭ నకు సరియైన శ్రీ. శ. ౧౭౬౦ వ సంవత్సరమున, దోలాతాబాదుచేత వేటాడు మిషరీవ నైస్యముతో బయలువెడలి యొక మహారాజును ప్రయాణము జేసెను. ఇంతటనే యుద్ధర హిందూస్తానమున గొంత సుఖోభము గలుగగా బ్రయాణమునుసాలించి వెనుదిరిగిపోయెను. ఆ యహంతర మట్లు గడచి పోయినను ముహమ్మదుశాహు హృదయమున వతనివలన భయ ముత్పన్నమైనది. ఈభయమును నివర్తిజేసికొనుటకొరకు అతడప్పుడు ఈశ్వరేశ మున వలసయుండిన మహమ్మదీయ మతగురువగు ఖలీఫా నాశ్రయించెను. గలించిన తన శండ్రి యాశ్చర్యసంకృప్తి కొరకు మక్కా మొదలగు పుణ్యస్థానములకు యాత్ర వెడలుచుండిన కల్లీచేరికి బొక్కనముగాని ధనమును మణిభూషణముల నూడ్చి యిచ్చి, వాని మూలమున మక్కా లోని సయ్యదులకు దృష్టులను జేసి వారి సాహాయ్యమువలన నతని ప్రసాదము వడసి ఢిల్లీ పాదుశాహుకు బహుమనీ సుల్తానుపై యుద్ధ ప్రయత్నములను మానుకొనవలసినదని యతనిచే నొక ఫర్మానాను వ్రాయించి ఢిల్లీ దర్బారునకు రవానా సేయునట్లేర్పాటులను గావింపవలయునని చెప్పి పంపెను.

ముహమ్మదు శాహుకు శత్రువు ఢిల్లీ సుల్తా నొక్కడేకాదు. అతని శిండియొక్క రాజ్య లాలనక్లమమువలన ఇరుగు పొరుగు హిందూ రాజ్యాధిపతులతో నతనికి వైరము గలిగినది. కంపిలిరాయల కాలమునుండియు కంపిలి రాజ్య మునకును దేవగిరి రాష్ట్రమునకును కృష్ణ

నది సరిహద్దుగ నుండినది; ముహమ్మదు బిల్ తుమ్లూకు కంపిలిని జయించి ఢిల్లీ సామ్రాజ్యమున గలిపి కొనిన పిమ్మటగూడ నది వేలేర్పరు మండ లాధిపతుల పాలనక్రింద నుండినందువలన నీసరి హద్దు మారలేదు - మారినది బుక్కలు మహమ్మ దీయ మతమును విసర్జించి ఢిల్లీ పాదుశాహుపై దిరుగబడి స్వాతంత్ర్యమునుబ్రకటించిన తరువాత గూడ కృష్ణకుద ఓడముననుండిన రాష్ట్రము వారి యేబుబడి క్రిందనే యుండినది. కాని సుల్తాను ఆరావుద్దీను హాసగుంగూ గుల్బర్గాయందు స్వతంత్ర ప్రభుత్వమును స్థాపించినప్పటినుండియు గృష్ణాయగభీదల మధ్య ముఠాకల్పేరిన గబళింప నున్నయిది హరిహరరాయల రాజ్యాంశ్య దశయుం దెల్లి వచ్చి యాయకాలభాగము నాక్ర మించుకొనెను. అట్లే తెలింగాణముపై నెత్తి పోగు కావయనాయకు నోడించినవనికడకుండి కొణు మున్నగు సీమల దోడిచొనెను. వారు తమ తమ రాష్ట్రములకు మరల స్వాధీనపఱచు కొను తరువాముకై వేదించుండిరి. ముహమ్మదు సిహాసనము నధిష్ఠించిన వెంటనే విజయనగర తెలింగాణరాజు దిరువురును బూర్వము గోలు పోయిన నిజరాష్ట్రములను మరల సాధించుట కదియె యరుహుల సమయమని నిశ్చయించి యొకొరుతో మైత్రి గావించుకొని యొక కాలమున గుల్బర్గా దాయబారుల నంపిరి. అనాది నుండియు విజయనగర రాజ్యమునకును మహమ్మ దీగు రాష్ట్రమునకును గృష్ణనది యెల్లయై యుండెననియు, సుల్తాను ఆల్లా వుద్దీను హాసగుంగూ ఆక్రమముగ గృష్ణకు దాటి దానికి దక్షిణముననుండిన విజయనగర రాష్ట్రము నాక్రమించుకొనెననియు నిట్లత దక్రమముగ గొన్నరాజ్యమును మరల దనకప్పు గించవలయుననియు లేనియెడల ప్రచండనైస్య ముతో నెత్తివచ్చి తన రాష్ట్రమును రాను స్వాధీనము జేసికొనెదననియు బుక్కరాయలు వర్తమాన మంపెను. కొలాను మున్నగు సీమ లనాది నుండియు తెలింగాణమునకు జేరిన వనియు సుల్తాను ఆల్లావుద్దీను హాసగుంగూ వాని సక్రమముగ వశపఱచుకొనెననియు వాని మరల దనకెచ్చివేయవలసినదనియు లేనిపక్ష మున దండెత్తివచ్చి వైవము జేసికొనెదనని

గావయనాయకుడు రాయబారమంపెను. ముహమ్మదు కా హేమిసేయగలడు? అప్పటి దుర్బల స్థితియందు దతనికి యుద్ధము తలపెట్టరాని విషయము. అమీరులా విశ్వాసపాత్రులుగారు; బలమాచాలరు; ధనమా లేదు. మీదుమిక్కిలి డిల్లీ పాదుశా హేమిసేయ నను భయము. ఈ స్థితియందు విజయనగర తెలింగాణ ప్రభువు లేకమై కయ్యమునకు గాలుద్రవ్విన వారి నత డెట్లెదుర్కొనగలడు? కాని యప్పటి స్థితిగతు లట్లె నిలుకడగ నుండజాలవు. ఖలీఫాకడకు బోయిన తన తల్లి కార్యమును సాధించుకొని వచ్చిన హిందూరాజులను దగినకాస్తీ చేయవచ్చును. కావున తనతల్లి తిరిగివచ్చునంతవఱకు కాలము గడపిన నటువెనుక సర్వకార్యములను సానుకూలపడవచ్చును. అని చింతించి ముహమ్మదు కాహు కాలవారణము సేయ నిశ్చయించి, విజయనగర తెలింగాణ రాయబారులను నక్కరించి లాించిబేలించి ప్రతిసందేశమును తెప్పి వీడికోలిచ్చి సంపక పదునెనిమిది మానములు గడపెను.

అంతట ముహమ్మదుకాహు తల్లి తిరిగి వచ్చినది మక్కానుండి. తాను కోరినట్లే ఖలీఫా డిల్లీ నుల్తానుకు ఫర్మానా వ్రాసి యంపెనని తెలియవచ్చెను. ఖీరూజాకాహు తుట్టుకు మతమునందు

గాధాభిమానముగల ప్రభువు. ఖలీఫా యాజ్ఞను జవదాటక యాచరణకు దేగలడనుటకు సంశయములేదు. కావున రాజకార్యముల నిర్వహణ నట్లు జరుపుటకు జంక బనిలేదు. మొట్టమొదట తనయొడ విముఖులైన యమీరులను శిక్షించెను. పిమ్మట విజయనగర తెలింగాణ రాయబారులను రప్పించి కోపాదేశముతో వారి నేలిన ప్రభువులు దనకు జైల్లింపవలసిన కప్పమును ఖజానాకు జమకట్టక నింతకాల మాలస్య మేలచేసిరో తెలుపవలసినదని తీవ్రముగ మందలించెను. రాయబారులంతట భయభ్రాంతిచిత్తులై తమ సంస్థానములకు మరలి చని తమ ప్రభువుల కా విషయములను నివేదించిరి. అందుమీదట బుక్కరాయలును గావయనాయకుడును బహమనీ నుల్తానుపై యుద్ధము బ్రకటించిరి. తూర్పున గావయనాయకుని సైన్యములు వచ్చి పూర్వము ఆల్లావుద్దీన్ హసన్ గంగూ తెలింగాణమునుండి జయించి కైవసము జేసినియుండిన గొలాను మొదలగు స్థలములను స్వాధీనపఱచుకొనెను. అట్లే దక్షిణమునుండి విజయనగర సైన్యములు వచ్చి కృష్ణా తుంగభద్రల మధ్యనీచుల నాక్రమించుకొనెను. ఇట్లు విజయనగర బహమనీ రాజ్యములకు యుద్ధము పొసగినది. (సరేషము)

ఆదైయిల్ల ఉపాఖ్యానం

'సాగర్'

'ఇట్లు కుదిరింది మాకు' ... 'ఎక్కడా? ... 'ఎక్కడైనా ఉన్నావా?' ... 'చాలా దూరమే! ... 'ఏం చేస్తాం, వూరంతా గాలించినా ఆ మాత్రం కొంప దొరకండే! ...' అతి ప్రయాస మీద యిట్లు దొరికింది. సంతోషకరమైన ఈ విషయాన్ని, మానవత్వం కూతురు పార్వతితో చెబుతున్నా, అప్పట్లో అంతకంటే ఆపులేవ్వరూ అక్కడ లేకపోవటం మూలాన్ని.

కుదిరిన యిట్లు చూట్టానికి పార్వతి, నేనూ

బయలు దేరాము, చూపించిన ఏజెంటును వెంట బెట్టుకుని, జట్కాలో.
మెయిన్ రోడ్డు వెంబడి ఎక్కడైనా ఉన్న దాకా వెళ్లి, అక్కడ కొన్ని మలుపులు తిరిగింది మాజట్కా. అన్నీచక్కటి బంగళాలు, కొత్తగా కట్టినవి. మంచి గాలి అదీ వుంటుందని సంతోషించాను.
జట్కా అగింది. క్రిస్ కలరు వేసిన ప్రహరీ గోడ, లోపల ఆ దేవరంగు వేసిన చాచా. వార్నిష్ ఫ్రాన్సిస్ తలుపులు, వాట్సుకున్న

అందమైన సికెల్ గడియలు మమ్మల్ని లోపలికి ఆహ్వానించాయి. ఒక ముసలావిడ మాకు యిల్లూ, దొడ్డీ అవీ చూపించింది. వాట్లలో ఎక్కడ ఎలా మనులుకోవాలో పాతం చెప్పింది. అన్నిటికీ 'సరే' అన్నాము.

పార్వతికి కూడా యిల్లు నచ్చినట్లే వుంది. జబ్బూ ఎక్కువూ, 'అలస్యమైనప్పటికీ, మంచి యిల్లు దొరికింది, దూరమయినా నవ్వించవచ్చు!' అంది.

మే మా యిల్లలో ప్రవేశించిన కొద్ది రోజుల్లోనే పార్వతి, భర్తకు ట్రాన్స్ఫరు కావటం మూలాన్ని, మరో వూరు వెళ్ళిపోయింది.

వెడుతూ వెడుతూ మాకు హితవుకూడా చేప్పిపోయింది: మంచి యిల్లు దొరికింది, అనవసరంగా గొడవలు పడకండి, యింటి వాళ్లు ఏమైనా అన్నా మనము కన్గివుండటం మంచిది...యేవేవో!

ఒక రోజున పార్వతి దగ్గరనుంచి వుత్తరం వచ్చింది: మంచి యిల్లు దొరకలేదు! దొరికినది పెద్దదే అయినా చీకటి గుయ్యారం, దోమల పుట్ట, పొగలే లైట్లు వెనుకొవాలి! పంపు వుంది దొడ్డో...ఎక్కడికక్కడికే నయం...యికా యికా!

రోజులు దొడ్డిపోతున్నాయి. మళ్ళీ పార్వతి దగ్గరినుంచి వుత్తరం: యింటావిడ పిల్లల కోడి; చావల మాక్కెట్టులో బాగ పిల్లలు చీదరగా, గోల చేస్తూ వుంటారు. పొరపాటున రోడ్డు వెంబడి కారు వెడిలే చాలు, దుమ్ముతా యిల్లలోనే వుంటుంది...వగయిరా, వగయిరా.

ఇటునుంచి మేమూ రాశాము: ఇంటి వాళ్లు ఒంటెత్తువాళ్లు, మహాగర్వం. ఆహ్లా పుచ్చు కోవడమేగాని తిరిగి యివ్వడమంటూ వుండదు, కాయగూరలూ అవీ చేసుకుంటే ఓర్వలేదు! వాళ్ల బొంగురు గొంతుకలకు సాయం, పాట లొకటి, తలకాయలు పగలేలా... యేవేవో.

ఒక వుత్తరంగా పార్వతి అంటుంది: వాళ్ళ ఆయనకు గోడలకు క్యాబెడరులూ, సినిమా

లొమ్మల మొదలయినది కనిపించడమంటేసరదా. అందుకని బోలెడు డబ్బు తగలేసి రకరకాలయినది కొని పట్టుకవచ్చి గోడలకు తగలించాడట. పొర

పాటున యింటావిడ వాట్లను చూచింది... దాంతో ఆమె, 'మిథులొలాగ ఏమిటమ్మా పాడు బొమ్మలూ- సుసారుల కొంపట్లో', అని చీదరించుకుని, గోడలనిండా మేకులు కొట్టేశా రని కారాలూ మిరియాలూ నూరి, పెద్ద రాధాం తంచేసి చక్కా పోయిందిట.

పార్వతిని ఓదార్చడానికి మేము రాశాము: నయం! మాయాంటి ముసలమ్మ, యిల్లలో పిండి దంపుకుంటే, డాబా వూడి పడిపోతుందని గోల. అట్ట చెక్కెట్టావున్న తలపులు (అనీ మా కర్నె) కొంచెం కొట్టుకుంటే పెద్ద శబ్దం చేస్తాయి. దాంతో పెద్ద గోల - యిది వరన.

చూస్తూంటే చా నా కాలం వచ్చేసింది. పార్వతి రాస్తుంది కదా: వానంటే భయం పట్టుకుంది, యిల్లంతా కురచటమే! రాత్రిళ్లు వస్తే యిక శివరాత్రి జాగరమే!

మా అనుభవం రాశాము: మీకు వాన వున్నప్పుడే బాధ - మా సంగతిమాడు, వైన డాబా సరిగా గిలబా చేయకపోవటంచాత నీరు నిల వుండి, వాన వెలికాక దూలాట్టించి లోపలికి దిగి తర్వాత చెండుమూడు రోజులదాకా మా మీద పన్నీరువర్షం. చూచుకో మా ఆదృష్టం!

ఇంటి సౌఖ్యం విషయంలో ఒకరికీ ఒకరం తీసిపోలేదని, వుత్తరాలద్వారా తెలుసుకున్నాము. ఒకరినొకరం నమదాయించుకున్నాము.

ఎన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకుంటేమాత్రం రోజు వస్తే తప్పుతుందా!

ఒకరోజున 'పిల్లని ఎలక పట్టుకుంది'. అదిగో, యిదిగో అంటూ ముసలమ్మ లేనిపోని తగాదా లేపసీసింది. పెద్ద రగడ అయింది ఆచేశ. దాని పర్యవసాన మేమంటే-ఆ మధ్యాహ్నం మే మేము చిన్నదయినా, యిరుకయినా, ప్రహరీ లేక పోయినా, మాగులు సున్నా అయినా, ఏమీ ఆలోచించకండా మరొక యిల్లలో ప్రవేశించాము.

మూడో రోజుకే పార్వతి దగ్గరినుంచి వుత్తరం వచ్చింది. ఇంటివారబ్బాయికి, వాళ్ళ రాముడికి మధ్య తగాదా వచ్చింది. రాముడు వాడిని చికాకబాడాడు. పెద్దలు అనవసరంగా కొంకి చేసుకుని తగాదాపడ్డారు, పర్యవసానం వాళ్ల యిల్లు ఖాళీ చేసేశారు!

సంగీతం బహుముఖ ప్రభావం

సూరి

మనస్సును శరీరానికి యెంతో అవినాభావ సంబంధం వుండన్న సంగతి మనకు తెలుసు. శారీరీకమైన బాధా, అనారోగ్యమూ మనిషి యొక్క మనస్సును క్రుంగదీసి అత్యర్థ శక్తులను నశింపజేస్తాయి. దానికి వివరణయంగా శాంతి, సంతృప్తులను కవచంగా ధరించి మానవుడు చిరాకు, నిరాశ, భయం, అనారోగ్యం తన దారికి రాకుండా కాపాడుకోవచ్చు. ఈ సిద్ధాంతాన్ని గమనించినప్పటినుంచి వైద్యులు యొక్కవగా దానిని వినియోగించు కొంటున్నారు. చక్కని సంగీతం శరీరానారోగ్యమివ్వ, వివిధావయవములమీద ఎంతో ప్రభావం కలిగి వుందని గ్రహించారు. ఎక్కువే, పెన్సిలివ్ యెల్లాగ వుపయోగించు కొంటున్నామో, అట్లాగే సంగీతంకూడ తగుపాఠ్యం నేపించేరోజు యెంతో దగ్గరలో వుంది. సంగీతం ఒక రకమైన యోగం. ఆ యోగాన్ని అభ్యసించేవాళ్లు శాంతి నడుభవిస్తారు. అంచేత మనస్సును, ముఖ్యంగా వ్యధిత హృదయానికి అది చక్కని మందు.

దైనిక జీవితంలోను, విద్యావిధానంలోను సంగీతంయొక్క స్థానాన్ని మన చేతస్థులు యే నాడోగుర్తించారు. అంచేతనే అష్టవిదవ్యుష్టో ఒకటిగా ప్రస్తావనబడ్డది. సంగీతంయొక్క మహత్తర ప్రభావాన్ని గుర్చి యెక్కువిత విత కథలున్నాయి. తాన్ నేన్ యొక్క గీతకరాగం, త్యాగయ్యగారి 'తెరతీయగరాదా' అందులో చేరతాయి. 17 వ శతాబ్దంలోని ఒక ఇటలీ రచయిత మన నాగస్వరం లాంటిదే ఒక గేయాన్ని రచించాడు. అది పాడుతూ, నృత్యం చేస్తే 'టారంటిల్లా' అనే పాముకాటువలన కలిగిన బాధ పోతుందంటారు. ఆ నృత్యం చేస్తే కలిగే చెమటతోబాటు కొంతవిషం వెలికికక్కబడి బాధోపశమనం అవుతుందేమో! ఇప్పటికీ 'టారంటిల్లా' వ్యాప్తిలోఉన్న నృత్యవిశేషములలో ఒకటి. అంతవరకెందుకూ! పిల్లలను నిద్ర శుచ్చడానికి కమ్మని లాలిపాటలను తల్లులు

పాడడం మన మెరుగనిది కాదు. సంగీతంవలన గలిగే హాయికీ, ఆనందానికీ రసాయనిక కాలజ్ఞో చేసిన పరిశోధనలు యోగ్యతా సుక్రముల నివ్వ వలసిన ఆవశ్యకత లేదు.

నాడి, ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములు, రక్తపు పోటు, గ్రంథిస్రావము-వీటన్నిటి మీద సంగీతం తనప్రభావం చూపెడుతుంది. 'మనశ్శాంచల్యమా గలిగిన రోగులకు బాగుపరచడానికి, సామాన్య రోగులు త్వరగా నయం అవడానికి సంగీతం యెంతో తోడ్పడుతుంది.' అంటాడు మన్ హటన్ ఆసుపత్రి సూపరింటెండెంటు ఆయన 'డెంట్' అనే శస్త్రజ్ఞుడు. బాల్టిమోర్ లోని హావేకెన్స్ వైద్యశాలలో శాస్త్రీక పద్ధతిని తయారుచేసిన సంగీతం వివిషిస్తారు. డెట్రాయిట్ వద్ద 'ఇలాయిన్' వైద్యశాలలో వారానికి పది గంటలు సంగీతం వివిషిస్తారు. రోగుల తీరుబట్టి ప్రోగ్రామ్ మారుతూవుంటుంది. ఈమరో మని మదకొడిగావుండే రోగులయితే, ఉత్సాహాన్ని, రేకెత్తించే సంగీతం వివిషిస్తారు.

సామాన్యులకుపాడ సంగీతం యెంతో మేలు చేకూరుస్తుంది. శస్త్ర చికిత్సలలోకూడ అది ఉపకరిస్తుందని ఆమధవజ్ఞులు చెబుతున్నారు. సంగీతం రోగులవృద్ధిని మరల్చడమేకాక బాధకుపాడ కొంత ఉపశమింపజేస్తుంది. కాన్పుకు యెంతో కష్టపడే ఒక గర్భిణి స్త్రీ ప్రసవనమయ్యాలి చెవులకు ఫోన్ పెట్టుకొని రేడియో వింటూంటుంది. సంగీతంవలన కలిగిన సంతోషం ఆనామెకు ప్రసవవేదన తెలియనేలేదట. దశవైద్యులుకూడ ఆదేవిషయాన్ని బలపరుస్తున్నారు. రోగులకు కలిగిన సంగీతం వివిషిస్తే, వారి వృద్ధి మరల్చడమే కాక, మనస్సును ఉల్లాస పరుస్తుందని, తమపని సుకరమవుతుందని వారి ఉద్దేశ్యం. " నిర్మలమైన హృదయంతో శోపథయాదులకు తావులేకుండా మనం భోజనం చెయ్యాలి. అంటేకాదు. భోజననమయ్యాలి సంతోషాన్ని కలిగించే సంగీతంమీదే గ్రంథులెక్కువగా జీర్ణరసములు ఉద్భవింపజేసి ఆహారం సులభంగా

జీర్ణమవడానికి తోడ్పడతాయి.' అంటాడు 'పావ్ లావ్' అనే రష్యన్ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ఇంకవరకూ రోగులు సంగీతానికి శ్రోతలుగా మాత్రమే వున్నారు. వారు కూడ పాల్గొనడం వల్ల గలిగే ఫలితాలు యికా బాగుంటాయి. ముఖ్యంగా పిచ్చి ఆసుపత్రులలోను, జయను నివారించే కానిటోరియంలలోను రోగులకు తగిన వసతులను కల్పిస్తే, వారు క్రొత్తవాద్యములమీద మరిశ్రవణచేసి 'తాము పూర్తిగా నిరుపయోగులు కాదు' అనేభావాన్ని యెర్పరచుకొని కర్వరగా కోలుకొంటారు.

అసలు సంగీతాన్ని వ్యాయామంలో ఒక భాగంగా పేర్కొనవచ్చు. అందులో గంభీర శ్వాసము వుంది. అందువలన ప్రతి జీవకణము ఆప్టుజనీకరణముచెంది నూతనమైన శక్తి నిస్తుంది. ఎక్కువ ఆకలిని పుట్టిస్తుంది. ఆందుకనే గాయకులలో ఉదరబాధలతోగాని, రొమ్ముబాధలతోగాని వుండేవారిని తరచు చూడం. అతీర్తి, కాలేయపువ్యాధులు, కామెర్లను కుదర్చడంగా సంగీతం యెక్కువగా ఉపకరిస్తుందని ఒక డాక్టర్ చెబుతున్నాడు. ఒక్కరూ పాడడానికి కంఠం బాగుండడనో, నలుగురూ ఆక్షేపిస్తారనో సిగ్గుపడేవారు నలుగురితో కలిసి పాడినప్పుడు ఆ సిగ్గుపోయి యెంతో చక్కగా పాడతారు. అయినా స్నానంచేసేటప్పుడు చాలామంది కూని రాగాలు తీయడం కద్దు. ఆ క్రితంరాత్రి ఆశను చక్కగా నిద్రపోయాడనడానికి, ఆనాటి పైనిక వసుస్యలను ఉత్సాహంతో యెదుర్కొంటాడనడానికి అది ఒక చక్కని సూచన.

'చాలామంది సంగీతం వినడం అలవాటు చేసికొనడమే కాకుండా పాడడం కూడా ఆభ్యసిస్తే, ప్రపంచకంలో యితరుంది మరి భ్రమించిన మనుష్యు లుండ' రనిమన స్తత్వశాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు. మనం అటువంటి ఉత్సాహాన్ని కల్పించుకొని, సంగీతం నేర్చుకోవాలి. అప్పుడే వ్యవహారపు చిక్కులనుంచి, సుసారపు బాధల నుంచి విముక్తిచెంది హాయిగా సుఖనిద్రపోవచ్చు. చక్కని సంగీతం మన జీవితపుటానందానికి గిరి గింతలు పెట్టినట్లుగా వుంటుంది. ఈనెస్టీన్ చక్కగా ఫీడేలు వాయిస్తాడు. అట్లాగే చాలామంది ప్రఖ్యాతపురుషులు తాము సంగీతం ఆభ్య

సిస్తూ యెంతో ఆనందం పొందుతారు-శ్రోతలను సంతోషపరచలేకపోయినా !

పరిశ్రమలలో కూడ సంగీతానికి తావు లేక పోలేదు. కొన్నిచోట్ల కూలీలు పనిచేస్తున్నంత సేపూ, మరికొన్నిచోట్ల కూలీల భోజనసమయంలోను, ఇంకాకొన్నిచోట్ల వారు పని మొదలు పెట్టేటప్పుడు ప్రోగ్రామలు వినిపిస్తారు. 'దాని వలన తక్కువకాలంలో యెక్కువపనిని నిర్వహించగలుగుతా' రని విక్టర్ చెబుతున్నాడు. కూలీలు అలసటచెందులే తిరిగి వారిని ఉత్సాహ పూరితులను చెయ్యడానికి అనువైనది సంగీతం. ఆ ప్రోగ్రాములలో ఇలా యెన్నోరకాలు వుంటాయి.

సరే, సైన్యంలో సంగీతనిర్వహించే ప్రముఖ పాత్రనువేరే చెప్పనక్కరలేదు. కదం తొక్కుతూ సైనికులు నడుస్తూంటే, దానితో మేళించి వాయిద్యములు మ్రోగుతూంటే వాళ్ళాల్లా ఉడుకురక్తం ప్రవహించక మానదు. ఒకసారి నెపోలియన్ ఆల్ప్స్ పర్వతాలు దాటి వెడుతున్నాడు. శతాకాల మవడంచేత దట్టమైన మంచు కురుస్తోంది. ఫిరంగులను లాగడం సైనికులకు కష్టమనిపించింది. గుర్రములుకూడ నిరుపయోగమనూయి. వేడిరక్తాన్ని ప్రవహింపజేసే సంగీతం, ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తించే సంగీతం ఆ పనిని యిట్టే పూర్తి చేసింది. అంతే కాదు. వ్యూహార్యులో మాడినన్ గార్డెన్ లో సైకిల్ పోటీలు జరిగాయి. సగటున 18.6 మైళ్ళుపోయే పోటీదారులు, తమతో లయగలిగి సాగే సంగీతాన్ని ఉత్తగాతీసికొని, 19.6 మైళ్ళు పోజొచ్చారు.

దీన్నిబట్టి సంగీతానికి నిత్యజీవితంలో యెంత ప్రభావంవుందో మన విద్యార్థికారులు తెలుసుకోవాలి. సంగీతం నేర్పడంమాట అటుంచి, కనీసం విద్యార్థులకు దానియందు ఆధిరుచి పుట్టేటందుకన్నా తోడ్పడాలి. అంతేకాక వైద్యశాలల్లా రోగులకు సంగీతం వినిపించడం అట్టే కష్టమైనపని కాదు. పారిశ్రామికులు, కనీసం భోజనసమయం నైవా, కూలీలకు సంగీతం వినిపించడానికి తగిన యేర్పాటులు చెయ్యాలి. వీటికి ఆలండియా రేడియో ఉపయోగపడుతుంది.

(ఆధారం: 'గుడ్ హెల్త్')

అతడు కనిపెట్టిన రహస్యం

(రై డేవిస్ ఇగ్నాండు వేల్పు భాగంలోని టోండాలోయలో 1903 లో జన్మించాడు. బాల్యమంతా కూలీల సమ్మెలు, లాకౌట్ల సంగంధంతో గడిచి పోయింది. 18 వ ఏట లండన్ చేరుకున్నాడు. మొట్టమొదట వ్రాసిన నవల సంపాదించిన పారితోషికంతో ఫ్రాంస్, ఇటలీలు సంచారం చేశాడు. ఈయన పుస్తకాల్లో Tomorrow to Fresh Woods అనే నవల ప్రఖ్యాతమైంది. ఈయనే బౌద్ధ మతాభిమాని. ఆ మత సిద్ధాంతముల గురించి బహుళమైన పరిశోధనలు సాగించాడు. అహింసావాది.)

భూగర్భంలోనుండి పగటి పిల్ల కూలీలు వైకెగబాటుకున్నారు. కూలీల్ని సూర్య కాంతిలోకి చేర్చిన ఎలక్ట్రిక్ కేబ్, తన భారాన్ని భూమ్మీద కుమ్మరించి సురసురా బొగ్గు గుంటలోకి వెళ్లిపోయింది, తరువాతి జట్టుకు వైకి చేర్చటానికి. భూగర్భాంతర్భాగంలోంచి విముక్తులైన కార్మిక బృందం వొక్కసారి సూర్యరశ్మిలో శరీరాల్ని విడిచి చూరంగా లోయలో నిద్రిస్తున్న వనతి గృహాలపేరు నడక సాగించారు.

గనిలో పనిచెయ్యటానికి తీసికెట్టిన లాంతరు పవర్ సూన్లో యిచ్చేద్రామరి వెళ్ళిన ఆ జట్టు లోని వొకడు తన పేరు నెవల్ పిలవడం విన్నాడు.

'గోమర్ వాసున్! ఒక్క క్షణం యిలా వాస్తావా?' గోమర్ ఆ పిల్విన వ్యక్తివేపు నడిచాడు.

'మీ యిట్లు మా యింటికి దగ్గరే కదా? వెళ్లే దారిలో వొక్కసారి మా యింటి కెళ్లి నా భార్యతో కేసు రాత్రి రి గంటలదాకా

యింటికి రావీలు లేవని చెప్పి. నే నీటైముకు యింటికి వస్తానని చెప్పాను కనుక నాకోసం ఎదురు చూస్తూంటుంది. అలా వెళ్ళటం నీకేం ప్రమాద కానుకదూ!

'ప్రమాదమీ లేదు.' చీఫ్ ఇంజనీరు పంపిన కబు రందజేయటానికి గోమర్ సంతోషించాడు. ఇంజనీరు మాంటేగ్ ఇన్స్పెక్టర్ వాడై నా బొగ్గు గుంట కార్మికులంటే సామభూతితో వుంటాడు. అందువల్ల వాళ్ళందరికీ ఆయనంటే గాఢాభిమానం. గోమర్ నకేని తల వ్రాసి, వెళ్ళి ముందు నడుస్తున్న తన సహచర బృందాన్ని కలుసు కున్నాడు. వాళ్లంతా యువకులు.

'ఆశ్రమికోం కావాలిట!' అడిగా దొకడు.

గోమర్ చెప్పాడు.

'బలే అందగత్తె అవిడ, బలే అందగత్తె' అన్నా డింకొకడు, మాంటేగ్ సరి నుద్దేశిస్తూ. 'అవిడ అహంకారమంతా - యి లోకమంతా నాముందు బలాదుర్ - అన్నట్టుండే నడక లోనే కనిపిస్తుంది.'

‘అవిడ గర్వపడ్డానికి కారణం లేకపోలే’
దన్నా డింకోక క్యానముఖం వామనమూర్తి,
తనమాట అందరూ విసాలని గట్టి ప్రయత్నం
జేస్తూ. ‘అంతకంటే వుల్లాసంగల మనసింతవరకూ
పుట్టలేదు. అవిడర క్తంలా నగం ప్రెంచి రక్తంట్!
అవిడముందర మన అడమూక తడిసిన కోడి
పెట్టల్లా వుంటారు. మన మందకులేని లక్ష
కాలు అవిల్సి వున్నవి.’

వాళ్ళందరిలా వయసుకు పెద్దయిన వా
దన్నాడు : ‘నా ముసలిదాని కావి జ్ఞేవ్యుడూ
మార్పుకోను. ఆ మొహంలానే తాండవిస్తుం
టుంది, లోపలి ఆహంకారమంతా. నే నుండెం
వేస్తూ, యింట్లో అదుపుదీసిన గుడ్డంలా
వుంటుం దావిడ.’

గోమర్ ఏం మాట్లాడలేదు. ఆ అందరిలోకి
అఖరున పెద్దయినవాడతనే. స్త్రీజాతిని గురించి
చేసే సంభాషణల్లో యేమీ మాట్లాడ్డం అతని
కిష్టం లేదు. అతడు చెప్పవలసిం దేమీ లేకపో
లేదు. చాలా వుంది. కల్పకుంటే స్త్రీజాతిమీద
దూషణప్రవాహాన్ని వదలగలడు. లోపల వుబుకు
తున్న వుద్రేకం కళ్ళని జ్యోతుల్లాగ చేయగా
చిట్ట దిగించి, మిగతావాళ్ళు అడపెత్తనమీద
విసలే అవాకులూ చెవాకులూ వింటూ నడుస్తు
న్నాడు. అతనికి పెద్దయి యేడాదయింది.
భార్య బ్లాడ్ వెన్ తో వడే తగాదాలు హృద
యంలో రగిల్చిన చిచ్చు యికా మండుతూనే
వుంది. అడదంత గయ్యాళిగా వుంటుందని కలలో
సూడా అనుకోలేదుతను. పెండ్లి కాకముం చెంత
మృదువుగా, అడకువగా వుండేది! బుద్ధి చెప్పక
పోదు. అందరూ నడుస్తూంటే కోపంతో సీలు
కొట్టిన బూట్లను రోడ్డుమీద గట్టిగా కొట్టాడు.

వాళ్ళు, కొండ దిగట మయి వరుసలు దీరిన
నివాసాలు చేరగానే, వీలి ఎవరింటికి వాళ్ళు
నడిచారు. గోమర్ యిల్లు కొండను ఆనుకొని
వున్న అఖరువరుసలో వుంది. ఆ వరుస చివరనే
ప్రత్యేకంగావున్న బంగాళాలో ఇంజనీరు నివా
సం. ఆ బంగాళా వెనకనే పర్వతశిఖరాలు
మేఘాల్లోకి చొచ్చుకుపోయాయి. గోమర్ తన
యింటిని దాటి ఇంజనీరు బంగాళా చేరాడు.

అది కనంతకాలపు ప్రకాంత సాయంత్రం.
నువ్వుభస్మపు సూర్యకాంతితో మిళితమైన మంద

వనసాలు ప్రాణుల్ని ఉల్లేఖ పరుస్తున్నవి. ఆ పరి
సరంలో చల్లదనాన్ని చేస్తే ఫలవృక్షాలు, బ్రక్కనే
పారుతున్న నెలయేళ్లు ఉన్నట్లయితే వాటిబక్కని
విహరించివుండేవాణ్ణికదా అనుకున్నాడుగోమర్.
కాని-భోజనమయి శరీరాన్ని కడుక్కున్న తర
వాత ప్రతిరోజూ సంచారం వీధిమూలలకు, కాఫీ
హోటళ్ళకేగా! అబ్బ, ఎంత ఆర్థరహితమయిన
జీవితం! గోమర్ నిట్టూర్చాడు. రోజూ తరువాత
రోజూ అదే క్రమం: బొగ్గు గుంటాలో వెళ్ళ
టం, వైకిరావటం, భోజనం, శరీరప్రక్షాళన,
బ్లాడ్ వెన్ తో పోట్లాట, తలుపు బ్రద్దలయ్యేటట్టు
మూసి వీధిమూలలకు వరువైపు తోటికులీలతో
రెండు గంటల నేపు లోకాభిరామాయణం,
గయ్యాళికనంతో చేతున్న బ్లాడ్ వెన్
ముఖం ప్రత్యక్షమయ్యే యిల్లు.

బంగాళాగేటు తెరిచేముం దొకసారి గొంతు
నవరించుకుని, కేకరించి వుమ్మేకాడు. ఇల్లాలి
పారు చాలారోజులు భరించాడు. ఇక తగాదాకు
అవిడ సిద్ధమయితే తనూ సిద్ధమే. కల్లెలాగనే
అవిడకూడా తనమీద నియంజ్యత్వం సాగించ
ప్రయత్నిస్తాంది. పియానో కొంటానికి దబ్బు
కావాలట! అది యింట్లో వాయిచేవాళ్లెవరూ
లేరు. పియానో యిస్తాడు...! కళకళ మెరు
స్తున్న తలుపును తట్టాడు. ఒక్కసారి పరిస
రాల్ని చరిక్షించాడు. అందమైన యిల్లు. పూచి
విదులుస్తున్న పూలమొక్కలతో నిండినతోట.
పొదలుపొదలుగా విరబూచిన గులాబీ గుంపులు.
జీవితంలో ఎప్పుడూ అంత పెద్ద తెల్లని ఎర్రని
గులాబీలు చూచి ఎరగడు. ఏం సువాసన! ఆ
సువాస సంతా పీల్చే ప్రయత్నంలో బుసలు
కొట్టాడు. అతని పిలుపు కెవరూ జవాబివ్వలేదు.
తలుపు మళ్ళీ తట్టాడు. బాట్రోతు లేడా
యింట్లో? ఆకలేస్తోంది. మళ్ళీ కొట్టాడు. లోప
ల్నుంచి అడుగుల చప్పుడు విసవద్దది, మేడమీద
నుంచి దిగివస్తున్నట్టు. అడుగుల చప్పుడు
ద్వారాన్ని నమిపించింది. ఒక స్త్రీ మధురకంఠం:

‘డాబ్బింగ్. ఒక్క నిమిషం ఆగలేవు?’
అవిడ మాంటేగ్ సలి అయివుండాలి. అను
కున్నాడు గోమర్. అవిడ భక్తే తలుపు కొడు
తున్నాడనుకున్నట్టుంది. అవిడ కంఠస్వనిలో
వుద్రేకంతో నిండిన నవ్వు తోటికిసలాడుతోంది.

అలసిపోయి యింటికి వస్తున్న భర్తను దుర్గాని అహ్వనించే విధాన మదే! 'ప్రేమతో, ప్రదే కంతో' నిండిన కంఠంతో 'డాబ్బింగ్' అనటం... అటువంటి స్త్రీ భార్యత్వాని కంటేనా తగ్గివుంది. తలు పొక్కపారిగా తెరుచుకుంది-

ఆశ్చర్యంతో గోమర్ నాలిక ఒక్కసారి అంగిలి కతుక్కుపోయింది. కొన్నిక్షణాలపాటు యిద్దరిమధ్య నిశ్శబ్దం గడ్డకట్టింది. అతని ఎడట పూర్తిగా నగ్నంగావున్న స్త్రీ నిలబడి వుంది. అవిడ నెమ్మదిగా, గుప్పిట్లు దీగించిన హస్తాలు వక్షోజాలమధ్య పెట్టుకుని వెనక్కి నడిచింది.

'మిప్టర్...మిప్టర్...మాంటేగ్...నన్ను అడిగారా...' గొణిగాడు గోమర్, ఎదుటిరూపం మీద హత్తుకుపోయిన దృష్టిని మరల్చలేక.

అబ్బ! ఏమిసౌందర్యం!

'నాతో చెప్పారు...' సక్రమతో బొంగురు పోయిన కంఠంతో, 'నన్నడిగారు...'

కంఠం మూసుకుపోయింది. ఆవేశించిన వాడి లాగ అవిడవేపు చూస్తూ నిల్చున్నాడు.

వెనక్కు ఆడుగులేస్తూ అవిడ మేడమెట్ల దగ్గర వెనక్కితిరిగింది. వైకి పరిగెత్తింది. ఆ వెళ్ళటం రాజహంస స్వర్గారోహణ చేసి నట్లుంది.

'...చెప్పారు- మీతో కి గంటలదాకా యింటికి రా తీరదని చెప్పమన్నారు...' అని అరి చాడు నిర్మాణమయంగావున్న యింటిలోపలికి.

అని దేమైనా జవాబిస్తుందేమో నని కొద్ది ఊహలు వేచాడు. అవిడ మేడ దిగి వచ్చింది. లేక నీలిరంగు వాడులు గౌను వైర కప్పుకుని. దిగివస్తున్న అవిడ ముఖం కందివుంది. కాని ఆతనివేపు నడిచేటప్పు డావిడ నవ్వింది. అబ్బ! ఏం లలితమైన నవ్వు! గోమర్ నాళాల్లాని రక్తం పరుగులెత్తింది. అవిడే సిగ్గుపడలేదు, నగ్నంగావున్న అవిడ సాదాలు తెల్లకలువల్లాగ నేలకు హత్తుకుని వున్నది.

'నా భర్తవిషయమేమిటి?' అడిగింది మామూ లుగా. గోమర్ చెప్పాడు. గనిలో అంటుకున్న బొగ్గు మసికింద అతని చెక్కిళ్ళు వుచ్చేగంతో ముందాయి.

అత నావార్త నందజేసినందు కు విడ కృత జ్ఞత తెలిసింది తరవాత.

'తలుపు కొట్టింది అతనే అను కున్నాను. నువ్వేమీ అనుకో వనుకుంటా. నేను స్నానం చేస్తున్నాను. నాకు వివాహమయింది కాదా?'

గోమర్ తలవ్రాపాడు. తీక్షణంగా పరిశీ లున్న అతడికళ్ళల్లో ఆమె నవ్వుతున్న కళ్ళతో చూసి సాఫీగా అంది.

'మంచిది. నువ్వు తెచ్చిన కబురుకు చాలా థాంక్స్'.

అతడు వెనుదిరిగాడు, తలుపు మూసుకుంది. వసారా దిగి, ఆ లోచన గా ఆశ్చర్యంతో విడి వడ్డ కళ్ళతో గేటువేపు నడిచాడూ నెమ్మదిగా... అంతవర కెప్పుడూ స్త్రీ నగ్న త్యాన్ని చూడలేదు—అంటే సజీవంగా పంచ రిస్తున్న స్త్రీని. నగ్నచిత్రా లెన్నో చూశాడు. గౌరవకుటుంబస్త్రీలు శరీరసౌందర్యాన్ని పుష్కలంగా అతిరహస్యంగా దాచుకుంటారని అనుకునేవాడు. అలా రహస్యంగా దాచుకోవాలా? నగ్నంగా అంతశృంగారంగా వుంటారే! మాంటేగ్ సరి చాలా గౌరవనీయురాలే! అవిడభర్త కూడా అందరి మన్ననలు పొందిన వాడే! నీలి బాహ్యమైన పనులు చేస్తే అతడు వాపుకుం టాడా!...స్త్రీ కన భర్తను నగ్నంగా కలుసు కోవటం నీలిబాహ్యమైన పనికాదని గోమర్ నిర్ణయించుకున్నాడు. కాగా అది బహు రసవ త్తరమైంది మాడా.

గేట్ తెరుస్తూ గోడమీదకు పాకుతున్న గులాబిపొదను చూశాడు. విచ్చి. అందాల్ని వెద జల్లుతున్న పూలగుత్తుల్ని చూశాడు. ఒక పూల గుత్తి తీసుకున్నా పోయినట్లు గుర్తు తెలియదు. వెంటనే ఒక అందమైన గుత్తిని కోసి గేటు దాటుతూనే భోజనం తెచ్చుకున్న పాత్రలో పెట్టుకున్నాడు.

ఇంటివేపు నడుస్తున్న అతని నడక వడి హెచ్చింది. ద్వీగుణీకృతోత్సాహంతో చాలీ విశాల మైంది. బ్లాడ్ వెస్తో రాజీపడతాడు. కాని అవిడకు లొంగిపోయేమాట మాత్రం వుత్తది. ఏ చెలువచ్చినా అవిడ తనభర్త. తానన్యాయ వర్తకుడుకాడు. అవిడంటే ఎంతో ప్రేమగా వుండేవాడు కూడా. ఏ పురుషుణ్ణునా నమ్మో హింసచేయగలిగిన అందం అవిడలో వున్నదని ఎప్పుడూ అనుకునేవాడు కూడా.

‘సువ్వింశతి అలస్యాంగా వచ్చావే!’ అన్నది నిందాపూర్వకంగా. అక్కడి జవాబు వినకుండానే అన్నది రుసరుసలాడుతూ. ‘భోజనం పాడయితే నన్నే మనవడ్డు.’

‘అంటే ఆర్థం పాడయిపోయిందనే అనుకుంటాను!’ అన్నా డతను తన తెల్లని పలువరుస బొగ్గుతో నల్లబడ్డ ముఖంలో ప్రవేశించేటట్లు.

‘అయితే వేళకు రా యింటికి,’ అన్నది కటువుగా, ప్లేట్‌లోని పదార్థాన్ని వేల్చా లేదు.

అతడు ముందుకు వాంగి చిలిపిగా ఆమె వీపుమీద చురకవేశాడు. ఆది డొక్క కేక వేసింది. ప్లేట్‌లోని పదార్థం వొక్క ఊణం మేజా చివరిని తటవటాయించి క్రిందకి జారింది. అతని చిలిపిచేష్ట, తత్ఫలితంగా కల్గిన ప్రమాదం ఆమెకు ఉద్రిక్తరాల్ని చేశాయి. ఆమె మెడ పొడుగ్గా సాచి, కోపుతో జ్వలితమైన ముఖంతో చక్క గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

‘చాలు. ఇక యీ అల్లరి చాలు.’ అని ఆరుస్తూ వట్టలా గ్లాసులూ అటూ యిటూ విసరి కొట్టింది.

‘కోపించకు’ గోమర్ లాలించాడు. ‘కోపుడకు. ఇప్పుడే నస్తువచింది? ఆ పదార్థం మీన కాస్త దుమ్ము పడ్డ దంతేగా! ఇప్పుడు చూడు బాగవుతుంది. బ్లాడ్, కాంలించు. భోజనమేదీ? నా కాక లేస్తోంది.’

ఈ లాలన ఆమెకి చాలా ఆశ్చర్యం కలుగజేస్తుందని అతడికి తెలుసు. మామూలు సమయాల్లో ఆమె వొక్క సారి లిడుతూ ఆవిడ మీద విరుచుకు పడేవాడు. ఆవిడమాత్రం చక్క గదిలోనే వుండి పోయింది. నిట్టూర్పుస్తూ అతడక్కడికి వెళ్ళాడు. అతన్ని చూడకుండా వెనక్కు తిరిగి పంపు దగ్గరకు వెళ్ళింది. ఆమెని వెంటడించి చెవుగా వ్రాదాడు.

‘నీకంత ఆగ్రహమెందుకు డార్లింగ్! నిన్ను పోషించటానికే పొద్దస్తమానం ఎముకలు విరుచుకుని అంటి యింటికి తిరిగి వచ్చిన మనిషిని ఆహ్వానించే విధానకదూ యిది! ఒకసారి యిటు తిరిగి నీ నవ్వు ముఖాన్ని—వెనకటి రోజుల్లా చూపిస్తాను—చూపించు. నీకేం తెచ్చాకో తిరిగి

చూడు...’ వెనక దాచిన చేతిలో వున్న గులాబీతో ఆమె చెవులకు చక్కలింగం పెట్టి, ముక్కు దగ్గర వాసన చూపించాడు.

‘వాసనచూడు. బ్లాస్‌లో పెట్టుకో’

ఆవిడ ఆగ్రహంతో తిరిగి, ‘చా! చేతువేసేందుకు వేయకున్న బ్లాస్‌కి గులాబీ యెందుకు నాకు? అయినా ఎక్కడజ్జించి తెచ్చావు దాన్ని?’ ఆమె వెంకికనం కొంత సదలుగోంది.

‘అది నా రహస్యం.’

‘నరే అయితే. మేజామీద కప్పుగా వుంచు దాన్ని.’ అన్నది బొత్తగావున్న మరుల్ని విడులుస్తూ.

అతడు భోజనపుంటే మళ్ళీ పిమానో విషయం ప్రస్తావించింది.

‘బోన్సు ఇవాన్సు కంపెనీనుండి యీవేళో కాబ్‌లాగ్ వచ్చింది. మిగతా కంపెనీ లన్నిటికన్న వాళ్ల దగ్గర చపక. చారానికి విడున్నర కడితే వచ్చే దొక రకం వుంది.’

ఆగ్రహంతో వొక్క ఊణం అతని కనుబొమ ముడి పడింది. అతడు మాట్లాడలేదు. ఆమె మాట్లాడుతూనే వుంది.

‘చూద్దాంతే’ అన్నా డతడు.

భోజనం కాగానే మందుతున్న బొగ్గుల ముందర చాప చుట్టబడి, పెద్ద కొయ్యతోట్టి జాగబడింది. కండలు తీసిన హస్తాల్లో బ్లాడ్ వెన్ నివ్వలమీదవున్న పెద్దకాగులోని వుడుకుతున్న నీళ్లకు తోట్టిగాకి దొర్లించింది. గోమర్ దుస్తుల్ని తీసివేశాడు. బొగ్గుగుంట మనంతా అతని శరీరమూడేవారి. బ్లాడ్ వెన్ చన్నీళ్లు కలిపి పాళాలు చేస్తుంటే గోమర్ తోట్టిగాకి దిగాడు. అతను శరీరం పరిశుభ్రం చేసుకుంటుంటే, భోజనంచేసిన వళ్ళాల్ని కడిగిం దామె. పనిలో ఆమె మంచి తోటిది; యిల్లుతా పరిశుభ్రంగా మెరుస్తూ వుంటుంది.

‘మిగతా అంతా అయింది. వీపు రడ్డు.’ అని కేకేశాడు.

‘ఒక్క నిమిష మారు,’ అన్నది కటువుగా, వళ్ళాల్ని లాపలికి తీసికట్టతూ. తుడిచి, తెల్లగావున్న ముందుభాగాన్ని వెక్కిరిస్తున్నదా అన్నట్లున్న మనీతో నిండిన వీపుతో ఆలానే కాచుకుని వున్నాడు. ఆమె తన మామూలు

పెంక తన్నాని చూపుతోందని తెలుసుకొని. రమ్మని వొక్కటాకే వేసేవాడే కాని యింకా మాత్రం ఆలా చెయ్యడల్పుకలేదు. ఆమె నీపుతోమి తుడవడానికే వచ్చినప్పుడతనేమి మాట్లాడలేదు.

‘నన్నుంగావున్న చుగాడి శరీరమంటే ఏకేమి గౌరవమున్నట్టు లేదు బ్లాడ్: నా శరీర మేకో పాతచర్మంలాగ రుద్దుతున్నావు.’

‘అవ్! రుద్దడానికి పాదర్ వఫ్ తెస్తావా.’

సుహృద్భావంతో మందమందంగా నవ్వాడు. ఎలాగైనా ఖుషీగా వుంచాలి.

‘ఏకో వొకరోజు నీ భర్త శరీరంమీద వున్న చర్మం ఎంతఆందమైందో గ్రహిస్తావులే బ్లాడ్’ అన్నాడతడు, ప్రేమతో మృదువయిన కంఠ స్వరంతో.

‘అహంభావం’ అన్నది, అతడు శరీరాన్ని తువ్వాలిలో తుడుచుకుంటుంటే చూడకుండా వెనుదిరిగి.

సాయంత్రం అవిడ బయటకు వెళ్ళడానికి దుస్తులు మార్చుకునేటందుకు పైకి వెళ్ళుతుంటే, ముడుతున్ననీపు వెచ్చడనంముందర చలికాచు కుంటూ విక్రాంతి తీసుకుంటున్న గోమర్ :

‘బ్లాడ్, సాయంత్రం ఎక్కడికేనా బయటకు వెడతావా!’

‘అవును. చర్చికి వెడుతున్నాను.’

‘ఈ సాయంత్రం వెళ్లకు’ అన్నా డతడు.

అవిడముఖంగా ఆశ్చర్యం తొణికిసలాడుతోంది. ఈ ఆప్యాయంతో గౌరవప్రదంగా సంభాషించటం, అవిడ నిర్ణయాలకు అడ్డురావటం ఎప్పుడూ లేదు.

‘అట్లాగా’ అన్నది కయ్యానికి కాలు దువ్వేరు.

అవిడవే పొక్కసారి తన ఆందమైన తల వూపాడు. కళ్ళలో ఏకో వింతకాంతి గోచరిస్తోంది; పెదవులమీద మదహాసం తొణికిసలాడుతోంది.

‘ముందువెళ్ళి బట్టలు మార్చుకురా’ అన్నాడు

ఈసడించుకుంటూ వైకెళ్ళిపోయింది. అవిడ రాక కేదురుచూస్తూ కూర్చున్నాడు. ఎట్లని పట్టు చుస్తున్నదిరిగి వచ్చింది. ముఖం చురుగ్ధంగా

కళకళలాడుతోంది. చర్చిలో జరుగనున్న మహిళాసభకు వెళ్ళటానికి ముస్తాబైంది. అవిడ అందాన్ని మెచ్చుకుంటున్న దృక్పథాల్లో మృదువుగా అన్నాడు-

‘ఇలా రా బ్లాడ్-’

‘ఏంకావా లిప్పుడు!’ అన్నదావిడ వుత్సాహ శూన్యంగా. అతడి కుర్చీకి దగ్గరగా వచ్చింది— కాని పక్కనున్న వెలుగుమీద దేన్నో వెతుక్కోటానికి.

‘ఈ రాత్రి నువ్వెంతో ఆందంగా వున్నావు’ అన్నాడు. అంటూ హఠాత్తుగా ముందు కొరిగి ఆమెని పట్టుకున్నాడు. ఆమె కనకున్న దుస్తుల్లో కట్టా మంచిని వేసుకొని వున్నప్పుడు చేస్తున్న యీ చిలిపి చేష్టలకు ఆగ్రహించింది. కాని అతడు గట్టిగా పట్టుకున్నందున మెదలకుండా వూడక తప్పిందికాదు... అతడామె చెవుల ఏకో వూదాడు.

హఠాత్తుగా, బలవంతంగా అతని పట్టు నుంచి విడిపించుకుని చెంపమీద కొట్టింది. అతడు కుర్చీలోంచి దుమికి లేచాడు. ఆమె నన్నని గొంతుమీదా ముఖమీదా నరా లువికాయి.

‘అలాగా...అలాగా...మూర్ఖుడా, దుష్టుడా... నే నెవ రనుకున్నా కేమిటి! నీ భార్య ననే విషయంమర్చిపోకు. నన్ను గౌరవించటంనేర్చుతా నుండు నీకు— గోమర్ వాళ్ళు.’ అన్నది వగర్చుతూ. ఆమె కంఠ ఘనీభావున్న క్రోధా నహ్వల వెనుక భయం లేక పోలేదు.

కాని అతని శరీరం జ్వాలానలాలు వుంది. ఆమెచేపు తల సాచాడు— కొద్ది ముడుతున్న గాజుగోళాలలా వున్నాయి.

‘అదే జ్ఞాపకం వుంచుకో దొరసానీ, నీవు నాభార్యవు గనుకనే ఆలా చేస్తున్నానని జ్ఞాపకం వుంచుకో. ఇటు చూడు. ఇన్నాట్లా చేస్తున్న నీ భేషకాలు, నాజాను యిక కట్టిపెట్టు. ఇన్నాట్లా యీ యింట్లో వరాయివాడిలాగా వున్నానేమో. ఇకమీద నే నేం కోరిలే అది చెయ్యాలి నువ్వు.’

‘ఏ మాత్రం వీలేదు. ఇంక మొరటుదనం నేను కనీ వినీ యెరగను.’

‘దీంట్లో తప్పేమిటి!’ వుత్సాహంతో అడిగా డతడు. ‘నేను స్నానం చేసేటప్పుడు నన్ను చూస్తులేదూ నువ్వు?’

భయంతో అతడినుండి వెనక్కి జరుగు తోంది.

‘ఈ విద్వారం నేనెప్పుడూ వినలేదు’ అన్న దావిడ. ముఖం వాడిపోయింది; కళ్లలో భీభక్త్యం తాండ విస్తోంది.

‘ఎప్పుడూ వీల్లేదు. మాగాడి! అడదానికి ఎంతో భేదం. అయినా నీవే వెళ్ళుడూ నేం చూడను... ఆ దృష్టికో-’

ఆమె వేపు లంఘిస్తున్నాడతడు. అతని కళ్లల్లా ముందుకున్న మారని నిర్ణయాన్ని చూచిందామె. హఠాత్తుగా గభీమని గదిలోంచి బయటకు దూచుకుపోయింది. అతనిదూకు వొక్కడూ అలస్యమైంది. బయటి కలుపు వేసిన చప్పుడైంది. ఆమె యిల్లుదాటి పోయింది.

ఆమె పరిగెత్తి వెక్కడకో తెలు సకడికె. క్రితం రెండుసార్లు పెద్దగా పోట్లాడుకున్నప్పుడు తల్లి, విధవరాలు హాస్పిశ్చుసతి యింటికి వెళ్లింది. అవిడ మిత్రాలు దుకాణాదారు. తరవాత తల్లి రావటం జరిగింది. ‘అవిషయం మాట్లాడానికి’. ఈరాత్రి అవిడ తప్పుకుండా వస్తుంది. అవిడంటే అతనికి విచారకమైన స్వేషం.

ఒకగంట తరువాత అవిడ రానే వచ్చింది. కయ్యానికి కయ్యాలైన అవిడముఖం కనవడగానే గోమర్ తెల్లుదిగించి గట్టిగా చూచాడు.

‘మా బ్లాడ్ వెన్ చెప్పిన విషయమేమిటి గోమర్ వాళున్?’ అని ప్రారంభించింది, నొచ్చు కున్న కంకధ్వనితో. ఈసారి కూడ బెదరిపోయి భీతాహం చెందినదానివలె నడిచింది.

కోపంతో గట్టిగా అరచాడు: ‘నీ కూతురు కనలు భార్యగావుండే యోగ్యతే లేదు, రిచ్చీ హాస్పిన్స్. గుట్టిప్పిల్లలాగ తల్లిదగ్గరకు వరుగెత్తటం! నువ్వుమాత్రం మా విషయంలో ఏమీ జోక్యం కల్పించుకోకు. వెంటనే తిరిగివెళ్లి నీ మూర్ఖపుకూతుర్ని పెండ్లిచేసుకున్న మొగుడిదగ్గరకి తడవ రమ్మను తెలిపిందా!’ అని వెనక్కు తిరిగాడు.

‘నీకు సిగ్గులేదా?’ గయ్యాళిగా అరచింది, హాస్పిశ్చుసతి. ‘ఎంత అవకాశాలకైనా విషయం నేనిప్పుడు బ్లాడ్ వెన్ నుండి విన్నది! నానలహా అడిగింది. మర్యాదభక్తి దనుకున్నాను గోమర్ వాళున్. నుంచి కట్టుదిట్టంగా, దేవుడు, దేవత

భక్తితో, వొక్క అవవాదుకూడా ఎరక్కుండా పెరిగినప్పిల్ల నా మాతురు. ఇప్పుడు దాన్ని నీ పిచ్చిపిచ్చి కోరికలకు తలొగ్గమంటావు.’ కంకధ్వని అంతిమస్థాయికి పోయింది. నే విన్న ఈ విషయం ఘోరంగా వుంది. నీ వనలు గౌరవ కుటుంబపు పిల్లని చేతుకోతగవు. సిగ్గుచేటు నీ బని. నా రాబెండ్ బతికుండి యీ విషయం విన్నట్లయితేనా! ఇంతెందుకు గోమర్ వాళున్, నలభయి నువత్సరా లతనితో కాపురంచేసినా వొకసారికూడా నన్నట్లా చూడాలని కోరలేదతను. దైవభీతి కూడలేదా? నరన్యం దేవుడు చూస్తుంటాడని మర్చిపోయావా?’

ఈ కేకలు సాగించినంతసేపూ గోమర్ విశ్వబ్రం గా వున్నాడు. ఎదుటవున్న నివ్వణాళి వుమ్మేసి:

‘ఫో. ఎం త నం కు చి త స్వ భా మం!’

హాస్పిశ్చు సతి భారంగా వూపిరిపీల్చింది.

‘నన్నింత అవమానపరుస్తానా? నా భర్తే బతికున్నట్లయితేనా! అయ్యో నా కూతురి! పెండ్లికాసుదావున్నా ఎంతబావుండుకు.’

దాంతో గోమర్ కాంతం అంతరించింది. అవిడవేపు తిరిగి అరిచాడు:

‘నోరు మూసు కూరుకో. ఇప్పుటి దంపతుల సంగతి నీకేం తెలుసు, కలిగించుకుంటావు? బ్లాడ్ వెన్ ఆభిప్రాయాల్ని మంకర మార్గంలో పెడుతున్నావు. ఆమె అడవి కాదా! నే నడిగిందాట్లో విచారకమేం లేదు. ఈవేళే నే నటువంటి విషయాన్ని చూచాను.’

‘ఎవరూ!’ అడిగింది హాస్పిశ్చు సతి ఆత్మతతో, కోపంతో. తరవాత విలంబితసేసి గమనించకుండా జవాబిచ్చాడు. ‘మాంట్రే సతి నేను—’

అవిడ అతన్ని మాట్లాడనివ్వలేదు.

‘హా! అవిడా! అవిడంటే చాలాకాలం నుంచి వున్నది నాఅనుమానం... నరేలే గోమర్ వాళున్... నరేలే—’ అంటూ గదిలోంచి మెల్లిగా వెనక్కు నడిచింది, జయసుచకమైన కండ్లతో.

గోమర్ అరిచాడు: ‘వెంటనే బ్లాడ్ వెన్ను యిక్కడకు రుంపు—’

హాస్పిత్తు సలి తన స్థూలకాయాన్ని ఆశ్వు
ద్యకరమైన వేగంతో బయటకు చేర్చింది.
'చూద్దాంలే...అబ్బాయి...చూద్దాంలే...'

గోమర్తు మాత్రం బ్లాడ్ వెన్ తిరిగి
వస్తుందన్న విషయంలో విమీ సందేహం లేదు.

* * *

ఆత ననుకున్న దానికంటే ముందుగానే
తిరిగొచ్చింది, ఇంటికి తల్లి వెళ్ళిఆతను కనిపెట్టిన
రహస్యాన్ని చెప్పిందో లేదో. బ్లాడ్ వెన్ కోపంతో
భర్త కూర్చున్న గదిలోకి పరుగెత్తింది.

'నీవా మరిషిని చూస్తున్నావా?' రొప్పింది
బ్లాడ్ వెన్. ఒక్కసారి ఆతని మీదకు దూకు
దామా అన్నట్లు చూసింది. కట్టబడి వున్న
కాగిలం మాదిరి - కోపంతో యిటూ అటూ తిరి
గింది, కళ్లలోంచి నిప్పులు కక్కురూ.

'ఇంటికి ఆలస్యంగా వచ్చినప్పుడల్లా వెళ్లు
కున్న దక్కడకా! ఇవా నీకోతిచేష్టలు...'

'ఆగు, ఆగు, బ్లాడ్ వెన్—' అని మొద
లెట్టాడు. కాని మెదలకుండా పూరుకున్నాడు.
ఆమె మోపిన నిందని కాదనబానికూడా
ప్రయత్నించలేదు. కొంటెతనం ఆతని పెదవుల
మీద కాండవం చేస్తోంది. బ్లాడ్ వెన్ మాత్రం
ఆతన్ని దూషణ పరంపరల్లా ముంచేస్తూనేవుంది.
ఆమెలో ఆవేశం మరి ఎక్కువవుతోంది. ఆమె
నోరు మరుగులు కడుతోంది, కండ్లు వుబిళాయి.
ఆగ్రహంతో వున్న ఆమెకత్తి సౌందర్యం ఆకణ్ణి
ముగ్ధుణ్ణి చేశాయి. అలా వున్నప్పుడామె అందం
జగన్మోహనంగా వుంది. ఆతని కొంటె నవ్వు
మాత్రం ఎక్కువవుతూనే వుంది. ఆమె ఆగ్రహం
మితిమీరి పోయింది.

'ఇంకొక్కరాత్రి కూడా నేనీయింట్లో గడ
పను. నాతల్లి నన్ను మళ్ళీ తన యింటికి సంతో
షంగా ఆహ్వానిస్తుంది.'

ఆమెభయం వున్నతస్థాయి నందుకున్నదని
గ్రహించాడు. లేచి దగ్గరకెళ్ళాడు. భయం
తో వెనక్కుపోయింది; ఆతడు వెంటడిం
చాడు. బలంగా ఆమెచేతుల్ని పట్టుకుని:

'నీదూషణ చాలాసేపు భరించాను బ్లాడ్.
నేను అదీనికా వున్నాననే అభిప్రాయం ఎవరు
కలిగించారు నీకు! అముసలిది బోధించిం
చేయిటి!'

'మాంటేగ్ సలిని నగ్నంగా చూచానని చెప్పా
వుటగా అవిడకో?'

'చూసినమాట నిజమే—' బ్లాడ్ వెన్ పట్టు
తప్పించుకోటానికి ప్రయత్నించింది. 'ఓ' అని
పెద్దగా విడ్చింది.

'ప్రపంచంలో కొంతమంది స్త్రీలు తమసౌం
దర్యం విషయంలో సీలగా లోభులుకారు.
భర్త నెలా సంతోష పెట్టాలన్న విష
యంలో మాంటేగ్ సలికి మంచి అభిప్రాయా
లున్నాయి. నామాట విను...' అని సాయంత్రం
జరిగిన విషయం చెప్పాడు.

ఆమె కాంతించింది. ఆశ్చర్యం, అద్భుతం,
విస్మయం, ఒకదానివెంట ఒకటి ముఖాన్ని ఆవ
రించాయి. అవిడకళ్లల్లా నెమ్మదిగా అవగా
హనా కాంతి వుదయించింది.

'ఇప్పుడు తెలిసిందా విషయం? నా గురించి
ఎంత త్వరగా చెడు అభిప్రాయానికి వచ్చావు?
మాంటేగ్ సలి యివ్వగలిగిన దృశ్యం చూద్దా
మని నేనీంటికి వచ్చాను. నిజంగా కూడా చూసే
వాణ్ణి. కాని నీవు తప్పుఅభిప్రాయాల్లా పెంచ
బడ్డావు. అందులోనే వుంది లోటంతా. విపరీత
మైన సిగ్గును నేర్పారునీకు.'

ఆమె తల వంచింది. ఆరోగ్యంతో వునికి వం
పులు తీరిన చెక్కిల్లు చూస్తుంటే ఆతడిలో ప్రేమ
వెల్లువలైంది. ఉదారత ఆతన్ని ముంచెత్తింది.
చృదువుగా అన్నాడు:

'నే చెప్పేది నిను, బ్లాడ్. మనిద్దరం వాక
రాజీకొద్దాం. నీ కా పియానో కావాలని గట్టి
కోరికవుందికదా? సరే వాకరినొకరం మన్నించు
కుదాం...సరేనా?'

ఆమె తల యింకా వంచింది. బంగారంలా
మెరుస్తున్న ఆమె శిరోశా లతని పెదవుల్ని తాకి
నవి, అతడు కంపించాడు. ఆతని చెయ్యి ఆమె
భుజాలమీదకు జారింది. అవిడేం మాట్లాడలేదు.

'—వాకరంటే వాకరం ప్రేమగా వుందాం.
మీ తల్లికం ద్రుల్లాగ ఎప్పుడూ లోట్టాడు
కుంటూ కాకుండా. మనయిష్టం వచ్చినట్లు జీవిం
చాలి బ్లాడ్... ఆ! యిప్పుడు చూడు...కనుల
పండువుగా లేదూ! ... నా బంగారం
...నా చేపక!

(అనువాదం: కె. యస్. శివరావు)

ఆ మె త ప న

మూలం : లాస్టాగోమోరి

అనువాదం : గోపాలచక్రవర్తి

అమె సోఫా మీద వచ్చింది చాలసేపు నిల పించింది. ఉదయం నుంచి ఆమె మనస్సు ఎంతగానో బాధపడుతున్నది. వారూ పరిక చదువుతూవుంటే చేతులు వణికిపోయాయి. ఇక చదవలేకపోయింది. ఇల్లంతా తమస్సుమందలా గోచరిస్తున్నది. ఏదో తెలియని భయంతో ఆమె శరీరం ఘనీభవించింది. పేరులో అవిడ చేసిన ప్రకటన స్పష్టంగానే వున్నది. 'పేరూ, విలాసం, బహుమతి' అన్నీ కూడా చాల జాగ్రత్తగానే వ్రాసింది. అంత జాగ్రత్తగా వ్రాసినా ఇంకా ఎవ్వరూ తీసికొనిరాలేదు చెప్పాలి. తన తెల్ల కుక్క పిల్లను! వల్లికా ప్రమాదంలా, భద్ర గజం దంతులా, శరత్కాలమేనులా తెల్లని కుక్క పిల్ల. ఒంటినిండా బొచ్చా అదీ ఎంత ముద్దేస్తుంది!

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం ఆమె మళ్ళీ కొత్త ప్రకటన చేసింది. 'తప్పిపోయెను—అతి తెల్ల నైన కుక్కపిల్ల. మూకీ అని పిలిస్తే ఊ కొట్టుంది. తీసికొచ్చి ఎవరైనా అప్పగించిన యెడల ఆయిదు పౌండ్లు బహుమతిగా యివ్వ బడును.' అని డెయిలీహ్యూన్ పత్రికలో ప్రక టించింది.

మరునాడు ఉదయమంతా కిటికీలోనుంచి వీధిలోనికి చూస్తూ కాలం గడిపింది. ఎవరైనా కుక్కపిల్లను ఎత్తుకొని వస్తారే మోనని ఆమె ఆశ. మధ్యాహ్నం ఆయ్యేటప్పటికి భరించలేనంత పిచ్చియైపోయింది. వెంటనే పత్రికా కార్యాలయానికి ఫోనుచేసింది.

'ఎవరు మాట్లాడుతున్నారు?'

'అసీసు కుర్రాణ్ణి'

'మీ సంపాదకత్వం పిలు. నా మూకీగాని యింకొక గంటలో యింటికి రాకపోలే నా

జన్మలో మీ పత్రికను కొనను.' అమె మొహం కణకణమండే అగ్నివలె వున్నది.

సాయంకాలం ఆరుగంట లయింది. కుక్కపిల్ల జాడ తెలియలేదు. కాలకాలిన పిల్లిలా యింటి చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేసింది. కుక్కపిల్ల యింకా రాలేదు. ఇక లాభం లేదని నగరంలో వున్న పత్రికలన్నిటికీ ప్రకటన పంపించింది. ఈసారి బహుమతి పదిపౌండ్ల వరకూ పెరిగింది.

నాలుగురోజులు గడిచాయి. మూకీరాలేదు ఆమెకు యింకేమీ పాలుపోవలేదు. డిటెక్టివ్ కోసు కబురుచేసింది. అతను వచ్చాడు. 'నా చిన్నికుక్కపిల్ల తప్పిపోయింది. నా మూకీ నన్ను ఒంటరిగా చేసి వెళ్ళిపోయింది. మీరు ఎట్లా గయినా దానిని పట్టుకోవాలి. మీ మేధస్సు సంతా కరిగించి, పరిశ్రమించి వెతకాలి. ప్రతి యిల్లా సోదాచేయండి. రేపు సాయంసమయా నికి మీరు అప్పగించినట్లయితే ఇరవై అయిదు పౌండ్లు బహుమతి! మీ ప్రతిభ నాకు తెలి యదూ? నా మూకీని నాకు చూపించరూ' అమె వెక్కిరించి రోదించసాగింది.

డిటెక్టివ్ పదినిమిషాలవరకూ మాట్లాడలేక పోయాడు.

'అమ్మో! అయితే కుక్కపిల్ల ఎవ్వడు తప్పి పోయిందో చెప్పగలరా?'

'మా ఆయన...'

'మీ కుక్కపిల్ల సగతి చెప్పండి, ముందు.'

'మా ఆయనా, కుక్కపిల్లా, వారంరోజుల క్రితం ఒక సాయంకాలం వీకారు వెళ్లారు. ఇద్దరూ యింతవరకూ యిల్లు చేరుకోలేదు.'

ఆమె తన సోపాని, నా కుక్కపిల్లను నాకు చూపించరూ అని మళ్ళీ సప్రమస్థాయిగా అందు కున్నది.

ము స ల మ్మ మొ ర

పి. దుర్గానాగేశ్వరరావు

‘తైం అయిపోయింది. తొందరగా పరిగెత్తు కొచ్చాను బుకింగ్ ఆఫీసు దగ్గరకు.

రైల్వే గడియారం చూశాను: ఇంకా పది నిమిషాల తైం ఉంది; అమ్మయ్య! చేతిలో సునీయే కాబట్టి సరిపోయింది; బతికాను!

కిటికీ దగ్గర జనం కిక్కిసిరి ఉన్నారు; రణ గొణి ధ్వని.

పర్పు బీకాను.

ఎవరో ముసిల్మీ, దాదాపు ఏడుమూ వచ్చింది: ‘బాబూ! ఎన్నడూ అడిగే దాన్ని కాదు నాయనా! ఆ కనిస్తీబు చేశాడింతా. పదనా లిప్పించు బాబూ! టిక్కెట్టు కొనుక్కుంటా.’

తొందర్లో ఎవరి కాలో తొక్కాను. నావంక ఉరిమి చూసిన మొహానికి ఒక ‘సారీ’ సరి పోయింది.

వెనకనుంచి ముసల్మీ: ‘కూతురికి ప్రాణంమీది కొచ్చింది కండ్రీ! టిక్కెట్టు తెస్తానని ఆ కనిస్తీబు కాశేకాదు నాయనా దబ్బులు.’

తల లిప్పాను అటువైపు:

ఏడుమూ ముసిల్మీ, ఆశ్రుతగా అడిగింది: ‘నాయనా! పిల్లదానికి చాలా జబ్బు చేస్తే చూడ్డానికి పోతున్నాను. తెచ్చుకోలేక కొని పెట్టమని ఆ పోలీసు కనిస్తీబు కెచ్చాను—’

‘ఎవరికిచ్చావు—? నాడి నంబరెంత?’— పక్కన ఎవరో అడిగాడు.

‘నంబరా! అదేమో నాకు తెలియదు నాయనా. నే తెస్తా నిమ్మన్నాడు. నమ్మి యిచ్చా నాయనా, మాయ చేస్తా దనుకోలేదు.’

‘ఎవరి కెచ్చావో—?’ అని మరొకడు అన్నాడు.

‘ఆ ఎర్రటోపీకి నాయనా!’

అడిగినాయన దర్గాగా వెళ్లిపోయాడు.

జనాన్ని నెట్టుకుపోయి టిక్కెట్టు తెచ్చు కుందామని ప్రయత్నించాను. ఎవరో ఇద్దరి మీంచి ఎగిరి, కిటికీలోప వట్టుకుని టిక్కెట్టు

అడుగుతున్నాడు. ఓ నిమిషం ఆగుదామని పించింది.

‘నాయనా!’ దీనంగా, ముసిల్మీ.

మహా ఆరేవువాడిలా- తీరేవువాడిలా అడిగాడు ఒకడు: ‘ఎప్పుడిచ్చావు?’

‘ఇందాకనే బాబూ! ఇక్కడున్నట్టే మాయ మైనాడు, దొంగచచ్చినాడు.’

అటూ యిటూ చూశాను. ఎవడూ పోలీసు లేడు.

‘అరగాలు ఎవరో పుణ్యాత్ము లిచ్చారు నాయనా. దయతలది.’ చెయ్యి చాసింది, ముసిల్మీ.

ఒక తలపాగామనిషి పోతూ ‘పాపం! సాయం చెయ్యండి బాబూ!’ అని సిఫార్సు చేసి పోయాడు. ఎదన్నా యిద్దా మనిపించింది. చేతిగా నోటు!

‘మీ ఊరికి టిక్కెట్టెంత ముసలమ్మా!’ అని ఒక కుర్రాడు అడిగాడు.

‘రూపాయిదేదా, నాయనా.’

కుర్రాడు వెళ్లిపోయాడు. ఈ కేసు చాలా ‘హావేలెస్’ కింద కట్టేశాను; వన్నెండగాలు ఎవ డిచ్చుకోగలడు?

జనంలాకి తెగించి చొరబడ్డాను, చూస్తూ, నుంచుంటే వనికాదని. చొక్కా చింపుకుని, కాలు ఎవడో తొక్కితే నెత్తురు రాగా, చెమట పట్టి బయటి కొచ్చాను.

ఒక్కసారి ఊపిరి పీల్చుకుని ప్లాట్ ఫారం మీదికి పోదా మనుకుంటున్నాను.

ముసిల్మీ ఎదురు- ‘బాబూ! నీకు తోచింది—’

ఒళ్లు మండింది; కాలు తుడుచుకుంటు న్నాను. ‘పోపో’ అన్నాను. చాలా కర్క శంగా అన్నానని యిప్పుడు తెలుస్తోంది. ముసిల్మీ విం మాట్లాడలేదల్లే ఉంది.

ఎవరో అడుగుతోంది. ఎవరో ‘ఇదో చేపం’ అంటున్నారు.

నడిచిపోయాడు. స్నేహితుడు వాను కనిపించాడు: అసి, 'అంత తొందరేమిటోయ్?' అన్నాడు.

'బ్రెచువలేమా? ఎక్కడికి పోతున్నావు?' అని అడిగాను.

'ఇంకా ఈబోటు యిప్పుడిప్పుడే బయల్దేరదు. ఎదురుబాడి యిక్కడే క్రాసింగ్... అందులో నిగుతాడు లే, మా ఆఫీసరు—'

పాడుబాడి. ఎప్పుడూ లేట్. విసుగేను కొచ్చింది.

'అటు పోదాం రా. కాస్త పోదాయేనా తాగుదాం.'

పోయి ఐన్ పోడా తాగాం. పావలా నమర్పించుకున్నా.

'రెండు సిగరెట్లు తీసుకో' మని నాను-ఆట న్నర పెట్టి రెండు విల్లుముక్కలు వాడికిచ్చాడు.

'ఇక పోయొస్తా' నంటున్నాడు వాడు.

పోలీసు వాడొకడు మేంకొన్న పాక్-బీడా-సిగరేట్-ఆగ్ని పెట్టె-వాణ్ణి గడమాయుస్తున్నాడు: 'ఏరా రాస్కెల్! మళ్ళీ—'

వాడు పారిపోయాడు- 'బాబూ, బాబూ' అంటూ.

నాను కిల్లిలు తీసుకున్నాడు; వాడికి డబ్బులు యివ్వడం తప్పింది!

'చోటుండదు. ఇక పోరా' అన్నాడువాడు.

ఏదో కంపార్టుమెంటులో ఎక్కాను.

నాకోసం వచ్చి వీడ్కోలిచ్చినట్టు వాడు చెయ్యి ఊపాడు. మళ్ళీ చెయ్యి ఊపాడు తలెత్తి.

ప్లాట్ ఫారం కంటకూల ఆవతల ముసిలిది ఏడుస్తూ నుంచుంది-కనిపించింది.

మనస్సు చివుక్కుమంది.

మొదటి గంట మోగింది.

'నా బ్రెయిన్ వచ్చింది పోతున్నా' నని వాడు అన్నట్టున్నాడు. వెనకనుంచి—

'అదాగులు ఎక్కుతుంటే తప్పుకోవే!' అని ఎవరో అన్నారు.

బక్కి మాకాను; ఎవరో అమ్మాయి సర్క్యన్ చేసినట్టుగా ఎక్కింది కంపార్టు మెంటులోకి, నన్ను రానుకుంటూ పోయి.

'అరే—' అనిపించాను. వానువినిపించుకోలేదు.

మనశబద్ధమంటే చూస్తూనే ఉన్నాను. అంతగా ఎన్నడూ బాధ అనిపించలేదు. గుండె కొట్టుకుంది. కనిపించు పావలాఅయినా యివ్వలేక పోయాను.

దిగి తీసుకొద్దా మనిపించింది.

రెండోగంట కొట్టారు.

ముసిల్మి ఏడుస్తోంది, చేతులుసాచి.

ఒక్క వరుగున పోయి పిల్చుకొన్న-గార్డుతో చెబితే—

గార్డు విలేట్.

నేరస్థుడిలాగ కంపార్టుమెంటు గేటుదగ్గర నిలబడ్డాను.

క్రైయిను కనిపించి కాబోలు- సాగిపోతున్నాను. చల్లగాలి వచ్చి కొట్టింది. దీపస్తంభం పోయి, టెలిగ్రాఫ్ స్తంభం అడ్డొచ్చింది—

లోపల ఎవరో ఘర్షణపడుతున్నారు. ఎవరో పిల్ల ఏడుస్తోంది. వెనక్కి తిరిగాను.

పోలీసు, మెంటిలకంద తొంగిచూస్తున్నాడు : చాలా బియ్యంమూటలు బయటపడ్డాయి.

నాకు చోటు దొరకడం చాలా అవ్వద్దం; ఎవడో దయతల్పి ఉంటాడు. కూచున్నా.

పోలీసువాడు బెదిరిస్తున్నాడు. మూటలు తెచ్చినవాళ్ళు బాబు, బాబు' అంటున్నారు. 'కనిస్తేబాబు!' అని ఎవరో వెకిలిగా నవ్వుతోంది, మూట తెచ్చినది.

పోలీసు కనిస్తేబు బుద్ధావతారమెత్తి, ఆవ్వు డప్పుడు ధనవధిం పారాయణ చేస్తున్నాడు. బియ్యంమూటలు తెచ్చిన అడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు, పిల్లలూ — బోలెడుమంది, రొంటిలో దోపిన జాలరునుంచుట్టోండి, రవికచాటుల్నుంచి, మెగు మూటల్లోంచి చెల్లించుకుంటున్నారు ముడుపులు.

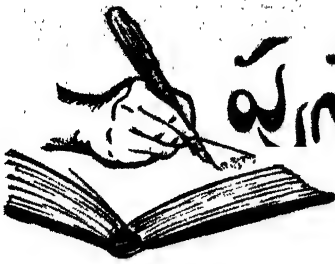
నాబక్కి ఆసామి మూడుమూటలు తనవెనక దాచి, బీడవాడికి సాయం చేస్తున్నాడు.

'ఆ గింజలకోసం బతుకుతున్నాం బాబూ' అని మూటలు తెచ్చినవాడు ఎవడో అంటున్నాడు.

'ఇది ఎన్నోసారే—' అని కనిస్తేబు ఎవరో బెదిరిస్తున్నాడు. 'ఈపాలికి పోనియ్యి కనిస్తేబు బాబూ' అని మరొకతె సిఫార్సు.

ఎవర్నీ వీం అనగలిగిన స్థితిలో లేను. అని చెయ్యగలిగినదీ లేదు, చేసి వెగ్గగలిగినదీ లేదు.

ముసిల్మి తలపులోకి వస్తోంది—

పాపక సమక్ష

ఉమర్ ఖయ్యామ్ ఆంధ్రీకరణ : శ్రీ

ఉమర్ అలీమాకవి. (ప్రచురణ :
శ్రీ అలీమాకవి గ్రంథమండలి,
పితాపురము, తూర్పుగోదావరి
జిల్లా. 127 పుటలు, వెల 3 రూ.)

రామాయణాన్ని ఎందరెన్నిసార్లు రాసినా పుణ్యమే అన్నాడు కంకటి పాపరాజు. ఉమర్ ఖయ్యామ్ను ఎందరెన్నిసార్లు తెలిసినా పురుషార్థమే కాబోలు. వేమనపద్యాలలాగ ఉమర్ ఖయ్యామ్ రుబాయీలు ఎన్ని వందలున్నాయో ఎవరికీ తెలియదు. తమకు లభ్యమైనన్ని సేకరించి, తమకు వోచిన రీతిగా తెలిపారు శ్రీ ఉమర్ అలీమాగారు. ఫలితం 714 పద్యాల చంపూకావ్యం. ఇది కవిగారి జీవితకాలంలో అచ్చుకాలేదు. ఇంకా వారిది ఇరవైదాకా ఆమోదిత గ్రంథాలున్నాయి. వాటన్నింటినీ ప్రకటించడానికి 1946లో “శ్రీ ఉమర్ అలీమా కవి గ్రంథప్రచురణ సంఘం” ఒకటి ఏర్పడింది. ఈ సంవత్సరం “ఉమర్ ఖయ్యామ్” వెలువడింది. ఈ గ్రంథ ముద్రణకు “మహాయోగిని శ్రీమతి ఆఱ్యారి నత్తెయ్యమ్మగారు” ధన సహాయం చేశారు.

మొత్తంమీద మనం గమనించదగ్గ సంగతి, ఒక కవి బలితుండగా అతని రచనలు అచ్చు కావడానికి వీలులేనికాలంలో మనం బతుకుతున్నామని, కొంతమంది ఒక సంఘంగా ఏర్పడి కొన్ని సంవత్సరాలు తాపత్రయపడితే ఒక్క పుస్తకం అచ్చుకావడం సాధ్యమవుతోంది. దాని ఖరీదు మూడురూపాయలు. ఇక ఆ పుస్తకాన్ని ఎంతమంది కొంటారో ఎందరు చదువుతారో!

ఖయ్యామ్ కవిత్వంగురించి ఇప్పుడు కొత్తగా తెప్పదగ్గ చేయాలేదు. “It is the best expression of a bad mood” అన్నా

దొక ఆంగ్ల విమర్శకుడు. తమ తర్జుమాల్లో శ్రీ ఉమర్ అలీమాగారు మాతృకకు సాధ్యమైనంత చేరువగా ఉండడానికి ప్రయత్నించినట్లు కనబడుతుంది. కాని మన గ్రాంథిక భాష, మన ఛందస్సులూ దీగించిన ఉచ్చులలో చిక్కుకొని ఖయ్యామ్ భావాలు సరళతనీ, స్పష్టతనీ కోలుపోయాయి. నిజానికి, ఖయ్యామ్ భావాలను మన వృత్తాలలోకి దించడం కేవలం వాటిని Paraphrase చెయ్యడమే అవుతుంది. అంటే అటువంటి రచన వచనానికి ఒక్కమెట్టుమాత్రం ఎరువగా ఉంటుంది. రుబాయీకి సరిపోయిన ఛందస్సు ఏదీ తెలుగులో లేదు. గాలుగు పాదాలలో 1, 2, 3 పాదాల చివర ప్రాస కలిగి 3 వ పాదం నిమిషాసంగా ఉండేది రుబాయీ. ఇటువంటి ఛందస్సును తెలుగులో కొత్తగా కల్పించడం అంతకష్టం కాదు. అయితే ఇంతవరకు ఖయ్యామ్ తర్జుమా చేసిన మన కవులెవరికీ ఇదొక ముఖ్యావసరంగా కనబడలేదు. ఒక్క ‘పతాభి’ మాత్రం ఇందుకు ప్రయత్నించి చాలావరకు కృతకృత్యుడయ్యాడు.

ఇంతవరకు తెలుగులో వెలువడ్డ రుబాయీలో అనువాదా లన్నింటిలోనూ దువ్వూరి రామిరెడ్డి గారి ‘పానకాల’ శ్రేష్టమైనదని పలువురి ఆభిప్రాయం. ఇది కాదనడం కష్టమే కాని రుబాయీకి దగ్గరగా ఉన్న ఛందస్సులో ఈ అనువాదం లేకపోయిందనే వెలితిమాత్రం రామిరెడ్డి గారి ‘పానకాల’కు ఉంది.

రామిరెడ్డిగారి కయ్యామ్ లభ్యంతో పతాభి ఛందస్సొందర్యం కలిపి ముమ్మందు ఎవరైనా ఉమర్ ఖయ్యామ్ను పునర్ అనువదించ వలసి ఉంది.

శ్రీ. శ్రీ.

వాణి : సంచిక 1. సంపుటి 1. (అలిండియా రేడియో, మద్రాసు కేంద్రమువారి అధిపత్యముక్రింద రేడియో కార్యక్రమాలను వివరించే తెలుగు పక్షపత్రిక. విడి సంచిక: అయిదు అణాలు. సంపాదకుడు, పబ్లిషరు: ప్రేమన్ దైరెక్టర్, అలిండియా రేడియో, మద్రాసు-రి)

‘తెనుగువాణి’ ప్రత్యేక రేడియో కేంద్రముతోపాటు రేడియో కార్యక్రమాల గురించి తమ మాతృభాషలానే తెలిపే ఒక ప్రత్యేక రేడియో పత్రికను సూడ మనవారు చిరకాలముగ వాంఛిస్తూ వచ్చారు.

విజయవాడ కేంద్రముతో ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకంగా రేడియోలేని కొరత తీరింది. ‘వాణి’ అవతరణతో ప్రత్యేకమైన రేడియో పత్రిక ఏర్పడింది. ‘ఎంతో ఆనందంతో, ఎంతో ఆసక్తితో, కొంత భయంతో వాణి తెరమరుగు వీడినది’ అన్నారు సంపాదకులు. అధికారులు తెర తొలగించారు: ‘పత్రికా పుత్రిక’ ‘వాణి’ ఉపమకు అనుగుణంగానే ప్రైజున్నాదయంతో తొలిసారి యవనికాభ్యంతరం వెలువడింది.

ఆకృతి రమణీయంగా ఉంది. తుంగభద్రా నదీతీర దృశ్యం ముఖచిత్రం. సంచికలో ఉన్నత శ్రేణికి చెందిన కవివరులు, గాయకులు, రాజకీయనాయకుల చిత్రాలు పత్రిక కొక శోభ కలుగచేస్తున్నాయి. సాధారణంగా ప్రభుత్వాధికారం క్రింద వెలువడే పత్రికలు చప్పచప్పగా, అనాకర్షణీయంగా ఉండడంలో ప్రథమ తాంబూలం అందుకుంటాయి. ‘వాణి’ ఆ ప్రమాదాన్ని తప్పించుకున్నందుకు అభినందించడమిది. ప్రముఖుల ఉపన్యాసాలనుండి కత్తిరింపులు, ప్రధాన న్యాయమూర్తి శ్రీ రాజమన్నారూరి ‘కాళిదాసుని పాశ్రవోపగా లిప్య’ పరిశీలన, ప్రసారవిశేషం—పాతకుని మనస్సును ఆహ్లాదపరిచే విశేషాలు.

రేడియోశ్రోతల అభిరుచులను అధికారులూ, అధికారుల సదాశయాలను శ్రోతలూ

వ్యక్తమిచి ‘వాణి’ ముక్కుందు అభివృద్ధి చెందడమే ఆంధ్రుల ఆశయం. నేడు ‘కల’ వారి యిండ్లలో మాత్రమే రేడియో వాణి వినిపిస్తుంది. పారిశ్రామికంగా వెనుకబడివున్న తెలుగుదేశంలో ఆశేష ప్రజానీకానికి రేడియో అందుబాటులో లేనిది. రేడియో ద్వారా అందించబడుతున్న విశోదవిజ్ఞానాలు సంగ్రహరూపంలో ‘వాణి’ అందించగలిగితే కేవలం ప్రాగ్రాముల పట్టికగానే కాకుండా, ఒక విలక్షణపత్రికగా పాఠకుల ఆదరాభిమానాలను చూరగొంటుంది.

హోమియోపతి తత్వశాస్త్రము: గ్రంథ

కర్త: వేమవరపు వేంకట రమణ శర్మ, కపిలేశ్వరపురము, తూ. గో. జిల్లా. వెల : రూ 5.

ఇదివరలో ఆంధ్ర హోమియోపతి వైద్య శాస్త్రం ప్రచురించిన వేమవరపు వేంకటరమణ శర్మగారు ఇప్పుడు హోమియోపతి తత్వశాస్త్రం కూడా ప్రచురించారు. హోమియోపతి వైద్య విధానానికి ఇది పునాది. ఈ పునాదిమీద విజ్ఞానం సంపాదించినవారు చికిత్సలో నైపుణ్యము, దక్షతా సంపాదించగలుగుతారు.

హనీమాన్, కెంట్ మొదలైన వారు హోమియోపతికి చెందిన తాత్వికవిషయాలు ప్రోత్సహించటానికి ఆపారమైన కృషిచేశారు. ఈ కృషి ఇంకా జరుగుతూనే ఉంది. వేంకట రమణశర్మగారు నేటి వరకూ జరిగిన కృషిని ఈ గ్రంథంలో చక్కగా ఇమిడ్చారు. దోషధముల రోగనివారణశక్తిని, వాటిరసాయనిక స్వరూపానికీ గల సంబంధాన్ని చివరి ప్రకరణంలో విశదీకరించారు. మియాజములనుగురించి ఈ పుస్తకంలో ప్రత్యేక ప్రకరణాలున్నాయి. రోగిలక్షణాలను ఏ విధంగా చికిత్సలో విలపకట్టాలో, నేటికి ప్రాముఖ్యం ఇవ్వాలో, అవి ఎట్లా మార్పుచెందుతాయో, లక్షణాలను ఆరాచటం ఏమిటో ఈ పుస్తకంలో చక్కగా వివరించబడ్డాయి.

హోమియోపతి విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని సరిగా ఉపయోగించ నలచినవారు ఈ గ్రంథాన్ని చదివటంవల్ల చాలా లాభం పొందుతారు.

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థం పంపించిన లేఖలు యీ శీర్షికక్రింద ప్రచురిత మవుతాయి. లేఖలు స్తుప్తంగా, కాగితానికి ఒక పక్క వ్రాసి పంపాలి.

సంఘ ద్రోహులకు ప్రభుత్వ
సమ్మానము

నమ్మెలో పాల్గొనిన నాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగులకు ఏడాది ఇంక్రిమెంట్లు యిచ్చెదమని ప్రభుత్వము ప్రకటించింది. ఒకరికే ఆర్మీయల్-జాబ్ యంతగల ప్రతి స్వతంత్ర పౌరుని ఈ ప్రకటన ఆవహన పరచుననై యున్నది. తమ స్వాయమైన హక్కులు సుపాదించుకొన అహింసతో పోరాటాలు నల్లుటలో నమ్మె ఏకైక ఆయుధమని ఆంగీకరించిన ప్రముఖ కాంగ్రెస్ నాయకుల పరిపాలనలోనే నమ్మె వ్యతిరేకులు, సంఘ ద్రోహులునైన ఉద్యోగులకు ఇంక్రిమెంట్లు ఇవ్వడము, నమ్మెలో పాల్గొనినవారిని ఉపేక్షించడము శోచనీయము. నాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగుల సంఘముకు ప్రభుత్వము గుర్తించింది. అధిక సంఖ్యకులగు యన్. జీ. ఓ. లు నమ్మె చేయుటకు నిశ్చయించిన తరువాత కొందరు నమ్మెకు వ్యతిరేకముగా ప్రవర్తించుట సంఘ ద్రోహము కాదా? బీదరికముచేతనో, మీది ఉద్యోగుల భయముచేతనో, వ్యక్తిత్వము లేకనో నమ్మెలో పాల్గొననంత మాత్రమున ప్రభుత్వాభిమానులని గుర్తించి ఆ ట్టి వారిని అహంకరించుట ప్రభుత్వ జాతీయ గౌరవానికి తీరనిలోటు. కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గము, విచేత పరిపాలకుల పరిపాలనా విధానములను నిడిచి స్వతంత్రముగా స్వాయముగా వ్యవహరిస్తుందనటానికి ఉదాహరణగా, నమ్మెలో పాల్గొనిన

ఉద్యోగులకుమాత్రం ఏడాది ఇంక్రిమెంట్లు ఇచ్చెదమని వెంటనే ప్రకటించాలి. మద్రాసు మంత్రి వర్గము నాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగులందరికి ఇంక్రిమెంట్లు ఇచ్చి సామాన్య ప్రజల మన్ననలను పొందుతుందా?

అఖిలాభురం బాబు పరాంకుశం

సెంట్రల్ బోర్డు ఆఫ్

ఇండియన్ మెడిసిన్

దేశీయ వైద్య కేంద్రసంఘపు ఎన్నికలలో B క్లాసు వైద్యులను స్వాయముగా ప్రత్యేకింప దగినన్ని స్థానములను ప్రత్యేకింపక, అల్పసంఖ్యాకులయిన A క్లాసువారికి అత్యధిక స్థానములను ప్రత్యేకించి, ఆయుర్వేద వైద్యులకు ప్రభుత్వము వారే చాలా అన్యాయము చేసియున్నారు. అందువలన కేంద్రసంఘమునందు, యథార్థముగా ప్రకాశన చేయుచున్న అధిక సంఖ్యకులయిన B క్లాసు వైద్యులకు తగినంత ప్రాతినిధ్యము లేకపోయినది.

సెంట్రల్ బోర్డుకుగల 26 స్థానములలో 23 స్థానములకు ఎన్నికలు జరిగినవి. తక్కిన మూడు స్థానములను ప్రభుత్వం భర్తీ చేయవలసి ఉన్నది. కావున, ప్రభుత్వమువారు, సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేద వైద్యులును, పండితులును, ఆయుర్వేదాభివృద్ధికై నిరంతరము కృషిచేయుచున్న డి. శ్రీ. భిషగ్వర, పండిత మల్లాది రామమూర్తి కాస్త్రీ (ఆంధ్రరాష్ట్ర) ఆయుర్వేద కాంగ్రెస్ అధ్య

మీలు) 2 శ్రీ వస్తాడు వెంకటస్వామినాయుడు (హస్తిను గోదావరిజిల్లా ఆంధ్రవైద్యమండలి అధ్యక్షులు) 3 శ్రీమాన్ అగ్నిహోత్రం విజయ సారథి ఆచార్యులు (ఆంధ్రవైద్యమండలి అధ్యక్షులు) గార్లను సభ్యులుగా నియమించి, B క్లాసు వైద్యులకు న్యాయమును కలుగచేయవలెను.

బెజవాడ

గోశెట్ల వెంకటేశ్వర్లు

విశాఖపట్నం శుభ్రత

‘ఏ వూరు మీది’ అని యెవరైనా అడిగినప్పుడు, ‘విశాఖపట్నం’ అని చెప్పడానికికూడ

సిగ్గు వస్తుంది. ఈ వూరులో విశాలమైన విభులు లేవు. గృహానికి గృహానికి మధ్య అడుగు దూరము కూడా ఉండదు. ఎక్కడ చూచినా చిన్న చిన్న నందులు. తెల్లవారింది మొదలు మిట్ట మధ్యాహ్నం వరకు విభులను తొంగి చూడలేం. కాలువలు తుడిచిన తుక్కు చక్కనే పోగు పెడతారు. ఇంతకీ విశాఖపట్నానికి శుభ్రతలేదు. పట్టణపారిశుధ్యం విషయంలో మునిసిపాలిటీ వారు తగు శ్రద్ధ వహించడం లేదు. ఇలా ఎంత కాలం - అధిపతులు చూడకపోవడం, వూరు అశుభ్రంగా ఉండదా?

విశాఖపట్నం సోమయాజుల లక్ష్మీనారాయణ

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాల రక్షణశాఖ మాజీ సెక్రటరీ జేమ్సు వి. ఫారెస్టాల్ యిటీవల ఆత్మహత్య చేసుకొని చనిపోయాడు. కొద్దికాలం క్రితం ఆయన తన పదవికి రాజీనామా నిచ్చి, ఉద్యోగపు ఛార్జీ కొత్త సెక్రటరీ లూయీ జాన్సన్ కి అప్పగిస్తున్నప్పుడు తీసిన ఛాయాచిత్రం. (ఎడమనుండి కుడికి) :- జేమ్సు ఫారెస్టాల్, హరీ ట్రూమన్, లూయీ జాన్సన్.

అగ్రనాయకుల దృక్పథం

‘రాష్ట్రపతి గౌను ఎవరు తొడుక్కున్నా సరే, వారు పటేల్, జె.ప్రసాద్ ప్రభృతుల చేతుల్లో కిలుబొమ్మ అయి తీరవలసిందే, అట్లా కానట్లయితే వారి కాఫానం అధిష్టించే అర్హత లేదు.’

దీనిని మన డాక్టరుగారు రూఢిపరిచారు. అధ్యక్షుడవని పోటీలో పట్టాభి విజయానికి వారు పూర్తిగా సహకరించినంతమాత్రాన, వారి మెప్పు బడయటానికై ఆంధ్రులను అన్యాయం చేయవూనుకోవడం అసమంజసం.

రివెన్యూ మంత్రిగా ఉన్నంత కాలం - ‘మద్రాసు ఆంధ్రులకి కూడా చెందుతుందని వాదించేవారిలా నేను ప్రభుమణ్ణి’ అని ఘోషించిన కళావాదు కాంగ్రెస్ కావ్యదర్శి అయిన మరుక్షణం ఇట్లా తిరిగిపోవడం ఆశ్చర్యమైన విషయం.

ఇటువంటి సమయంలో శ్రీ ప్రకాశంగారు సానముద్ర వహించటం శోచనీయం. శ్రీ శౌంధి రామమూర్తిగారు ఎంతో సమంజసంగా తీర్పు జెప్పారు. నిజాని దాన్ని కాదంటూనికీ మన

నాయకుల్లో ఏ ఒక్కరికీ ఏటా లేదని నిస్సందేహంగా చెప్పొచ్చు. కాబట్టి ఆంధ్రులంతా సక్రమమార్గంలో సరియైన ఆందోళన జరిపి అగ్రనాయకుల ప్రస్తుతదృక్పథాన్ని మార్పించాలి.

మద్రాసు బొ. రామారావు

2

మొదటినుంచీ భావా ప్రయుక్తరాష్ట్ర) విభజనకోసం విపరీతమైన ప్రచారాంధోళన చేసిన మన ఆంధ్రుడు రాష్ట్రపతి కావడంతో, అప్పుడే స్వరాష్ట్రం సిద్ధించినట్లుగా అనందించిన ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి అగ్రనాయకత్రయ నివేదిక ఆశని పాశంబాటింది. అధ్యక్షుడు కావడంతో ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని గురించి శ్రీ పట్టాభిగారు చేసిన ప్రకటనలు - వారి జయపూరు కాంగ్రెసు మహాసభ అధ్యక్షోపన్యాసం, ‘మద్రాసు మన ఉమ్మడిసామ్రాజ్యం’ అన్న వారి శ్రీరంగసీమలు వికలాంధ్ర నిర్మాణానికి దోహదంచేస్తూ యశుకున్నాయి. కాని నాయకత్రయనివేదిక - పట్టాభిగారు చెప్పినట్లు గాన్ని గురించి పడేపడే ఆయావిధంగా చేస్తూన్న

“నవజీవనం” తమిళ చిత్రంలో ఒక సన్నివేశం

ప్రకటనలు - ఆంధ్రుడై పండికూడా చెన్నపట్టణంపై ఆంధ్రులు హక్కులు వదలుకోవాలన్న వీరి సుభాషితాలూ ఆంధ్రజాతికి విపరీతమైన ఆకాశంగాన్ని కలిగించడమే కాకుండా, తీరని భేదాన్నికూడా కలిగిస్తున్నాయి.

మొన్న మొన్నటిదాకా 'మన ఉమ్మడి సొత్తు' అన్న పట్టాభి ఇవ్వకు చెన్నపట్టణాన్ని తమిళ సోదరులకు కట్టిపెట్టడంలా ఆంధ్రుల మేమిటో! తాము రాష్ట్రపతి కావడానికి పూర్తిగా మహాకరించిన తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘానికి ఇది వీరు చేయవలసిన ప్రత్యుపకారమేమో! లేకపోతే 'అవసరమైతే చెన్నపట్టణం కోసం రక్తాన్నికూడా ధారపోస్తా' మన్న కామరాజనాడార్ బెడరింపులకు పట్టాభిగారు జడిసి పోయాకేమో! 'ఆంధ్రులుకూడా చేతకానివారు కారు. ఖబడ్డార్' అన్న శ్రీ కళానాథ స్వబ్ధులై మాట్లాడ కూరుకోవడానికి కారణమేమిటో!

నాయకుల చిత్రప్రవృత్తు లెట్టున్నప్పటికీ ఆంధ్రప్రజలు మాత్రం చెన్నపట్టణాన్ని వదలుకోలేరు. ప్రజాప్రతినిధులమని చెప్పుకుంటున్న ఈ ఆంధ్రనాయకులు ప్రజాభిప్రాయాన్ని మన్నించి, వెంటనే ఆంధ్రరాష్ట్ర రాజకీయ మహాసభను ఏర్పాటుచేసి, 'వికాలాంధ్ర' నిర్మాణానికి (చెన్నపట్టణం రాజధానిగా) కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేసుకొని తీవ్రప్రయత్నాలుచెయ్యడం ఎంతైనా అవసరం.

పుల్లెటిళ్ళు వి. రామచంద్రుడు

మంత్రివర్గంపై ఆరోపణలు

ఈ మధ్య కొందరు మద్రాసు కాంగ్రెస్ లెజిస్లేచర్ పార్టీవారు సంకళాలతో మద్రాసు మంత్రివర్గంపై కొన్ని ఆరోపణలనుచేస్తూ ప్రకటనచేయగా, ఆరోపణలు కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకుల దర్బారు నిమిత్తం పంపబడినట్లు దినపత్రికలలో చదివేను. అందులో సంచలిత మానవ వ్యభావమైన ఇకర నేరాలన్నిటికంటే కాంగ్రెస్ వ్యతిరేకమైన కమ్యూనిస్టు పార్టీ వారిని మద్రాసు కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గంవారు స్వకీయప్రయోజనం కొరకు వినియోగించుకున్నట్లు ఆరోపణ చెయ్యబడింది. నిజానిజాలు ధైర్యంగా రుజువు చెయ్య

లేని పరిస్థితిలో ఈ ఆరోపణల చెయ్యబడి పుండదు. బాహ్యదృష్టికి పర్యవసానం మరుగుపడినా, ప్రజలలో ఆందోళన అంశరించకుండానే మొన్నను దాక్కురు సుబ్బరాయ్ గారిపై తమిళ దొకడు దౌర్జన్యం చేయబూనినట్లు, నేరస్తునికి తీక్షణ విధించినట్లు వార్త వచ్చింది. భర్త్యం కొరకు, న్యాయంకొరకు త్యాగంచేసే ప్రతివారి జీవితంకూడా కాంగ్రెస్ బుర్రులలోపున్న కమ్యూనిస్టుల అనుగ్రహంపై ఆధారపడవలసినదేనా! దీనికి కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకులు బుద్ధిపూర్వకంగానే అవకాశాలిస్తున్నారా? కార్యకర్త లెవరైనా మహాత్ముని హత్యాదృశ్యం మన పెద్దల మానస వీక్షణ్ణించి అప్పుడే మాయమైందా! అట్టి సందర్భంలో తాము ప్రజలపాలిటి భగవంతునివలె మద్రాసుప్రభుత్వముచేసే ప్రజావ్యతిరేక కృత్యాలను బహిర్గతంచేస్తూ, స్వతంత్రపత్రిక యొక్కయు, తమయొక్కయు త్యాగక్షైర్యాలను మరొక్కసారి నిరూపించేరు. (దీనికి కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా) ప్రజలు ఈ పరిస్థితి నెదుర్కొడానికి సిద్ధపడవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

మద్రాసు శ్రీ విజయ

బోనసు కూపన్లు

ప్రజాశంకారి ప్రభుత్వంలో రైతులకు రొక్కంగా బోనసులు యిచ్చినారు. రెడ్డి యారుగారి హయాములో బోనసులు ఎరువులు కొనుక్కునేందుకు కూపన్లుగా యిచ్చినారు. కాని ఎరువులు నష్టయి చేయలేక పోయినందువల్ల రైతులలో కూపన్లు అనేకవిధాలుగా చేతులు మారినవి. తిరిగి ఆ కూపన్లుకు రొక్కం యిస్తామని ప్రభుత్వం ప్రకటించగానే రైతులు అధికార్థకు కూపన్లు యిచ్చినారు. చేతులుమారిన కూపన్లుకు రొక్కం యివ్వక ప్రిప్సి చేసినారు. అందువల్ల కొంతమంది ఆయాయక రైతులు నష్టపడుతున్నారు. రైతుల తాబాకు ఈ-ఫారముల బట్టి కూపన్లు తీసుకుని నగదు యిచ్చేందుకు ప్రభుత్వం పుత్తర్వు చేయివలసి యున్నది.

లెం. కృష్ణవంశ తిలక్

